

Leto XXXV.
Št. 2

Murska Sobota
13. januar 1983

CENA 10 DIN

VESTNIK

DOGOVOR O DOHODKU

Preveč nedo- rečen?

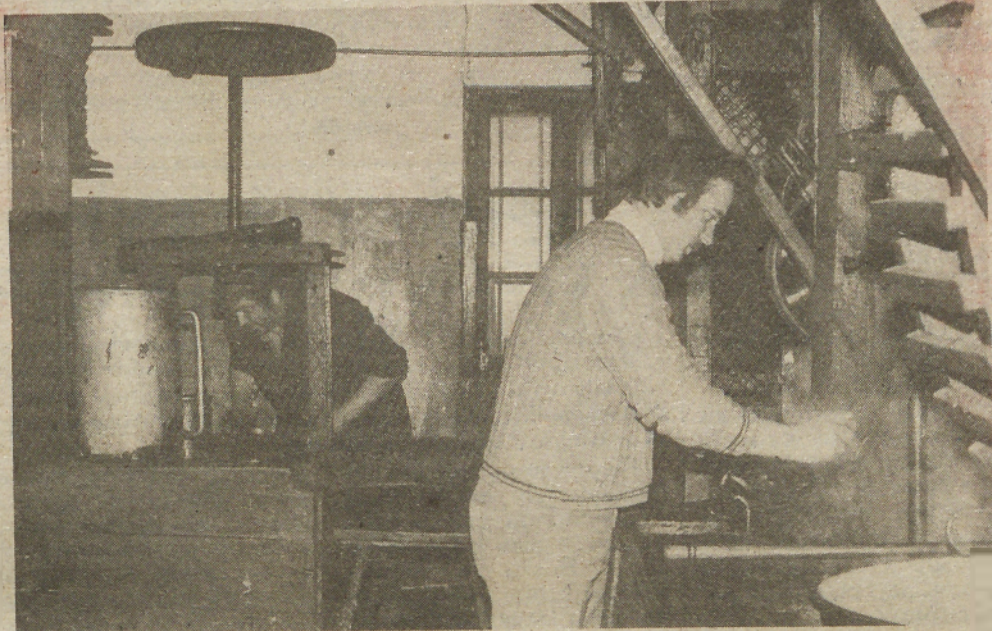
Kako meriti proizvodnost dela, je vprašanje (dilema!), ki mu očitno še niso kos ne sindikati, ne strokovnjaki, prav tako ne dogovor ali strokovne podlage. Docela stvarnega in otipljivega merila pravzaprav ni, ostaja edino neka vmesna rešitev — pač glede na vrsto, pomen in obseg proizvodne, storitvene ali družbene dejavnosti — in nikakor ne variante, kot jih pčnuja delovni osnutek dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka. Velja se celo vprašati: bomo koga poklicali na odgovornost, če bo odločitev padla kar tako, po hipni presoji in — kot bo pokazal čas — zgrešeno. Resda gre za delovni osnutek, vendar se je zdaj ni moč izogniti vtisu, da je izrazito nedorečen. Puška namreč dosti prostora takšnim in drugačnim presojam, kar utesne v nekatere organizacijah združenega dela privede do še večjih razhajanj.

Omenjeni republiški dokument so prejšnji petek pretresali na medobčinskem sindikalnem svetu; kar po členih — od 1. do 36., kolikor jih vsebuje osnutek dogovora. Precej se je izkazalo, da so se sindikalisti lotili preobrnjenega zalogaja, saj se prav v merjenju, vrednotenju, delitvi, nagradenju živega in minulega dela pa še posebej, odsevajo vsa nasprotja in protislovja naše družbene reprodukcije. Tako so dobronamerno opomnili, da bi se morala v razporejanje dohodka in čistega dohodka to leto vključiti celotna repoverga, a kaj kmalu dognali, da bi morali v tem primeru iti v panožne sporazume, ki ne poznajo občinskih ali republiških meja. Te pa nas žal še vse preveč ločujejo. Glede pogojev gospodarjenja je prevladalo mnenje, da bi jih veljalo resneje jemati in upoštevati, zlasti zunanje (objektivne) in sploh tiste, ki vplivajo na pridobivanje dohodka in čistega dohodka.

„Udeleženci dogovora si bomo prizadevali, da se bodo v organizacijah združenega dela z izgubo izplačevale akontacije osebnih dohodkov delavcev v skladu z zakonom o zajamčenem osebnem dohodku“. Tako menijo v predsedstvu republiških sindikatov, kjer se ogrevajo, da bi skupščina družbenopolitične skupnosti na osnovi ocene gospodarjenja v zboru združenega dela predlagala kolektivno izplačevanje višjih osebnih dohodkov od v zakonu določenih. Merila za presojo objektivnosti nastalih izgub mora pripraviti Gospodarska zbornica Slovenije. S tem se strinjajo tudi pomurski sindikati.

Za enako delo in rezultate dela približno enak osebni dohodek je že stara zahteva, ničlikokrat ponovljena na lanskih kongresih, pa žal tolikokrat izigrana v združenem delu. Tudi letos v tem pogledu najbrž ne bo kaj prida drugače. Sicer pa — zdaj je še čas, da se dokopljemo do takega dogovora o razporejanju dohodka in čistega dohodka, v katerem se bo lahko vsakdo našel, so naglasili na petkovem regijskem posvetu sindikatov v Murski Soboti.

B. Zuneč

SPET PRIJETNO KMEČKO OPRAVILO — V prvi polovici januarja so na našem območju spet oživele oljarne. Vanje prinašajo kmetje bučno seme, da bi ga predelali v dišeče jedilno olje, ki je med našimi ljudmi zelo cenjeno. Nekateri prinesejo po 10 kilogramov, drugi veliko več. Pač toliko, kolikor so ga pridobili. Lani se je v Prekmurju povečalo zanimanje za pridelovanje bučnic; verjetno kot posledica pomanjkanja ostalih vrst jedilnega olja. Bučno olje je uporabno za pripravo več vrst jedi, ne le za solato.

Te dni je oživela tudi znana oljarna Ivana Premoša v Turnišču. Tam pridobivajo olje iz bučnih semen že od 1943. leta. Pred desetimi leti so oljarno povsem mehanizirali: stroj (mlinski valjar) zmleje bučno seme, v posebnem koritu ga avtomatika zmeša, v drugem delu ga prepražijo, nato pa iztisnejo s hidravlično stiskalnico (na pritislek vode) dišeče bučno olje. Zdaj delo gre hitro od rok,

saj v eni uri predelajo 50 in več kilogramov semen. Poslej ni več potrebno tolikim ljudem prihajati v mlin kot pred leti, ko so mesili in stiskali ročno. Zdaj sicer v mlinu ni tako živahno, vendar je prav, da je tako, kajti tam, kjer delajo ročno, je tudi dosti pišace, ki pa rada pusti posledice. Bolj po domače rečeno: nekoč so se ga pri oljarju dobro nacukali.

V Premoševu oljarno prinašajo kmetje v glavnem seme golice. Torej so minili časi, ko so si ljudje na podeželju dolge zimske večere krajšali z luščenjem semen. Škoda, da je tako! Pa ne le zaradi prijetnih večernih trenutkov, ampak tudi zaradi semen — olje iz semen, ki ga je treba lupiti, je — po zadilu oljarja Poredoša — boljše. No, ja, tudi zdaj bučno olje prijetno diši. Tekne pa tudi govedina s čebulo, zabeljena s pristnim bučnim oljem. Pokusite!

Teks t in foto: Š. Sobočan

Več odgovornosti do sprejetih sklepov

Da bi v kmetijstvu uveljavili sprejete smernice razvoja našega družbenoekonomskega sistema, se bodo kmetijci v danem položaju morali nasloniti predvsem na lastne sile. Najpomembnejše bo, da izkoristijo tržne in dohodkovne resurse, boljše izkoristijo zemljišča tudi z izsuševanjem, uresničijo setvene plane, skratka, izkoristiti morajo vse naravne možnosti. Več bo treba narediti pri razvoju prašičereje, pri govedoreji pa izkoristiti tudi pašni način reje. Seveda pa pri načrtovanju razvoja ne sme biti izvezeto sadjarstvo, vinogradništvo in redna oskrba z reprovromaterialom in z rezervnimi deli.

Proizvodnjo bo treba spodbujati tudi z ustreznimi stimulacijami. Pomembna naloga bo zlozba zemlje v večje komplekse. Za nesprejemljivo so ocenili dejstvo, da je kmetijstvo, ki prispeva k družbenemu produktu Jugoslavije 12 odstotkov, pri naložbah deležno le 6 odstotkov investicij namenjenih sredstev. Tako kmetijstvo, čeprav je po resolucijah prednostna panoga, daje družbi znatno več kot od družbe dobiva. V kmetijstvu tudi ni tako imenovanih zgrešenih naložb, ki bi prinašale milijardne izgube. Kmetijci, komunisti, ki so pretekli dni v vseh pomurskih občinah razpravljali o težah, ki so jih o kmetijstvu pripravili na 3. konferenci CK ZKS, so o njih spregovorili, da bi izboljšali stališča za problematiko konferenco o kmetijstvu koroške, mariborske, ptujske in pomurske regije, na kateri bo že januarja letos pozornost veljala povečanju tržne proizvodnje, kooperacijski proizvodnji, dohodkovnim povezavam, pridobivanju novih površin, izvozu in oskrbi domačega trga.

V razpravah so posebej opozorili, da povsod po svetu velja pravilo disparitet med ceno pšenice, koruze, mleka, mesa ipd., zato bi morali to načelo uveljaviti oziroma ekonomsko zakonitost uveljaviti tudi v našem kmetijstvu. V sedanjih cenah je namreč že vkalkulirana dispariteta, kar vodi v oscilacije, katerih posledica so občasna pomanjkanja pa tudi viški. Skratka, tudi v kmetijstvu je treba zagotoviti dohodek z v svetu že uveljavljenimi mehanizmi, saj brez dohodka ni moč uveljaviti dohodkovnih odnosov.

Posebej ne gre prezreti, da ima v reprovergi rastlinska proizvodnja dober dohodek, da pa se izgube pojavljajo v klavnicah, saj se cene živine pri vходу v klavnice svobodno — tržno formirajo, pri izhodu pa so določene oziroma omejene. Isto tačas velja za mleko, katerega povečano odkupno ceno je spremljala še višja cena konzumnega mleka, vsa predelava pa je začela kopičiti izgube. S slednjimi smo rešili le oskrbo s konzumnim mlekom v velikih potrošniških centrih, čeprav je interes kmetov predvsem v finalizaciji oziroma višjih oblikah predelave mleka. Skratka, administrativne posege bi veljalo zamenjati s tržnimi zakonitostmi.

Pomurski kmetijci pa so opozorili še na nerealno planiranje povečanja kmetijske proizvodnje, ki temelji na ekstremno dobri letini letnika 1982. Proizvodnjo, vsaj govedorejsko in pridobivanje mleka, ni moč povečati v kratkem času, temveč v razdobju od 4 do 5 let. Hkrati so opozorili, da ni moč načrtovati proizvodnje, ne da bi vedeli, koliko deviz bodo deležni od lastnega izvoza. Postavili so še zahtevo, da se pri oblikovanju politike cen disparitete priznajo oziroma vgradijo v tržno ceno.

Nič nas ni izučilo, da pri mleku od 20 do 30 let nismo imeli težav, iz česar bi veljalo potegniti sklepe za uspešnejšo organiziranost rejcev in mesarjev. Pri ponudbi in povpraševanju se morata srečati meso in mleko kot proizvod reje govedi. Posebej so opozorili, da bi v razmerah, ko blaga ni dovolj, morali spodbujati — stimulirati, vse proizvajalce, in ne le tiste, ki so podpisali samoupravne sporazume.

Kritika je veljala tudi oskrbi z rezervnimi deli in nafto. Hkrati pa so kmetijci opozorili, da za vsako ceno ni moč izvajati vse dražjih melioracij, če cene izsuševanja zemlje ni moč vkalkulirati v ceno poljščin. Seveda je melioracije moč plačevati z nepovratnimi sredstvi. Kmetijci pa so izpostavili zahtevo po večji podpori družbe tudi zato, ker ne odločajo sami, kaj bodo proizvajali, temveč proizvajajo tisto, kar družba rabi.

Boris H.

POMISLEKI

Kakorkoli mu že pravimo: drseč, premičen, pomakljiv, premakljiv, stopničast ali še kako drugače, nov delovni čas je zdaj in tu, sprejeti smo ga (z odkokom seve!) in domala povsod že tudi vpeljali. V mislih imamo zlasti občinske upravne organe, skupne strokovne službe samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitične organizacije, pravosodne organe in morda še koga.

Navada (razvada!) je železna srajca in spočetka — novembra lani je začel veljati republiški odlok o razporeditvi delovnega časa v upravnih organih, ki mu je sledilo posebno priporočilo za občine — so najbolj jadrkovali tisti, ki jim je drseč delovni čas zamešal širne denimo glede popoldanskega luša ali česa podobnega. Drugim so jezo podpihovali neukla- jeni prevozi na delo in z dela, gneče na avtobusih, časovna neuglasnost proizvodnje in javnih služb (vrtec, zdravstvenih ustanov, šol, trgovin, občinskih upravnih organov), tu in tam prehrane in še kaj. Tretji so se vdano predali usodi in čakajo, kaj bo. Samo v soboški občini jih je od 124 tozrov materialne proizvodnje dobra polovica (takih, ki odlašajo s premaknitvijo delovnega časa. Morda pa so pozabili, da že zakon o združenem delu opredeljuje prizadevanja za boljše izkoriščenost in produktivnost in da nov zakon o delovnih razmerjih predvideva možnost prerazporejanja delovnega časa glede na razpoložljive surovine oziroma reprovromaterial. V tem pogledu imajo grenke izkušnje v radgonskem Elradu, lendavski Elmi in še mnogokje. Ali pa nemara v delu soboškega združenega dela — sicer pa ni dosti bolje v drugih občinah — mešajo pojme delovni in obratovalni čas? Naj

spomnimo: pogoj, da se s skrajševanjem delovnega časa ne sme skrajšati obratovalni čas, zagotavlja, da celotna proizvodnja ne more pasti. Še več, treba je zaposlitve več delavcev, kar vpliva na zmanjševanje brezposelnosti.

Obratovalni čas se lahko z uvajanjem dodatnih izmen, dela ob vikendih in zaposlitve s skrajšanim delovnim časom celo podaljša. Tako se pospešuje amortizacija in se ustvarjajo pogoji za hitrejšo menjanje tehnologije. Skratka, s povečanjem obratovalnega časa bomo dosegli nižje amortizacijske stroške na enoto proizvoda. Povejmo brez ovinkov, da se bo prej ali slej prenekateri znašel v škripcih: ali delo v združenem delu ali zasebna storitvena obrt in ali delo v tovarni ali kmetovanju. Dveh del pač ni mogoče enako zbrano in dobro opravljati, v nasprotnem škodiš sebi in družbi. Jasno je, da mora drsečemu delovnemu času slediti izboljšanje organizacije dela, večja izkoriščenost vseh vrst proizvodnih zmogljivosti (strojev, opreme, surovin, energijskih potencialov) in kakopak, priči mora do polne veljave delitev po delu. Tako bo tudi manj motenj, izpadov, „škar-ta“, izostankov z dela (bolniških, izrednih dopustov, skokov po „nujnih“ opravkih) in še česa.

Vse to pa je le ena plat medalje, druga namreč razkriva kar troje vprašanj: kako se bo skrajševal delovni čas, kdo odloča o njegovih razporeditvi in kaj bo s prostim časom. Na prvo sta dva odgovora: delno zaposlovanje oziroma zaposlovanje s skrajšanim delovnim časom in zgodnje oziroma predčasno upokojevanje. V tej zvezi imamo v Pomurju dokaj bogate izkušnje: soboška Mura in radgonski Elrad sta vpeljala delo na domu za invalidne osebe, v jesenskem času pritegnejo kombinati in kmetijske zadruge na stotine učencev, študentov in celo zaposlenih iz delovnih kolektivov, da pomagajo pri spravilu letine in verjetno bi se tudi kaj drugega našlo.

Zgodnje ali predčasno upokojevanje je hudo občutljiv problem, saj med drugim povzroča izgubo delavcev, ki imajo bogate delovne izkušnje, naraščajo potrebe po institucijah, ki zaposlujejo prosti čas upokojeencev, večajo se izdatki za pokojnine in prihaja do socialnih problemov, saj dohodki tako upokojenih delavcev znajo hitro zdrkniti po eksistenčni minimum. Seveda se težave stopnjujejo s starostjo prebivalstva. Najsprejemljivejša bi bilo postopno, ne zgodnje upokojevanje, kar pomeni dvojice: skrajševati delovni čas in ga vse bolj nadomeščati s prostim časom, sočasno pa zmanjševati osebni dohodek in ga nadomeščati s pokojnino. Tak sistem že imajo v nekaterih drugih državah.

Veliko se govori o skrajševanju delovnega tedna, ki prinaša več strnjene prostega časa, manjšo porabo časa in denarja za prihod

na delo, možnosti za uvajanje posebnih izmen ob koncu tedna in boljši dostop do servisov in storitev za zaposlene delavce. Mi smo še daleč od tega in se nam zdi nepojmljivo, da bi imel teden denimo samo štiri delovne dni.

V pomurskem združenem delu se tu pa tam javljajo ideje o gibli- sem (deljenem!) delovnem času (recimo Centusovem tozdu Avtobusni promet v Murski Soboti, tozdu IMP Blick in drugih kolektivih) ali o uvajanju večzmenkega dela (večidel tam, kjer imajo zlahka eno izmeno), nekajkrat se je celo primerilo, da so morali zaposleni priti za stroje in tekoče trakove v nočno, tretjo oziroma četrto izmeno. Spričo pomanjkanja dela (točneje: preobilnih zalog in zasičenosti trga ali pomanjkanja surovin, reprovromaterialov ali energije) je lani od časa do časa prišlo do prerazporeditve delavcev iz ene organizacije v drugo. Če pa bi hoteli razkriti, kaj vse se je dogajalo v organizacijah s sezonsko naravo dela, kot so gradbena podjetja, turistične in kmetijske organizacije, bi to presežilo namen zapisa. Naj zato zgolj opozorimo na nesmisel, do katerega prihaja. Zakon o delovnih razmerjih določa, da mora delovni teden trajati najmanj pet delovnih dni. Čeprav redno zaposleni delavci (sezonsko innajo denimo zaposlene v Radenski pri polnjenju mineralne vode!) lahko skrajšajo delovni teden zunaj sezone in ga podaljšajo v sezoni, morajo petkrat na teden v službo, tudi če nimajo pravega dela.

To pa ni smotno ne v ekonomskem ne v socialnopsihološkem pogledu. Bilo bi naravnost idealno dopustiti ustaljeno zaporedje: izobraževanje, delo, pokoj. Tako bi na primer vsakemu zaposlenemu delavcu omogočili dveletno izobraževanje ob delu in iz dela. Strokovnjaki sodijo, da bi se lahko v prvih 15 letih zaposlitve vsakdo izobraževal eno leto, v naslednjih 15 letih pa še eno. Prednost bi dali izobraževanju za potrebe delovnih organizacij, kar bi omogočilo prilagajanje sposobnosti delavcev delovnim procesom oziroma preusmeritvi proizvodnje. Izobraževanje bi izvajale same delovne organizacije ali druge ustrezne izobraževalne ustanove. Potekalo bi strnjeno ali po delih. Tako bi lahko čas, ko pride do daljših zastojev v proizvodnji, izkoristili za izobraževanje delavcev.

In kakšna usoda čaka t. im. prosti čas? Nič pretresljivega se mu ne obeta. Še naprej bodo rasle zasebne stanovanjske hiše, v porastu je vrtilkarstvo in obdelovanje zemlje, bohotijo se proizvodne dejavnosti „na črno“. Slednje vedno znova postavljamo na zatožno klop, istočasno pa pozabljamo, da nam uradno registrirane ustanove (servisi!) čisto niso sposobne nuditi zadosti, dovolj poceni in predvsem dovolj kakovostnih storitev.

Pa čas nasploh? Z njim očitno ne znamo gospodariti. Namesto, da bi si ga odmerjali sami, nam ga odmerjajo dogodki. Kaj storiti? Dajmo časi čas!

Branko ZUNEČ

DAJMO ČASU ČAS!

V Libanonu še vedno ni miru. Medtem ko se na pogajanjih ne morejo sporazumeti o umiku tujih čet iz Libanona, postajajo pripadniki protisirskega gibanja "Nacionalni odpor" vse bolj dejavni. Na sliki: poulični boji v Tripolisu, drugem največjem libanonskem mestu.

Hladnejši vetrovi iz Bukarešte

Romunija je ena od tistih držav, ki je sredstva za svoj razvoj zadnja leta v veliki meri črpala iz tuje (konvertibilne) akumulacije in ki se je tako zaradi usmeritve v petrokemijo kot tudi sprčo sprememb na svetovnem trgu s tekočimi gorivi zaradi te svoje usmeritve znašla v težavah (kot so poročali iz ZRN, so romunske banke že zahtevale reprogramiranje svojih dolgov za leto 1983, češ da bodo sicer prisiljene ustaviti odplačila kreditov). V takšnem gospodarskem položaju je bila Romunija tista, ki je pred meseci nepričakovano zahtevala okrepitev gospodarskega sodelovanja v okviru SEV, hkrati pa tudi nove dogovore o obsegu in strukturi medsebojne menjave, kjer je romunsko gospodarstvo med drugim še posebej zainteresirano za dolgoročne in stabilne dobave nekaterih surovin in seveda energije.

Čeprav se za spremembe v medsebojni menjavi zavzema še vrsta drugih članic SEV in četudi uživa Romunija najmanj ugodnosti, ki sodijo v kategorijo sovjetske pomoči drugim državam, članicam tabora, na to zahtevo iz Moskve ni bilo pravega odgovora. Glede na dejstvo, da so težave romunskega gospodarstva več kot resne, ta molk najbrž ni prispeval k izboljšanju odnosov med Bukarešto in Moskvo. Hkrati je romunski predsednik v zadnjih mesecih naredil tudi nekaj takšnih zunanjepolitičnih potez, ki zagotovo niso bile vseč staremu sovjetskemu vodstvu in enako zanesljivo ne bodo niti novemu. Tako romunska diplomacija še nadalje podpira tako imenovano ničelno opcijo, ko gre za evroraket, se pravi tisti predlog, ki bi z ob-

ličja evropske celine odpravil tako ameriške kot tudi sovjetske evrostrateške rakete in ki ga je Moskva kar se da odločno zavrnila.

Poleg tega se je predsednik Ceausescu letos — povsem navzkriž s sovjetskim interesom — srečal s princem Sihanukom ter tako ponovil svoje negativno stališče, kar zadeva vietnamsko navzočnost v Kampučiji. Ko je bil pred dobrimi tremi tedni v Pakistanu, je romunski predsednik ponovil svoje odklonilno stališče, kar zadeva sovjetsko navzočnost v Afganistanu. Hkrati je Romunija, ki ima med državami varšavskega sporazuma edina redne diplomatske odnose s Tel Avivom, previdno molčala, ko je Izrael vdrl v Libanon; glede na proteste, ki so jih v tej zvezi objavljali v drugih dr-

žavah varšavskega sporazuma, tega molka skorajda ni bilo moč prezreti in v njem ne odkriti posebnega političnega smisla.

Tem razhajanjem se je v zadnjih mesecih pridružilo še eno. Potem ko je dolgo časa le delo, se je zadnji čas vprašanje narodnostnih pravic Madžarov v Romuniji (okoli dva milijona naj bi jih bilo) postavilo tako ostro, da so ga morali obravnavati na ravni meddržavnih stikov (novembra je Bukarešto v zvezi s tem vprašanjem obiskal eden od najtesnejših sodelavcev Janosa Kádárja, György Aczél, ki se je sešel tudi s predsednikom Ceausescu).

Kako bo problem rešen v okviru teh stikov med obema državama, za zdaj še ni jasno, posebej še zato, ker se zdi, da polemika še vedno tli, posebej na Madžarskem, kjer je v različnih oblikah vse pogostejše slišati očitek, da Romunija nadaljuje raznarodovalno politiko. V Bukarešti poluradno odgovarjajo drugače: namigujejo na posreden pritisk iz Moskve, češ da se je enak proces začel tudi leta 1968, ko je Romunija obsodila sovjetsko intervencijo na Češkoslovaškem.

(po DELU)

Nadzor zadolževanja v tujini

Na seji predsedstva CK ZKJ so pod vodstvom Mitje Ribičiča med drugim poudarili, da mora biti vsako zadolževanje v tujini strogo nadzorovano in v skladu s cilji in nalogami stabilizacijske politike, kot narekujejo sklepi 3. in 4. seje CK ZKJ. Prav tako ni mogoče prelagati sprejemanja ukrepov in akcij za omejevanje vseh oblik porabe v okviru, določene z resolucijo o gospodarski politiki za to leto, in za uresničevanje drugih stabilizacijskih nalog.

Nadalje so poudarili, da morajo vsi družbeni osebki, izhajajoč iz sklepov 3. in 4. seje CK ZKJ, takoj sprejeti konkretne naloge politike gospodarske stabilizacije in začeti njihovo izpolnjevanje. Komunisti v pristojnih organih federacije, republik in pokrajin morajo s pospešenim delom, učinkovitejšim dogovarjanjem in sporazumevanjem omogočiti, da bodo čimprej sprejeti vsi preostali ekonomski ukrepi in predpisi za uresničevanje stabilizacijske politike v letu 1983.

Člani in organizacije ZK v organih in organizacijah v federaciji, republikah in pokrajinah ter drugih družbenih organih se morajo hitro organizirati in intenzivno nadaljevati delo za opredelitev rešitev dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije in jih zaporedoma vgrajevati v rešitve gospodarskega sistema in ukrepe gospodarske politike, v razvojne načrte, sporazume in dogovore. To še zlasti velja za področje cen, posojilno-denarno področje in druga pomembna področja družbene reprodukcije. Predsedstvo CK ZKJ je v skladu s sklepi 3. in 4. seje CK ZKJ določilo svoje prednostne naloge pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije in nadaljnega razvijanja socialističnih samoupravnih odnosov na liniji 12. kongresa ZKJ.

globus

SYFNEY — Deli enega od sovjetskih satelitov, ki so ga izstrelili od začetku falklandske vojne, utegnejo okrog 25. januarja pasti na avstralska tla.

WASHINGTON — Ameriška vlada je od Sovjetske zveze zahtevala naj Siriji ne pošlje velikih protiletalskih raket SA-5. S temi raketami bi Sirija lahko nadzorovala zračni prostor nad Sirijo, Izraelom, Libanom in Jordanijo. Z njimi pa bi lahko sestrelili tudi vojaška letala z ameriških letalonosilk v vzhodnem Sredozemlju.

BAGDAD — Iran se je odločil, da bo desetino nafte, ki jo izvaža, prodal dežlam v razvoju nekoliko ceneje, kot jo sicer prodaja na tujem.

BUENOS AIRES — Obisk britanske premierke Thatcherjeve na Falklandskih otokih so v Argentini označili kot »provokacijo in oholost«.

SPREGLEDANE NAKANE ALBANIJE

Član predsedstva CK ZKJ Ali Shukria je sodeloval pri delu volilne konference CK v enoti starešine Antona Lukešiča, ki je bila nedavno v Prištini. Ali Shukria je obširneje govoril o družbenopolitičnem položaju v naši državi, posebej pa je opozoril na odnose Jugoslavije z Albanijo.

Najprej je omenil čas poslabšanja teh odnosov še iz časa informbiroja leta 1948. »Videti je bilo, kakor da so Enver Hoxha in njegovo vodstvo komaj čakali, da se bo nekaj takega zgodilo, da bi postali najglasnejši napadalci na našo politiko, naša stališča in načela. Leto so minevala, a nikoli nismo mogli obnoviti normalnih odnosov, kakršne smo vzpostavili z drugimi socialističnimi državami. Na državni in gospodarski ravni nismo prekinjali teh odnosov, kljub zelo grobem vmešavanju v naše notranje zadeve. Danes blagovna menjava med našo državo in Albanijo znaša približno 130 milijonov dolarjev v obeh smereh, vendar je to samo ena plat, kajti stalno je prihajalo do trenj v zvezi z različnimi vprašanji

idejne in politične narave. Enver Hoxha in njegovo vodstvo so v trenjih z nami načelnjati vprašanja odnosov z Jugoslavijo, a zlasti do Albancev, ki živijo v njej. Tako ali drugače so v takratnem obdobju poudarjali, da niso uresničene »razmere za Albance« s konca 19. stoletja in to povezovali s prizrenko ligo. Nadalje so trdili, da niso bile uresničene sanje v času balkanskih vojn in prve svetovne vojne. Enver Hoxha je že pred letom 1948 kazal težnje po veliki Albaniji in po tem, da bi se vsi Albanci združili v eni državi, namreč v državo pod vodstvom njegovega velikoalbanškega despotstva.

Enver Hoxha se poskuša vsiliti kot vodja vseh Alban- cev ne samo znotraj njihove države, marveč tudi zunaj

nje, predvsem pa v razmerju do Kosova, do Albancev, ki živijo na Kosovu in v Makedoniji. Črni gori in širom po Jugoslaviji.

Videli smo, do kakšnih nesmislov lahko prideve makiavelistično vedenje Enverja Hoxhe. Prvi sekretar albanske partije dela namreč ob sebi še dve leti trpi vojne zločince, ki so si okrvavili roke na Kosovu in ki so krivi pred albanskim narodom in pred drugimi narodi, hkrati pa tudi pred albanskimi brigadami, ki so se bojevale z njimi. Hoxha ne izbira sredstev, ko želi pokazati svoj patronat nad vsemi Albanci. Z ideologijo nacionalizma in iredentizma želi preslepti albanski narod in si ustvariti svoj prostor tudi zunaj mej Albanije. Toda mi, ne samo komunisti, marveč vsak državljani tu na Kosovu in drugje, kjer živijo Albanci, moramo zelo jasno povedati, da so to težnje in poskusi, da bi ustvaril pete kolone za lastne cilje.

Zakaj Hoxha in njegovo vodstvo, še posebej v zadnjih govorih, zlasti udrihajo po srbskem narodu, po vodstvu Jugoslavije in celo po jugoslovanski ljudski armadi? Zakaj vso svojo politično propagando in najrazličnejše diverzije zasnujejo na nenehnem vračanju k »zgodbi«, češ da Albanci nimajo nacionalnih pravic v Jugoslaviji, kar je povampirjenje velikoalbanške ideologije in teritorialnih pretenzij. Enver Hoxha želi v odnose med Jugoslavijo in njenimi sosedami vnesti sum, obtožuje nas, da smo mi poslali diverzante, poskuša skaliti odnose med nami in Italijo, Grčijo itd. Razglašča, kako se bodo branili, če bi prišlo do prodora iz Bolgarije preko Makedonije v Albanijo in poziva Albance, naj Albanijo branijo.

Vsakomur moramo povedati v obraz, da bodo Albanci v Jugoslaviji, kakor tudi vsi drugi narodi in narodnosti Jugoslavije, branili SFRJ, svojo socialistično domovino z vsemi sredstvi in s svojim življenjem proti vsakemu morebitnemu agresorju. Zato moramo v ZK in širokih ljudskih množicah odločno in jasno spregledati avanturistično igranje Enverja Hoxhe na račun Jugoslavije. To so zelo napačni računi, ki bi lahko bili pogubni, predvsem za sam albanski narod in njegovo neodvisnost ter usodo. Dobro je, da se tega albanski narod zaveda in da ve, kakšna usoda čaka to malo državo, in kaj mu vsiljuje avanturistična in despotična politika Enverja Hoxhe.

V žarišču dogodkov

Se malo in v kongresni dvorani Vigjan Bavan v New Delhiju se bodo meseca marca prižgale luči za konferenco neuvrščenih na najvišji ravni. Ves svet bo pričal velikemu dogodku, delhijsko srečanje pa bo izziv moralni moči, enotnosti in odgovornosti neuvrščenih.

Prav letošnje leto je lahko izredno pomembno za nadaljnji razvoj politike neuvrščenosti in to ne samo zaradi nakopičenih problemov v gibanju samem, ki jih ni mogoče razrešiti brez resnih posledic, temveč tudi zaradi resne politične in gospodarske krize tega sveta.

Neuvrščene dežele bodo morale letos preiti v politično ofenzivo, da bi tako prispevale svoj delež k odpravljanju sedanje mednarodne krize in napetosti. Za takšno akcijo pa bo potrebno v prvi vrsti razčleniti vzroke kriz, in to na konkretnih primerih nespremenjene blokove delitve sveta, ki je mednarodno skupnost pripeljala v najtežjo povojno fazo.

Težko pa si je zamisliti pomemben prispevek neuvrščenih, ne bodo same razčistile nekaterih hudih zapletov v gibanju samem.

SOOČANJA NEUVRŠČENIH

Seznam teh zapletov se je v zadnjih letih močno povečal in se giblje od odkritih vojnih stanj med neuvrščenimi državami do manjših ali večjih obmejnih spopadov — iraško-iranska vojna, Kampučija, Afganistan, Zahodna Sahara, Čad in spopadi v Latinski Ameriki. Delhijska konferenca bi naredila premalo, če bi se omejila le na sprejemanje nekakšnih resolucij glede omenjenih vprašanj.

Zaradi težine navedenih konfliktnih situacij pa je mogoče sklepati, da jih neuvrščeni na konferenci v New Delhiju ne bodo kar čez noč odpravili.

Drugo pomembno vprašanje, s katerim se bodo (in se tudi že sedaj) soočali neuvrščeni, so pritiski. Obema supercilama so neuvrščene dežele nekakšna »rezervna cona«. Tako bo tudi ob in po konferenci. Nekateri analitiki predvidevajo spremembe le v taktiki: Sovjetska zveza naj bi se v prihodnjih letih posvetila predvsem »strategiji obranjanja pridobljenega.« To predvsem

zaradi svojih notranjih razlogov in razmer v vzhodnoevropski skupnosti. Takšno obnašanje Sovjetske zveze utegnejo ZDA izkoristiti za pridobivanje večjega vpliva v tistih — tudi neuvrščenih — deželah, ki bi krepile njihov blokovski položaj. Razumljivo pa je, da bi bilo napačno pričakovati popolno nedejavnost Sovjetske zveze, predvsem v tistih prostorih, ki pomenijo zanj lastno varnost. Vsekakor pa je pričakovati — kot pravijo analitiki — v prvi vrsti povečano aktivnost v smeri ZDA — »tretji svet.«

V kriznih obdobjih odnosov med velesilami so neuvrščene dežele izpostavljene pritiskom, da poslanejo predmet ideoloških spopadov, in tako tisti ki jih inšcenirajo v Washingtonu, kot tisti, ki jih pripravljajo v Moskvi, spominjajo na čase Trumana, Stalina, Eisenhowerja in Hruščova. Takšen ideološki pritisk na neuvrščene je na primer trdil o »naravnem zavezništvu«, se pravi, da so vzhodnoevropske socialistične dežele že po

naravi »zaveznice« vseh neuvrščenih dežel. Ta ideja ima svojo odmevnost, ki bo po mnenju Moskve toliko večja, koliko večji bodo gospodarski in vojaški pritiski Amerike v deželah »tretjega sveta«. Ni torej popolnoma nemogoče, da SZ sme računati tudi na takšne spremembe v posameznih neuvrščenih deželah.

Gibanje neuvrščenosti bo torej moralo najti poti in načine, da se izogne najrazličnejšim pritiskom z ene ali druge strani.

Naj bodo pritiski velesil še tolikšni, osrednje in verjetno najbolj poenoteno vprašanje, ki bo odmevalo še po konferenci v New Delhiju, bodo gospodarski odnosi v tej zapleteni svetovni skupnosti. Različne pobude, ki naj bi uveljavile »novi gospodarski red«, doslej niso rodile nobenih rezultatov. V katastrofalni senci atomskega orožja so vse te pobude pod dejnikom interesov velikih sil, zato čaka neuvrščene tudi tukaj kopica težavnih nalog.

Upoštevati je potrebno še, da si bosta obe velesili prizadevali spodkopavati vlogo

gibanja neuvrščenih na sploh. V prvi vrsti bodo takšni poskusi naperjeni proti dežlam — ustanoviteljicam gibanja. Oslabiti njihov položaj v mednarodnih razmerah, izkoristiti gospodarske in politične težave in pretirano poudarjati njihove sistemske slabosti bodo najbrž nove oblike pritiskov in »udarcev« po neuvrščenosti.

Moč delhijskega dogovora bo prav gotovo v tem, da gibanje neuvrščenih ni od včeraj in da je doslej znal prebrskati številne krize, najprej v lastnih vrstah, potem pa je znalo nakazati tudi rešitve za vsa najbolj pereča vprašanja, ki tarejo ljudstva tega planeta, tako da bi pri tem izključili silo.

»Nismo ne pesimisti ne optimisti, temveč realisti. Neuvrščeni nismo podrejeni neki dogmi. Sedmi vrh neuvrščenih v Delhiju bo konferenca sodelovanja in ne konfrontacije.« To so besede generalnega sekretarja 7. srečanja Natvara Singa, izrečene prejšnji teden na tiskovni konferenci.

POKOLJEMO PREVEČ MLADE

Zvezni izvršni svet je v času, ko smo za bogato obložene silvestrske mize zaklali več sto tisoč odojkov, sprejel dogovor o enotnih osnovah za sprejemanje predpisov o prepovedi klanja mlade živine oziroma telet do 220, jagnjadi do 15 in prašičev do 25 kilogramov žive teže, piše reški Novi list.

Gre torej za predpis, kakršni v drugih naprednih državah že dolgo veljajo, vendar je bolj pozno kot nikoli, če želimo proizvajati več mesa — ne le za domače potrebe, temveč tudi za izvoz, brez katerega učinkovita stabilizacija našega gospodarstva ni možna.

Na primer v istrskih vaseh — piše omenjeni list — množično koljejo premlada teleta, ki potem končajo v zamrzovalnih skrinjah. Na ta način izgubljamo na tisoče kilogra-

ZIVINE

OGLEDALO TEDNA

OGLEDALO TEDNA

mov mesa, ki ga je mogoče pridobiti s pitanjem telet, če jih ohranimo pri življenju, dokler ne postanejo junci.

Tudi nestrokovnjakom je znano, da lahko 130-kilogramsko tele doseže po 278 dneh intenzivnega pitja približno 450 kilogramov žive teže, kar pomeni, da v tem času pridobi 320 kilogramov.

Da bi ljudje upoštevali predpis o prepovedi klanja telet oziroma, da bi pripravili živinorejce do tega, da bi obdržali teleta v hlevih dovoli

dolgo, bi morali predvsem v sodelovanju z družbenim sektorjem zagotoviti dovolj živinske krme (močnih krmil). Dalje, treba je zagotoviti odkup pitancev po primernih cenah, da bi bil ta posel za živinorejce rentabilen. In nazadnje, nujna bo kontrola v vaških hlevih, da ne bi nezakonito klali telet. Tako kontrola lahko opravljajo veterinarske postaje, ki že tako ali tako vodijo evidenco o staležu živine na svojem območju.

Novi dogovor o prepovedi klanja je vsekakor dobrodošel, čeprav je prišel nekoliko pozno. Če bodo izpolnjeni vsi pogoji za dosledno spoštovanje omenjenega predpisa, potem ni dvoma, da se bo klanje telet, odojkov in jagnjadi znatno zmanjšalo in da bomo imeli za doma in za izvoz mnogo več mesa, zaključuje Novi list.

22,740.000

prebivalcev

Zvezni zavod za statistiko sporoča, da je imela Jugoslavija (izračunano po prej zbranih podatkih) 31. decembra lani 22,740.000 prebivalcev ali v primerjavi z istim predlanskim dnevom 172.750 več.

Med republikami ima največ prebivalcev Srbija, in sicer 9.441.000 (5.742.000 ožja Srbija, 2.042.000 Vojvodina in 1.657.000 Kosovo). Na Hrvaškem živi 4.631.000 ljudi, v BiH 4.204.000, Makedoniji 1.955.000, Sloveniji 1.912.000 in v Crni gori 597.000.

Podatki za lansko leto kažejo, še naprej upada naravni prirastek, ki zdaj znaša 7,6 na 1.000 prebivalcev. Vendar pa so regionalne razlike zelo velike — na Kosovu 25,6, v Vojvodini pa samo 1,8. Zato statistiki menijo, da bo naraščanje prebivalstva v posameznih republikah in pokrajinah na podlagi naravnega prirastka zelo neizenačeno.

Zmanjševanje naravnega prirastka in podaljševanje življenjske dobe povzročata postopno naraščanje poprečne starosti jugoslovanskega prebivalstva. Tako je zdaj poprečna moška starost 31,8, povprečna ženska pa 34,1 leta. Za primerjavo povejmo, da je bila leta 1948 poprečna starost 27,3 oziroma 29,3 leta. Tudi glede tega so razlike največje med Vojvodino in Kosovom. V Vojvodini je poprečna starost 34,8 oziroma 37,4 leta, na Kosovu pa 23,9 oziroma 24,5 leta.

Življenjska doba poprečnega Jugoslavana stalno narašča. Na podlagi znanih metod, ki jih uporabljajo statistiki, ocenjujejo, da bodo novorojenčki moškega spola, ki so se rodili leta 1980, doživeli poprečno starost 67,7 leta, novorojenčki ženskega spola pa 73,2 leta. Zanimiva je primerjava s tistimi, ki so rojeni leta 1948 — moški lahko računajo na 48,6, ženske pa na 53 let. V minulih desetletjih se je pričakovano trajanje življenja pri moških povečalo za več kot dve, pri ženskah pa za več kot tri leta. Glede tega kakšnih bistvenih razlik med republikami in pokrajinami skorajda ni.

Zaposlovanje in združevanje dela?

Na zadnji seji sveta ZSJ, ki je bila konec decembra lani, je bilo veliko govora o zaposlovanju. Beseda „zaposlovanje“ pove, da je govor o pasivnem položaju tistega, ki išče zaposlitev. Tako je nanela beseda na položaj SIS za zaposlovanje, ki se še vedno imajo za nekdanje borze dela — zaposlujejo pasivno, ker pač samo posredujejo. Kazalo bi torej, da bi bili delavci v teh samoupravnih interesnih skupnostih plačani po učinku, glede na to, koliko zaposlijo v mesecu, za katerega so plačani. Takrat bi morda bili sposobni iznajti mnogo učinkovitejših načinov zaposlovanja, je menil nekdo v razpravi o tej temi.

PISMO IZ BEOGRADA

Član sveta ZSJ iz Slovenije pa je izkoristil razpravo v svetu Zveze sindikatov Jugoslavije za obrazložitev predloga, da bi naj v SIS za zaposlovanje pa tudi drugod snovali razne oblike združevanja dela z vsemi sredstvi, ki so za to na voljo in so jih pripravljene vložiti tudi nezaposleni, kolikor jih pač premorejo. Ljudje, ki nimajo možnosti združiti svoje delo v organizacijah združenega dela, bi kajpak bili pripravljeni na vključevanje v delo pod vsakršnimi pogoji in v vseh oblikah, ki jim omogočajo stalno delo in napredovanje v delu, saj so sicer izključeni iz samoupravljanja, če izvzamemo možnost sodelovanja v samoupravljanju v krajevni skupnosti ali na podobnem dejansko neproizvodnem mestu.

Takšno snovanje združevanja dela so že pred meseci obravnavali tudi v pismih iz Beograda, in sicer glede zaposlovanja mladine v okviru mladinskih zadrug, ki tudi niso nič drugega kot posredovalnice dela, ki je največkrat le fizično in vselej samo občasno. Če so v okviru mladinske organizacije vsaj nekatere neobogljene zadruge za zaposlovanje, bi lahko imeli kaj podobnega tudi v sindikatih, kjer je najbolj potrebno premastiti prepad med zaposlenimi in nezaposlenimi in na ta način odpreti tudi večje možnosti vključevanja v to organizacijo, tudi nezaposlenih, pa ne samo tistih, ki so ostali brez dela oziroma zaposlitve.

Glede mladinskega združništva za zaposlovanje sem že zdavnaj opozoril na možnost, da bi te zadruge postale oblikovalce skupnega dela v delavnicah, kjer bi združniki izdelovali spominčke ali karkoli drugega, kar gre dobro v prodajo, ne pomeni pa tveganja, ki bi imelo lahko za posledico tudi invalidnost ali celo smrt, kakor se sicer dogaja pri delu v velikih tovarnah, za katerega mladi ljudje niso priučeni, a se ga občasno in začasno lotevajo samo zaradi denarja, torej zaslužka.

Tako bi lahko postali mladi ljudje v mladinski sindikalni ali katerikoli drugi organizaciji uspešni snovalci združevanja dela, oblikovalci drobnega gospodarstva pa tudi kar zahtevnejših organizacij združenega dela, a ob zavesti, da je njihovo snovanje graditeljsko, ustvarjalno, vsem zaposlenim in nezaposlenim koristno.

Zakaj takšno organiziranje dela ni že zdavnaj sprejeto, je vprašanje, kateremu lahko dodamo še: zakaj ne skrbimo za drobnogospodarstvo tako, kot je v mnogih deklaracijah o njem zapisano? Odgovor ni lahek, ker mnogi pripisujejo drobnemu gospodarstvu ideološke pomisleke, ki delujejo zaviralno, ne da bi vedeli, da je takšno delo marsikje po svetu uspešno, ne nazadnje tudi na Kitajskem, kjer nerentabilne delavnice in lokale prepuščajo takim zadrugam, ki potem dokazujejo veliko gospodarsko uspešnost, ker so pač bolj delavni, kot tisti pred njimi. Pri nas pa se ne moremo potoževati nad tem, da prav mnoge majhne organizacije, obrtni in industrijske, gredo v stečaj in postajajo iz istih razlogov kot na Kitajskem nerentabilne — zaradi premajhne delavnosti.

Sicer pa smo že pred desetletjem in več brali o tem, kako so nekje v Južni Ameriki delavci nadaljevali delo v tovarni, ki jo je podjetnik opustil kot nerentabilno in so dosegali lepe uspehe. Da o podobnih primerih drugod ne govorimo. Zakaj potem ne bi mogli tudi pri nas prenesti proizvodnje sredstev te vrste v upravljanje tistim, ki hočejo in vedo delati bolje kot prejšnji kolektiv, pa na svoje tveganje. Zakaj ne bi omogočili, da nezaposleni brez administrativnih ovir sami ustvarijo osnove svojemu delu?

Viktor Sirec

Kako je v Porabju

Kadar pišemo ali govorimo o Porabju, imamo seveda v mislih le tisti del pokrajine ob reki Rabi, ki se od Monoštra (Szentgottharda) razprostira proti Goričkemu na jugoslovanski strani. Gre potemtakem za 7 vasi (Slovenska ves, Sakalovci, Dolnji in Gornji Senik, Števanovci, Andovci, Verica), v katerih živijo večinoma pripadniki slovenske narodnosti. Po zadnjem popisu jih je 2.764, sicer pa živi na Madžarskem okoli 5 tisoč porabskih Slovencev. Večje število se jih je namreč preselilo v Monošter, Budimpešto in druge kraje, kjer so dobili delo.

POZITIVNE SPREMEMBE

Kakšen je položaj porabskih Slovencev? O tem so pred kratkim spregovorili tudi na naši knjižnici za manjšinska in izseljenška vprašanja pri republiški konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Vsekakor velja najprej ugotoviti, da je politika do manjšin v sosednji ljudski republiki Madžarski in torej tudi do porabskih Slovencev ustavno dobro urejena. Tako je v 61. členu ustave, ki so jo sprejeli leta 1972, med drugim zapisano, da je potrebno varovati enakopravnost, zagotoviti uporabo materinega jezika, pouk v materinščini ter ohraniti in negovati kulturno izročilo pripadnikov narodnosti. Vse to pa v praksi še ni zadovoljivo rešeno, čeprav ne bi smeli prezreti nekaterih pozitivnih sprememb, kot so uvedba govornih vaj iz slovenskega jezika v otroške vrtce, postavitve dvojezičnih krajevnih napisov, razmah delovanja amaterskih kulturnih skupin, ustanovitve katedre za slovenske jezike na visoki učiteljski šoli v Szombathelyu, prirednje dvojezičnih proslav v počastitev slovenskega kulturnega praznika in dneva republike in še bi lahko kaj dodali k temu.

Na videz je stanje torej dokaj dobro. Toda odprta ostajajo nekatera vprašanja, ki so bistvenega pomena za ohranitev slovenskega življa na Madžarskem.

jezika med porabskimi Slovenci celo nazadujeta. Za mlade Porabce to vsekakor velja, saj med njimi vse bolj postaja pogovorni jezik madžarščina! Lena Gornjem Seniku še ni povsem tako.

Da bi bil izhod iz tega utreznega rešitev vzgojnoizobraževalnega procesa, je ugotovila, tudi komisija za narodnosti, ki deluje pri županijskem svetu Železne županije. Zato je bilo že veliko govora o izgradnji centralne dvojezične osnovne šole za porabske Slovence. Vendar vse kaže, da se le-ta odmika zaradi neenotnosti o tem, kje naj takšna šola stoji. Ali v

sredovali kot učitelji v porabskih osnovnih šolah. Večina študentov, ki se vpisuje na katedro, namreč zelo slabo obvlada slovenščino, nekateri med njimi pa je prej sploh niso uporabljali. Postavlja se vprašanje, kako so sploh mogli narediti sprejemne izpite.

V CERKVI NE VEČ PO DO-MAČE

Slovenščina je bila v porabskih cerkvah — v Števanovcih, Slovenski vasi, Sakalovcih, na Dolnjem in Gornjem Seniku — nekoč edini jezik ali pa vsaj enakovreden z madžarščino. Zdaj so ga že skoraj povsod opustili ali pa ohranili le delno. To menda zato, ker mladi itak ne razumejo, če bi bili obredi v slovenskem jeziku. In vse kaže, da si zastran tega nihče ne dela posebnih skrbi. Pa je prav tako?

Pokrajinsko središče Porabja Monošter (Szentgotthárd) se v zadnjih letih dokaj hitro razvija. Zdaj je uradno se vas, čeprav šteje več kot 6 tisoč prebivalcev, v mesto pa ga bodo preimenovali ob praznovanju 800-letnice obstoja. (Foto: J. G.)

ŠE NADALJE DOBROSOS-SEDSKI ODNOSI

Navidezna ugodna slika stanja v Porabju je torej varljiva. Najbrž smo se tudi v Sloveniji doslej preveč zadovoljili le z gostovanji folklornih skupin in pevskih zborov, z njihovimi nastopi na prireditvah v Porabju in pri nas. Ali vsaj to je bilo za nas najpomembnejše, drugo pa smo puščali bolj ali manj ob strani. Nikakor pa ne bi mogli reči, da smo zadovoljivo opravili svoj del nalog v skrbi za narodnostni razvoj porabskih Slovencev.

Prav gotovo pa kljub vsem ugotovitvam ostaja naše osnovno

SLOVENSKA VES je vse bolj le po nazivu slovenska, kati med ljudmi postaja pogovorni jezik madžarščina. (Foto: J. G.)

IZOBRAŽEVANJE V MATE- RINEM JEZIKU ZAOSTAJA

V Porabju doslej še niso ustanovili nobene dvojezične osnovne šole, prav tako tudi ne otroškega vrtca, čeprav za to ni posebnih ovir. Pouk slovenskega jezika se zato odvija samo kot predmet, za katerega so namenjene 3 (razredne stopnje) oziroma 4 ure v dveh tednih. Z izjemo osnovne šole na Gornjem Seniku večina učiteljev, ki poučuje slovenščino, slabo obvlada knjižno materinščino in temu primerno je tudi skromno znanje, ki si ga pridobijo učenci. Le redko kateri se je sposoben tekoče pogovarjati v knjižni slovenščini. To se med drugim odraža tudi pri branju slovenskih knjig, saj le malokdo v Porabju sega po njih, čeprav jih imajo v vaških in šolskih knjižnicah kar precejšnje število. Žal jih večina ne razume.

Preskromno znanje je torej osnovni vzrok. Pa niso samo šole krive za to. Del krivde namreč nosijo tudi v večini primerov starši, ki se doma pogovarjajo s svojimi otroki le po madžarsko. In zamujeno je težko nadoknaditi pri pouku.

MLADI ZAPOSTAVLJAJO SLOVENSKE JEZIK

Najbrž ni pretirana ugotovitev, da uporaba in znanje slovenskega

V SAKALOVCIH deluje znana slovenska folklorna skupina in tukaj so doma tudi dobri muzikantje, vendar če stopite v trgovino ali gostilno, ne boste ravno slišali dosti slovenske govornice. (Foto: J. G.)

neposrednem okolju, kjer živi največ Slovencev, kot je to Gornji Senik, kjer je tudi že zdaj ena izmed popolnih osemletk, ali pa v pokrajinskem središču Monoštru zaradi boljših prometnih zvez in drugih okoliščin.

Ustanovitev katedre za slovenski jezik na visoki učiteljski šoli v Szombathelyu je bila vsekakor velika pridobitev za porabske Slovence, toda obstaja bojazen, da si mladi iz Porabja, ki jo obiskujejo, ne bodo pridobili zadostnega znanja iz slovenskega jezika, ki bi ga potem lahko tudi po-

stališče, da je treba še nadalje ostati zvest politiki dobrososedskih odnosov z Ljudsko republiko Madžarsko, saj se le-ti vse bolj uspešno razvijajo, hkrati pa si prizadevajo za hitrejši in učinkovitejši reševanje odprtih vprašanj pri uresničevanju narodnostne politike na obeh straneh meje.

JOZE GRAJ

LJUTOMER — V torek so se na posvetu sestali sekretarji OO ZK občine Ljutomer. Namen srečanja je bil dogovor o ključnih vprašanjih v javni razpravi o aktualnih vprašanjih in nalogah pri utrjevanju idejne in akcijske usposobljenosti in organiziranosti zveze komunistov. Ta javna razprava naj bi bila končana še ta mesec, v njej pa naj bi komunisti odkrito spregovorili o svojih uspehih oziroma pomanjkljivostih, kajti le teh — niti enim niti drugim — ni malo. Osnovni poudarek naj bi bil na vplivu osnovnih organizacij v upravljanju in sprejemanju odgovornosti v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in povsod tam, kjer komunisti aktivno delujejo. Na osnovi te razprave pa morajo najkasneje do konca februarja spregovoriti in pripraviti materiale za programsko sejo občinske konference ZKS Ljutomer, ki naj bi bila v mesecu marcu.

D. L.

GORNJA RADGONA — Program dela, ki so ga sprejeli člani IS SO na zadnji seji, je naravnano tako, da bodo dobile prednostni položaj aktualne družbene naloge v občini in da se omogoči čim večji prostor dejanskim živim interesom in potrebam delovnih ljudi in občanov. Zato so močno zastopana prav tista vprašanja, ki se nanašajo na ocene izvajanja gospodarske stabilizacije ter sprejemanje in izvajanje družbenega plana občine. To so naloge, ki jih bo potrebno reševati kot nujne za doseganje večje storilnosti, varčnosti in gospodarnosti.

do tedna

Gornja Radgona

Seminar za mladinske aktiviste

Mladi, organizirani v ZSMS v občini Gornja Radgona, se še vse premalo vključujejo v vse družbene tokove in dogajanja. In tako so, kot so ponovno ugotavljali na zadnji programski konferenci občinske konference, po svoji krivdi še vedno na robu dogajanja, ki pa jih kasneje še kako občutijo. Kako takšen odnos spremeniti? Kako mlade iz nemih opazovalcev spremeniti v aktivne in kreativne člane socialistične samoupravne skupnosti?

Verjetno na ta in še vrsto drugih vprašanj ne bo dal popolnega odgovora niti enodnevni seminar, ki ga pripravlja OK ZSMS za predsednike in sekretarje osnovnih organizacij 15. tega meseca v domu učencev v Radencih. Bo pa, bržkone dobrodošlo za njihovo nadaljnje delo, od katerega je še vedno močno odvisno delo osnovnih mladinskih organizacij. Na tem izobraževalnem seminarju, na katerem bodo predavatelji spregovorili o varnostno-političnih razmerah doma in v svetu, vlogi

ZSMS v ZSDL in sindikatu, bo govor tudi o povsem operativnih nalogah.

Po tem uvodnem delu se bodo udeleženci sestali še v 4 komisijah, in sicer mladi v izobraževanju, kmetijstvu, v krajevni skupnosti in mladi delavci. Za tem bodo sprejeli

Izhodišče za uveljavitev programa dela občinske skupščine Lendava narekuje usklajene aktivnosti skupščine, samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in drugih dejavnikov v občini. Zato se bodo morali zbori skupščine v tem letu bolj uveljaviti pri spremljanju izvajanja sprejete politike, da pa bodo to lahko dosegli, morajo upravni organi, samoupravne organizacije in skupnosti bolj tekoče seznanjati delegate, da bi ti pravočasno predlagali

— BOGOJINA —

IZGLASOVALI SAMOPRISPEVEK

Krajani Bogojine so s sredstvi dosedanjega samopriskupka veliko storili za napredek kraja. Tako so sredstva

ustrezne spremembe. Program dela zborov skupščine je iz vsebinskega vidika odprt in ga bo med letom možno spreminjati ter dopoljevati. Katere so najvažnejše naloge iz programa dela skupščine? V ospredju je vsekakor spremljanje uresničevanja politike gospodarske stabilizacije. Skupščina bo v dogovoru z izvršnim svetom sproti ocenjevala stanje na posameznih področjih, pri tem pa še posebej namenila pozornost uresničevanju sklepov na področju izvoza, investicij

zadnjega referendumskega programa usmerili v asfaltiranje 2,5 km vaških cest in urejanje kanalizacije. Poleg tega so z dodatnim zbiranjem prostovoljnih prispevkov asfaltirali še dva krajša cestna odseka. Prav tako so s prostovoljnimi prispevki večine krajanov uredili ulično razsvetljavo, s tem pa se jim je izpolnila dolgoletna želja. Razširili so tudi telefonijo. Za Bogojino in Filovce pa je velikega pomena tudi komasacija kmetijskih zemljišč na površini 412 hektarjev.

Na nedeljskem referendumu za sprejem samopriskupka za dobo naslednjih pet let so krajan Bogojine ponovno izpričali pripravljenost, da s samopriskupkom hitreje pomagajo reševati probleme kraja, hkrati pa so z zelo uspešnim referendumom izkazali zaupanje delu krajevnih aktivistov. Od 529 vpisanih volilnih upravičencev se je referendumu udeležilo 450 ali 85 odstotkov. Za sprejem samopriskupka je glasovalo 395 krajanov ali 88 odstotkov, proti pa je bilo 55 krajanov ali 12 odstotkov. V naslednjih petih letih bodo s samopriskupkom zbrali okrog 4.500.000 dinarjev. Sredstva bodo namenili za ureditev asfaltne prevleke in asfaltiranje novih odsekov ceste, za dograditev kanalizacije in ureditev poljskih poti.

F. Maučec

Skupne strokovne službe SIS

Pri izvršnem svetu skupščine občine Lendava je bila konec lanskega leta imenovana delovna skupina, ki naj bi pripravila elaborat o družbenoekonomski upravičenosti ustanovitve delovne skupnosti skupnih strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje. Delovna skupina je elaborat pripravila in ga dala v javno razpravo. V njem predlagajo ustanovitev ene delovne skupnosti za vse samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje, to pa so stanovanjska, komunalna skupnost, skupnost za ceste, kmetijsko-zemljiška skupnost in SIS za požarno varnost. Z novo organizacijo skupnih strokovnih služb bo potrebno doseči zlasti naslednje naloge: večjo učinkovitost, ki je bistvenega pomena za odločanje uporabnikov in izvajalcev v delegatskih skupščinah, uvedbo sodobne organizacije dela in delitev dela ter zmanjšanje družbene režije. Sedanja organiziranost strokovnih služb ne zagotavlja omenjenih nalog in ni v skladu z novimi zakonskimi predpisi.

Jani D.

Čim prej urediti lastništvo

Koordinacijski odbor za spremljanje in izvajanje določil družbenega dogovora o varstvu, urejanju in vzdrževanju grobov borcev, spomenikov in spominskih obeležij in drugih objektov revolucionarnega delavskega gibanja je pred nedavnimi analizirali realizacijo programa dela v lanskem letu in sprejel program za letošnje leto. Čim prej bo potrebno urediti lastništvo za zgodovinske objekte, da bi lahko pokrovitelji redno vzdrževali tiste objekte, za katere so sprejeli odgovornost. Nekatere naloge iz lanskega leta niso bile realizirane, predvsem za to, ker so delovne organizacije, ki so prevzele skrb za urejanje spominskih obeležij, na to pozabile. V letošnjem letu naj bi naposled rešili vprašanje preselitve rečne mline. Mnenje je, da bi ga preselili v bližino hotela Lipa. Osnovna šola v Črenšovcih naj bi skupaj s TOKO v Žitkih postopno uredila okolico gramozne jame, kjer bi postavili spominsko obeležje. Ker je obnova spomenika Stefana Kovača v Nedelici le delno uresničena, bo to nalogo potrebno opraviti letos. Koordinacijski odbor je med drugim sklenil, da se srednjeročni program varstva grobov borcev in spominskih obeležij iz NOV dopolni s postavitvijo spominske plošče padlim žrtvam fašističnega nasilja v Petišovcih, patronat nad obeležjem pa prevzame osnovna organizacija ZSMS Petišovci.

Jani D.

SOZD INTEGRAL. Proizvodno transportno podjetje AVTO-RADGONA, n. sol. o., Gornja Radgona, Ljutomerska 26, TOZD Transport,

objavlja

prosta dela in naloge

11 VOZNIKOV TOVORNJAKA

Pogoji: končana poklicna šola za voznika tovornjaka, opravljen izpit E-kategorije in vsaj eno leto ustreznih delovnih izkušenj

Za objavljena prosta dela in naloge združujemo delo za nedoločen čas, s pogojem trimesečnega poskusnega dela. Prijavljene kandidate bomo obvestili o opravljeni izbiri v 15 dneh od poteka roka za sprejem prijav.

Kandidate vabimo, da pošljejo pismene prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o strokovnosti kadrovske službi delovne organizacije v 8 dneh od dneva objave.

KONFERENCA ČEBELARJEV

Preteklo nedeljo je bila v Murski Soboti letna programska konferenca murskosoboške čebelarke družine, ki vključuje 87 aktivnih članov. Ti so precej kritično spregovorili o svojem dosedanjem delu in se dogovorili za aktivnost v letošnjem letu.

Precej časa so namenili kritiki na račun ljubljanskega Medexa, ki že vsa leta odkupuje letni pridelek tudi od čebelarjev najstarejše družine v soboški občini. Ob tem pa se pojavlja nemalo stvari, ki čebelarjem hitreje poženejo kri po žilah. Ena izmed teh je ocenjevanje kvalitete pridelka. Kjer delavci Medexa zadnja leta opuščajo lepo »staro navado«, ko se je ob ocenjevanju kvalitete uporabljalo sondiranje. Prav tako pa pridni čebelarji zelo pozno prejema plačila za svoje celoletno delo. Plačila zaostajajo tudi dva ali celo tri mesece. To vsekakor ne vpliva spodbudno pri dogovarjanju za prihodnjo sezono, in zato čebelarji iz Murske Sobote upajo na večje spoštovanje dogovorov s strani Medexa.

Veliko skrbi imajo čebelarji z boleznimi čebelnjega zaroda. Posledice varoze, prašice, strupenega škropljenja kmetijskih površin in sadovnjakov čebelarji že dodobra poznajo, a premalo so se doslej posvetili hudi gnitobi, ki se v zadnjem času pojavlja tudi v murskosoboški občini

in grozi z odmiranjem čebel. Večina strokovnih predavanj v tem letu bo torej namenjena strokovnemu izpopolnjevanju lastnikov panjev in čebel, organizirane pa bodo tudi ekskurzije k najbolj uspešnim čebelarjem — posameznikom.

V zadnjem času je vključenih precej mlajših čebelarjev, ki po kvaliteti nič ne zaostajajo za svojimi starejšimi vrstniki. Pa tudi na šolah se širi čebelarstvo. Vendar še vedno ne tako, kot bi bilo želeli.

Mladi čebelarji so organizirani na osemlehtak na Čankovi in v Murski Soboti (OŠ E. Kardelj), a se krepko čuti pomanjkanje mentorstva.

Učiteljev na šolah, ki bi bili dobri čebelarji in ob tem dobri mentorji, skoraj ni. Na srednjih šolah pa sta skupini mladih čebelarjev na KŠC Rakičan ter srednješolskem centru TPU v Murski Soboti.

Mladi pod vodstvom svojih mentorjev skrbijo za enajst panjev čebel.

F. Matko

ske politike, skupne in splošne porabe, kmetijstva in zaposlovanja. Pomembno mesto v programu dela skupščine pa bo letos tudi uveljavljanje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti kot četrtega zbora. Letošnje leto bo

težavno, zato bo potrebno nenehno bedeti, da se ne primerile slabosti, kot so neupoštevanje samoupravnih dogovorov, zaradi katerih morala skupščina v lanskem letu sprejemati ukrepe družbenega varstva.

Jani D.

SMUČANJE IN POŠKODBE

Zaprta so se šolska vrata in otroci pa tudi starši se bodo napotili v hribe uživati belo opojnost, se naučiti svežega zraka, saj je le-ta v tem letnem času v mestih močno onesnažen. Slovenci smo znani kot smučarski narod in zadnje čase se vse več Pomurcev vključuje v vrste vlečnicami. Da je temu tako, nam žal zgovorno dokazuje statistika kirurškega oddelka. Na našem oddelku iz leta v leto zdravimo vse več smučarskih poškodb.

Smučanje je eden od najlepših športov, a žal tudi zelo nevaren, saj ni v nobenem športu toliko poškodb kot prav pri smučanju. Ni namen tega članka, da bi kogarkoli odvračali od tovrstne rekreacije, pač pa, da bi opozorili na najčešče napake in tako preprečili vsaj nekaj poškodb. Žal je pri rekreativnih zmeraj tako, da odhajamo na smučanje nepravilno, s premalo kondicije in čestokrat tudi s premalo znanja in poznavanje nevarnosti, nato pa nas popolnoma prevzame opojna belina, vijuganje živopisnih akrobatov, pustimo se, da nas ta tok potegne za seboj, in se ne menimo za svojo in tujo varnost.

Prvi pogoj za dobro smučanje je dobra kondicija, ki si jo moramo nabirati med letom z različnimi vajami in športi, ki krepijo sklepe, vezi in mišice.

Drugi važen faktor je oprema. Ta je seveda za različne vrste smučarjev različna. Največkrat grešimo prav pri nabavi smuču in varnostnih vezí. Začetniki in otroci naj imajo krajše smuči, saj jih na smirinah lažje obvladajo. Zgrešeno je otrokom kupiti nekoliko daljše smuči z izgovorom, saj bo tako ali tako še zrastle in mu bodo čez dve leti prav. Tako varčevanje je zelo drago, če vemo, da se zlomí zaraščajo tudi po več mesecev in nemalokrat je potrebno te zlome še operativno uravnati in zdraviti. Torej dolžina smuču naj bo primerna otrokovi velikosti. To vam lahko svetuje vsak dober prodajalec v trgovini s smučarsko opremo. Vezí, ki naj fiksirajo smučko k nogi, morajo biti take in tako naravnane, da se v trenutku, ko sila, ki deluje na nogo, presega odpornost kosti, odpo. Naravnavanje teh vezí naj opravi strokovnjak, ki mora upoštevati, za kakšne kategorije smučarja gre in seveda tudi njegovo težo. Vezí je potrebno vsako leto kontrolirati, po potrebi ponovno naravnati, sicer lahko v kritičnem trenutku odpo. Ni samo nevarno, če so vezi uravnane tako, da se aktivirajo prepozno, enako nevarno je, če se odpo prezgodaj, čemur jasno sledi padec. Sodobne varnostne vezi so zmanjšale poškodbe za 50 odstotkov. Pred vsakim smučanjem tudi sami lahko preizkusimo funkcijo varnostnih vezí, in sicer tako, da se naslonimo na palice, dvignemo smučko in poševo nazven močno udarimo z vrhom smuče v steptan sneg. Ta udarec se prenese na vrh stopala, ki naj pri pravilno naravnani vezi odpre glavo le-te. Če to po nekaj poizkusih ne uspe je vez potrebno popustiti. Enako preizkusimo uravnano pete pri varnostni vezi. Smučko je potrebno visoko dvigniti in z njem vrhom udariti ob podlago. Pri tem poskusu se odgne vez na peti. Pri otroku lahko preizkusimo to tudi tako, da stopimo na rob smuče in otroku svetujemo, naj skuša izvelič čevlji iz vezi. Veliko lahko vplivamo na poškodbo tudi s pravilno izbiro čevljev. Čevlji naj ne bodo pretesni in preveliki. Ne „zmanjšujmo“ čevljev s tem, da obujemo več nogavic, kajti to vpliva na krmarjenje, saj ni tesnega kontakta med nogo in čevljem in že nekaj milimetrski pomik noge v čevlju ima za posledico, da se smučka ne premika vzporedno z nogo. Čevlji pa ne sme biti premajhen, saj potem preprečuje normalni krvni obtok, kar pa je pozimi zelo važno. Če imamo čevlji tesno zapet, popustimo sponke, če smo se namenili nekaj minut počivati. Sicer pa, ko smo utrujeni moramo s smučanjem prenehati, če se hočemo izogniti poškodbam.

Zlomi nastanejo v višini roba čevljev — čim nižji je čevlji, tem bližje je zlom sklepu, gležnju ali pa celo gre v sam sklep. Taki zlomi pa so povezani z mnogimi problemi pri zdravljenju in seveda tudi povečujejo invalidnost. Današnji smučarski čevlji so višji in tako so tudi zlomi višje gležnja in po navadi spiralni. Res je, da tudi visoki čevlji ne morejo preprečiti zlomov, bistveno pa spremene značaj poškodb in invalidnosti. Poleg zlomov so česti tudi zvini, predvsem v kolenu, pogosto pa pride tudi do pretirganja vezi v kolenu. Zlomi hrbtnice, glave, in nasaditev na palico so hude poškodbe, vendar redke, lahko bi rekli naključne. Še na eno poškodbo bi rad opozoril. Pri smučanju imejmo rokavice, sicer si pri padcu posnamemo kožo na hrbišču roke, ki se zelo dolgo celi. Pa ne pozabimo tudi na očala, da se izognemo poškodbam oči. Sončni žarki se namreč odbijajo od snega in poškodujejo oči — povzročijo lahko tudi tako imenovano snežno slepoto.

In kako ravnamo za poškodovanim smučarjem. Najprej mu odpnimo smuču, smučarja zavarujemo, da ga v naletu dodatno ne poškodujejo drugi smučarji, odstranimo ga s proge, če sumimo, da ima zlom, imobiliziramo poškodovano okončino s priročnimi sredstvi — palice, smučke, privežimo nogo k nogi, položimo ga na vetrovko, da se ne prehladi. Posebno pozorni pa moramo biti, če gre za poškodbo hrbtnice. Takega poškodovanca premikajmo, razen, če smo res večji tovrstne pomoči. Ob vsaki nesreči je potrebno obvestiti reševalno službo, ki je organizirana na vseh smučiščih. Ta potem poskrbi za varen prevoz v dolino. Če smo v tujini, se ne pozabimo tudi zavarovati, če je le-to možno, sicer nas take poškodbe lahko zelo drago stanejo.

Se na eno stvar ne smemo pozabiti. V hribih se zbira vesela družba, vendar na smuču stopimo le trezni. Alkohol je tisti, ki da preveč korajže, istočasno pa zmanjša razsodnost in močno prizadene naše reflekse, ki pa so za varno smučanje izrednega pomena. Kaj pomeni ohraniti reflekse in sposobnost treznih presoj, bomo morda lažje dojeli, če vemo, da pri strmini treh stopinj hitrost smučarja doseže 38 km na uro in pri 45 stopinjah kar 176 km na uro.

Da nam bo smučanje res užitek in da bo varno za nas same in za vse tiste, ki se nahajajo na smučiščih, je najbolje, da začnemo smučati pod strokovnim vodstvom smučarskega učitelja. Z njegovo pomočjo bomo hitreje, predvsem pa varneje prebrskali začetne težave in nenazadnje naučili se bomo tudi smučarske kulture.

Štefan Kous, kirurg

Veliko aktivnosti soboških sindikato

Ze bežen pogled na program dela občinskega sveta zveze sindikatov in njegovih organov v Murski Soboti za letošnje leto kaže, da jih čaka zares obilica nalog. To je navsezadnje opredeljeno tudi v sklepah nedavnih sindikalnih kongresov o nadaljnjem družbenoekonomskem razvoju, temelječem na socialističnih samoupravnih osnovah, ko bo treba v letu 1983 storiti še odločnejše korake za popolno uveljavitev stabilizacije gospodarstva. V tem smislu bodo tudi potekale številne aktivnosti prek organov občinskega sveta zveze sindikatov v vseh osnovnih sindikalnih organizacijah murskosoboške občine.

V prvi vrsti bo šlo za uresničevanje sistema delitve po delu in rezultatih dela, ocenjevanje rezultatov gospodarjenja z družbenimi sredstvi, samoupravno združevanje dela in sredstev ter samoupravno organiziranost združenega dela, kakor tudi za aktivnosti v zvezi s pripravo planskih dokumentov.

Ni manjše naloge pa jih ne čakajo tudi na področju politike zaposlovanja in njene uveljavitve v zaostrenih gospodarskih razmerah. Veliko pozornosti pa namenjajo murskosoboški sindikati nameniti zagotavljanju skupnih potreb na osnovi slobodne menjave dela v pogojih gospodarske stabilizacije in vpliv na družbeni standard delavcev. Sem je treba pristeti tudi obravnavo položaja delavcev v organizacijah združenega dela, ki poslujejo z izgubami, uveljavljanje družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu, še posebej pa napore za učinkovitejšo delovanje delegacij v zboru združenega dela in skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

Prav gotovo pa je velikega pomena samoupravno organiziranje in angažiranje delavcev v združenem delu ter učinkovitost delovanja osnovnih organizacij zveze sindikatov na članskih sestankih in drugje, kar bo zahtevalo posebno skrb sindikalnih delavcev. Zato bodo tudi spodbujali delo sindikatov v krajevnih skupnostih prek koordinacijskih odborov, da bi dejansko dosegli večjo aktivnost in vključevanje delavcev v samoupravno in politično delovanje. Nadalje gre za angažiranje pri uresničevanju družbenega dogovora o kadrovske politiki v organizacijah združenega dela murskosoboške občine ter za družbenopolitično usposabljanje predsednikov in članov izvršnih odborov osnovnih organizacij zveze sindikatov.

Murskosoboški sindikati pa bodo poleg omenjenih področij še naprej krepili tudi samoupravno obveščanje v sindikalnih skupinah, delegacijah, samoupravnih in drugih organih, kar je eden od bistvenih pogojev za učinkovito odločanje. Omeniti velja vsekakor tudi področje kulture v združenem delu ter nadaljnjo aktivnost pri krepitvi splošnega ljudskega odpora in družbene samozastite kot sestavnega dela samoupravnega sistema, samoupravnih pravic in dolžnosti delovnih ljudi. Niso pa pozabili tudi na oblike mednarodnega sodelovanja, ki bo usmerjeno k poglabljanju stikov s sindikati v Železni županiji in sindikati tovarne Audi NSU v Ingolstadt, ponovno pa nameravajo vzpostaviti odnose z avstrijskimi sindikati. Seveda pa bo murskosoboški sindikat zlasti sodeloval prek medobčinskega sveta ZSS, z občinskimi sveti v Pomurju, z ostalimi območji v naši republiki in s pobrateno občino Paraćin v SR Srbiji.

Milan Jerše

ZANESLJIV BAROMETER RAZMER (1)

Bežna inventura delegatskih vprašanj in odgovorov ne preseneča — Postavljena ob pravem času na nepravem mestu — Očitna podcejevanja

nja in prikrita precenjevanja — Ponavljajoča zvedavost delegatov — Številke znajo zavesti, vsebina pa ne.

Na 5. skupnem zasedanju vseh treh zborov skupščine občine Gornja Radgona 25. oktobra lani je delegacija krajevnih skupnosti Črešnjevci—Zbigovci postavila naslednje delegatsko vprašanje: »Zanima nas dosedanje delo pospeševalne službe pri kmetijski zadrugi. Odgovor bi radi dobili v pisni obliki, saj krajani menijo, da je njeno delo preveč enostransko. Zanima nas tudi, kdaj bodo na ključnih mestih v zadrugi odpadle honorarne zaposlitve?«

Kmetijska zadruga Gornja Radgona jim je odgovorila, in sicer 22. novembra z daljšim dopisom in v — milo rečeno — čudnem tonu: »Moramo namreč povedati, da zadruga ni dolžna vsakega dati informacije, še najmanj pa takrat, kadar so vprašanja postavljena zlonamerno. Kljub temu bomo v kratkem skušali dati odgovor, pa ne samo zaradi predstavnikov krajevnih skupnosti Črešnjevci—Zbigovci... Na tisti del vprašanja, ki govori o enostranskem delu pospeševalne službe pa povemo to, da do vsakega kmeta nikdar ne bomo prišli, ker smatramo, da je naša prisotnost interesantna samo tam, kjer je tudi uspeh in kjer se da pogovoriti s kooperantom. Resnica je pač ta, da imamo kmete, ki so za družbo koristni in interesantni in pa tudi nekaj takih, kjer je škoda, da bi pospeševalna služba trtila čas.« (Del odgovora navajamo dobesedno!)

Na 4. ločeni seji zborov krajevnih skupnosti skupščine občine Lendava 12. julija lani je delegacija krajevnih skupnosti Hotiza med drugim povprašala, kako je z reorganizacijo oddelka za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve skupščine občine Lendava. »Vse preveč je namreč prisotno birokratsko poslovanje omenjenega oddelka. Prepričani smo, da bi bilo mnogo manj neprijetnih gradenj, ko bi občani lahko hitreje in brez posebnih težav prišli do potrebne dokumentacije. Vemo za primer, ko je kmet-kooperant moral odpovedati odobreni kredit za razširitev hleva in od razočaranja tudi odpovedal kooperacijsko sodelovanje s kmetijsko zadrugo, ker je predložil čakal na potrebno dokumentacijo. Podobnih primerov je še in menimo, da zaslužijo vso kritiko.«

Iz takojšnjega obširnega pojasnila načelnice oddelka Zdenke Tadin povzemamo naslednje: »O reorganizaciji oziroma združitvi (z geodetsko upravo — op. pis.) je preudarno govoriti... V poročilo o delu oddelka za leto 1981 smo opisali problematiko, bilo je sprejeto in ni dobilo takšne kritike, kot ste jo zapisali v delegatskem vprašanju... Povemo lahko samo to, da se strogo držimo zakonskih predpisov, saj smo jih dolžni izvajati in kljub največjemu prizadevanju postopka pred tremi meseci ne moremo končati. V delegatskem vprašanju piše o primeru nekega kmeta, ki je odstopil od nameravane razširitve govejih hlevov in se je zaradi birokracije našega oddelka

odpovedal gradnji. Prosimo, da nam poveste ime in priimek osebe, da bomo lahko kronološko opisali potek spisa in vam pismeno slednje posredovali. Težko je opisati vse zadržke, ki nastopijo pri reševanju posameznih primerov, zato prosimo, da so zastavljena vprašanja tudi konkretna... Menimo, da je oddelke neupravičeno deležen kritike, saj se vsi trudimo, da bi strankam v največji meri tudi ugodili, vendar nimamo zakonskih predpisov.« (Dobeseden navadek!)

Gornji vprašnji in odgovora sta kajpada naključno izbrana, saj bi prav lahko iz občine Gornja Radgona denimo tiste iz 31. maja lani s skupnega zasedanja, zakaj prihaja do odjavljanja obrtnikov in preseljevanja v druge občine, z odgovorom, da bo to vprašanje razjasnjeno v poročilu o drobnem gospodarstvu, ki pa doslej še ni izdelano. Iz občine Lendava bi lahko ponovili že nekajkrat ponovljeno vprašanje — nazadnje postavljeno na ločeni seji zborov združenega dela 24. decembra lani — kako kaže z namestitvijo, čistilne naprave v Črenšovcih, ki sicer brez koristi leži za tamkajšnjo šolo, propada, fekalije iz stanovanjskih blokov in zdravstvenega doma pa razlite po bližnji okolici širijo neznosen smrad.

Lahko bi obelodanili vprašanje delegacije krajevnih skupnosti spodnja Ščavnica, ki jo je na skupnem zasedanju vseh treh zborov radgonske občinske skupščine 25. oktobra lani zanimalo, kako je s plačevanjem samoprispevkov iz neto osebnih dohodkov delavcev, zaposlenih pri obrtnikih. Uprava za družbene prihodke jih je hkrati z odgovorom »poučila«, da bi »nam morala krajevna skupnost predložiti podatke o obrtnikih, ki krajevne samoprispevke ne plačujejo in podatke o delavcih, zaposlenih pri obrtnikih s stalnim bivališčem na območju krajevnih skupnosti Spodnja Ščavnica«. Mimogrede in za nameček pa jim je »priznala«, da »je med obrtniki največ takih, ki jih je treba iz meseca v mesec opozarjati na predložitev plačilnih listov in posebej izterjevati odmerjene prispevke in davke iz osebnih dohodkov.«

Iz lendavske občine bi znalo biti za javnost zanimivo vprašanje delegata družbenopolitičnega zbora Jožeta Feherja, postavljeno na ločeni seji tega zbora 24. decembra lani: »Kakšno je uradno stališče občine glede statusa objektov, ki jih imamo v vinarstvih in jim preprosto pravimo vinske kleti?« (Na kaj je pravzaprav meril, je mogoče le sporedno sklepati, saj se še niso polegli duhovi okrog »črne« gradnje vinske kleti v Dobrovniku, ki si jo je lansko leto postavil nekdanji dolgoletni sekretar in predsednik občinskega sindikalnega sveta Lendava Zmago Urisk.) Uprava za družbene prihodke se je kajpak elegantno izognila »nastavljeni pasti« in postregla delegatom zgolj z

zakonskimi določili in statističnimi podatki.

In tako bi lahko delegatska vprašanja, pobude, mnjenja in predloge še dolgo naštevati. Kot ste verjetno opazili, jih to pot razgrinjamo samo iz občinskih skupščin Gornja Radgona in Lendava in brez skupščin posameznih samoupravnih interesnih skupnosti, iz Murske Sobotice in Ljutomerja pa jih bomo v prihodnjem zapisu. In da ne bo nesporazumov: zajemamo zgolj nekatera, ki so bila postavljena po delegatski priporočaji maja lani, se pravi v novi garnituri v delegatskih klopeh. Razveseljuje dejstvo, da je vprašanj in pobud čedalje več, da so večidel uglasena na čas in razmere (omenimo celo serijo le-teh glede oskrbe s plinom, kurilnim oljem, nekaterimi vrstami živil, zlasti mesa, novega delovnega časa in prevozov na delo in z dela) in da se število razpravljalcev množi, medtem ko upravičeno skrbijo spoznanja, da so — ob kroničnih hribah (preobila, težko razumljiva gradiva, kot jara kača dolgi dnevi redi in podobno) — vprašanja rada posplošena, postavljena na nepravem mestu (po nekem neapisnem pravilu bi jih denimo več kot polovica z zbora krajevnih skupnosti sodila na skupščino komunalne skupnosti) in šepa sprotna (povratna!) obveščenost delegatov.

Posebej bode v oči prvi primer iz Gornje Radgone — odgovor kmetijske zadruge — kjer gre za več kot očitno podcenjevanje delegatskega vprašanja in delegatov iz krajevnih skupnosti Črešnjevci—Zbigovci. Da o odnosu tamkajšnje pospeševalne službe do kmetov-kooperantov niti ne govorimo. Graje vredno ob vsem tem je ravnanje delegatov vseh treh zborov občinske skupščine, ki jim je bil odgovor jasno in glasno prebran, toda nihče se ni oglasil. Tudi družbenopolitični zbor ne. (!!!)

V drugem primeru iz Lendave se ni mogoče znebiti občutka, da je posredi vendarle birokratski odnos oddelka za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve do strank. Primer razočarane kmeta-kooperanta bi vsekakor veljalo razčistiti, da bi se dokopali do verodostojne slike. Sicer pa v odgovoru načelnica oddelka sama pravi, da se trudijo, da bi strankam v največji meri ugodili, vendar nimajo zakonskih predpisov. Kakšnih zakonskih predpisov vendar?

Nadaljnja naštevavanja v tej bežni inventuri samo potrjujejo in hkrati spodbujajo, da delegati že na samem začetku tretjega mandata ne smejo vreči puške v koruzo. Nasprotno: neumorno vrtati, spraševati in skušati priti, zlasti žgočim in zapletenim stvarim, do dna. Za zgled naj služi odločitev lendavskega občinskega izvršnega sveta — po nekaj vprašanjih na zborih skupščine občine — da bo problematika glede razlik pri odkupnih cenah goveje živine med Mursko Sobotico in Murskim Središčem (ali Mursko Sobotico in Veržejem) prek skupine delegatov sprožena na republiški skupščini.

V Lendavi pa tudi v Gornji Radgoni bi moral veliko bolj zapreči zbor združenega dela. Nekaj podobnega velja za Ljutomer, a o tem drugič oziroma v sklepem komentarju.

Branko ŽUNEC

mala anketa

IZ UČILNIC NA PLAN

Počitnice so in šole so v večini primerov zaprle svoja vrata. Ne le zato, ker ni pouka, temveč tudi zategadelj, da bi vsaj nekaj prihranili pri kurjavi. S tem namenom so tudi počitnice na vseh osnovnih šolah podaljšali na tri tedne, tako bo tudi v vseh srednjih šolah v soboški občini, medtem ko so se v Lendavi, Ljutomeru in Radencih odločili le za 2-tedenski predah med šolskim letom.

Ker so pred leti učenci tudi med počitnicami imeli možnost prihajati v šolo, kjer so zanje organizirali različne prostovoljne dejavnosti, zdaj pa temu iz stabilizacijskih razlogov ni več tako, se zastavlja vprašanje, ali bodo šolarji prepuščeni sami sebi. Kot je pokazala tudi naša anketa, marsikje ne bo tako.

organizirana skrb potrebna še posebej za učence nižje stopnje. Povezali smo se s TVD Partizan v Murski Soboti in Kulturnim centrom ter ponudili zares vsestranske možnosti udejstvovanja šolarjev med počitnicami. Največ zanimanja so pokazali za obiskovanje kino predstav, to je risank in drugih mladinskih filmov, za plavanje v Radencih, vadbo namiznega tenisa v TVD Partizan, drsanje, obiskovanje pionirske knjižnice itd. Vse to jim bomo tudi omogočili, le drsanje in smučanje bosta seveda odvisna od naravnih pogojev.

že znajo smučati. Tečaj bo na Rogli, obiskovalo pa ga bo 50 učencev. Šole pripravljajo tudi pestro izvenšolsko delo. Gre predvsem za športna tekmovanja in različne krožke. Počitnice bodo torej pestre in vsak si bo lahko našel primerno razvedrilo.

učencev se bo udeležilo še smučarskega tečaja od 9. do 16. januarja v Mežici, ki ga vsako leto organizira SK Gornja Radgona. Tukaj na šoli pa bodo kolegi, ki poučujejo telesno kulturo, če bo zapadlo dovolj snega, organizirali smučarski tečaj za vse otroke, in to kar na naših najbližjih pobočjih.

okrog 100 učencev. Razen tega predvidevamo smučanje na Goričkem ali Pohorju, in sicer v sodelovanju s TTKS M. Sobotica. Tudi šola je organizirala 7-dnevno smučanje na Pohorju za 20 učencev, ki si bodo sami plačali vse stroške. 5 naših učencev pa je dobilo v okviru izmenjave, ki jo organizira skupnost otroškega varstva, priložnost za smučanje v Avstriji.

9.00 do 12.00 ure, poleg tega pa še smučanje, drsanje in sankanje, seveda če bodo razmere takšne, da bo ta oblika rekreacije možna. Če snega ne bi bilo dovolj, ali pa da bo kazalo to rekreacijo prenesti na poznejši datum, bo potekal drugi teden. Tisti, ki pa se ne bodo udeleževali rekreacije, imajo možnost, da se udeležijo smučarskih izletov, ki jih prireja ZTKO Ljutomer.

OLGA ŠIFTAR, predsednica sveta pionirjev OVIZ Murska Sobota: »Vsekakor ni vseeno, kako izkoristiti polletne počitnice. Svet pionirjev je na pobudo staršev in v sodelovanju z osnovnošolskim vzgojnoizobraževalnim zavodom zato že meseca decembra pripravil poseben program. Menili smo, da je

TONE DOMINKO VIZ Lendava: »Učenci osnovnih šol

lendavske občine bodo letošnje zimске počitnice preživeli delovno in rekreativno. 328 učencev osmih razredov bo en dan preživelo v delovnih organizacijah in ustanovah, da bi spoznali poklice in delo. Pripravljamo tudi smučarski tečaj za tiste, ki

ZDENKA SLAVIČ, OŠ Jože Kerenčič v Gornji Radgoni:

»Taborniki pripravljamo za čas počitnic zimovanje v taborniški koči Vežica na Veliki planini. To bo od 14. do 19. januarja, vse od prevoza do kuhinje pa organiziramo sami. Tam se bomo smučali pa tudi pridobivali nove veščine. Nekaj naših učencev se bo udeležilo še smučarskega tečaja od 9. do 16. januarja v Mežici, ki ga vsako leto organizira SK Gornja Radgona. Tukaj na šoli pa bodo kolegi, ki poučujejo telesno kulturo, če bo zapadlo dovolj snega, organizirali smučarski tečaj za vse otroke, in to kar na naših najbližjih pobočjih.«

LUDVIK JANŽA, OŠ Belčinci: »Če ne bi bil namen 3-

tedenskih počitnic tudi varčevanje s kurjavo, bi seveda lahko za učence pripravili pester program. Tako pa bo prva dva tedna šola zaprta, zadnji teden pa bomo organizirali mednarodna športna tekmovanja, na katerih se bo dnevno zvrstilo

okrog 100 učencev. Razen tega predvidevamo smučanje na Goričkem ali Pohorju, in sicer v sodelovanju s TTKS M. Sobotica. Tudi šola je organizirala 7-dnevno smučanje na Pohorju za 20 učencev, ki si bodo sami plačali vse stroške. 5 naših učencev pa je dobilo v okviru izmenjave, ki jo organizira skupnost otroškega varstva, priložnost za smučanje v Avstriji.

IVANKA KOROŠEC, OŠ Ivan Cankar Ljutomer: »Šolske

počitnice bodo v občini Ljutomer letos trajale tri tedne. Od teh treh tednov pa smo samo v prvem poskrbeli za rekreacijsko dejavnost učencev. Od ponedeljka do petka bodo učenci imeli možnost telovadbe v obeh telovadnicah na naši šoli od

Delu čast, oblast in denar!

KAKO NAGRAJEVATI?

Skusili smo že vse mogoče: od stopenj akumulacije in skladov, tarifnih pravilnikov, zakovanih obračunskih plač, delitve dohodka prek popolne svobode delitve dohodka in osebnih dohodkov, enačih za delitve dohodka, ki jih je predpisoval zvezni izvršni svet, občinske komisije, družbeni dogovori in panožni samoupravni sporazumi, občasnih zamrzitev do najnovejših resolucijskih odstotkov. Kljub temu se nam noče in noče odpreti in dobri dve desetletji se kar naprej utrjujamo s prepričevanjem, da je treba količinsko meriti vsako delo, od delavca na tekočem traku do generalnega direktorja, od raziskovalca do administratorke. Zdi se, kot da smo zašli v slepo ulico, iz katere ni videti izhoda, zato ne preseneča, da imajo domala povsod tak sistem

delitve, ki je za tozde marsikdaj vaba, da po bližnjicah — ne z večjo storilnostjo ali produktivnostjo — povečujejo svoj dohodek. Najočitnejše se to kaže tam, kjer si uspejo izboriti višje cene, potem pa si lahko dohodek delijo prav tako, kakor bi povečali produktivnost, zmanjšali stroške in podobno. Poleg tega delavci za enako delo ne dobivajo približno enakega osebnega dohodka, če delajo v različnih delovnih organizacijah in ponekod gre v resnici bolj za nagrajevanje po položaju oziroma moči, ki jo ima posameznik ali skupina v kolektivu. Dodatne zaplete povzroča dejstvo, da ima vsaka delovna organizacija svoj sistem nagrajevanja, ločeno in nepovezano — celo znatraj panoge dejavnosti — in da takšna delitev kajpada ni v sovzvočju s celotnim gospodarstvom.

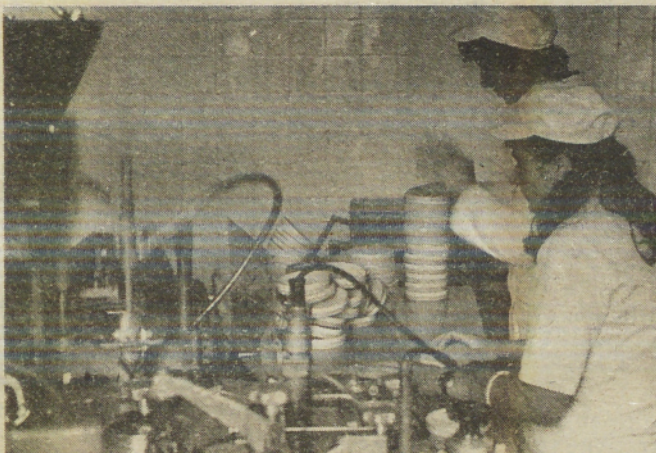
Proti enakim želodcem in poprečni uspešnosti

Strokovnjaki so si edini, da gre za velik zalogaj in da tako občutljivih stvari, v katerih se zrcalijo vsa protislovja naše reprodukcije, ne bo mogoče zgladiti z danes na juri. Lanski kragujevski Rdeči prapor (vsakoletno srečanje jugoslovanskih samoupravljalcev ob obletnici zmage kragujevskih kovinarjev na volitvah leta 1876 — op. pis.) in še pred njim tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije sta dala sorazmerno jasne opredelitve, kaj razumemo pod proizvodnim in kaj pod ustvarjalnim delom. Tako naj bi višje vrednotili delo vseh tistih delavcev, ki neposredno, s proizvodnimi sredstvi, ustvarjajo materialno uporabne vrednote. Gre za poglavitne nosilce proizvodnje — brez njihovega dela bi stroji stali in ne bi bilo novih proizvodov, ki neposredno vplivajo na obseg proizvodnje in kakovost izdelkov ali zmanjšujejo izdatke in proizvodne stroške — torej tiste, katerih delovni prispevek neposredno merijo in ki neposredno ustvarjajo dohodek. Višjega vrednotenja naj bi bilo tudi deležno vsako delo, ki prispeva k večji storilnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti ter hkrati k večjemu dohodu in družbenemu bogastvu. To je lahko delo delavcev v razvojnih službah, izobraževalnih in zdravstvenih organizacijah, v organizacijah združenega dela, kjer z vsami oblikami inovatorstva, racionalizatorstva, tehničnih izboljšav, s koristnimi predlogi in zamislimi neposredno vplivajo na večjo storilnost, ekonomičnost in rentabilnost, s tem pa na večji dohodek.

Delo je v Sobotni prilogi 27.

februarja lani — se pravi takoj po Rdečem praporju — iz Pomurja natisnilo primer, ko so dvig osebnih dohodkov narekovali socialni motivi ne pa količina in kakovost opravljenega dela. „Tako se je godilo v turnškem tozdu Planike, kjer so proizvodni delavci z najnižjimi osebnimi dohodki dobili ob januarskem povečanju 20 odstotkov višje prejemke, vsi drugi zaposleni pa za 15 odstotkov več, razen direktorja, ki so mu odmerili za 9 odstotkov višji osebni dohodek. Poprečni osebni dohodek v tem tozdu je januarja znašal 10.771 dinarjev, medtem ko je šivalca s 121-odstotno

in prišla je ob pravem času, kajti pouličnim primerjavam plač in govoricam, da so ponekod pravilniki o nagrajevanju dobesedno napisani na kožo posameznikom, ni hotelo biti konca. Komite je analizo izdelal, a se pri tem (ne)hote spretno izognil poimen-skemu navajanju tozdogov in delovnih skupnosti, čeprav so bili razvrščeni statistični podatki že sami po sebi dovolj zgovorni. Omenimo le, da je takrat med 17.500 zaposlenimi v občini kakih tri tisoč prejelo otroški dodatek — imeli so potentakem sila skromne osebne dohodka — in da je bilo število zaposlenih, ki so zaslužili največ 6500 dinar-

— Tekoči trak v lutomerskem Mlekoprometu ne pozna zastojev: priganja in utrjuje.

izpolnjeno normo in 20 leti delovne dobe dobila 14.477 dinarjev, druga z 99-odstotno izpolnjeno normo in petimi leti delovne dobe pa 8.893 dinarjev.“

Na zahtevo delegatov občinske skupščine v Murski Soboti marca lani je izvršni svet naložil komiteju za planiranje in družbenoekonomski razvoj, da izdela analizo gibanja osebnih dohodkov v občini. Bila je to dobra poteza soboških delegatov

jev mesečno, kar precejšnjo.

Kaj, ko bi letos delegati (ali kdo drug?) vnovič sprožili to pobudo, kajti sprito zdajšnjih zaostrenih razmer bi lahko bila zelo koristna?

Ali po učinku ali po času?

Štirinajstrednik Naši razgledi je prav tako marca lani objavil

več polemčnih člankov glede izbire sistema nagrajevanja. Ti so nas pripeljali do osupljivega spoznanja: „Denar nima tako močne stimulacijske funkcije, kot mu jo pripisujemo. Če se vsi ženemo za denarjem, če nam je tako zelo potreben in pomemben, to še ne pomeni, da bomo več delali, če ga bomo več dobili. Denar postane nagrajevalno orodje, ko družba doseže določeno stopnjo materialnega zadovoljevanja. Še posebej oslabi njegova motivacijska moč ob veliki dejanski ali potencialni fluktuaciji, ob veliki odsotnosti, nizki identifikaciji in omajanih delovnih vrednotah. Če se vsi ti dejavniki nakopičijo, denar kot motivator nima veliko moči.“

Sodčili smo se (v številki 5 (724) Naših razgledov od 12. marca 1982 — op. pis.) z dvema alternativama: ali nagrajevanje po učinku ali nagrajevanje po času? (Poglejmo tabelo levo spodaj.)

Primerjava je nazorna, odločitev pa kočljiva, saj recimo ni tako redko, da imajo organizacije, ki nagrajujejo po učinku, višje stroške za osebne dohodka na enoto proizvoda od organizacij, ki nagrajujejo po času. Sklep je lahko še drugačen: zakaj vztrajamo pri uveljavljanju individualnega nagrajevanja na podlagi spornih meril učinka in skušamo po vsej sili „objektivizirati“ delitev osebnih dohodkov, ko pa vemo, da je odnos do zaslužka zelo subjektiven. Še tako razvejana in „objektivna“ merila za delitev osebnih dohodkov nimajo učinka, če jih ljudje ne sprejemajo. Še več, če merila niso sprejeta kot objektivna, lahko dosežemo ravno nasproten učinek — njihovo zavračanje in usmerjanje naporov v spodbijanje ali izigravanje meril. Ne zaradi zlonamernosti, marveč iz ohrambe pred krivico.

V Pomurju imamo v tem pogledu dva „šolska“ primera: radgonski Gorenje-Elrad in lutomerski Tehnostroj. (O njima smo podrobneje pisali v Vestniku štev. 38 od 30. septembra 1982 in v Vestniku štev. 49 od 23. decembra 1982.) Naj na kratko povzamemo izkušnje in ugotovitve!

„V času evajanja work faktorja (tj. metoda za oblikovanje in merjenje dela s pomočjo vnapij določenih časov — op. pis.) smo v organizaciji sprejeli začasn pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Ta temelji na več izhodiščih. Po stari normi je bil poprečen dosegi normativov 120 odstotkov, se pravi, da je bilo preseganje 20-odstotno. Nanj so dobili vsi delavci v poprečju 5 odstotkov stimulacije, kar pomeni, da so bili v organizaciji osebni dohodki izplačani v višini 25 odstotkov nad osnovo. Zda smo pravilnik oblikovali tako, da smo osnovno vrednost točke dvignili za 29 odstotkov; 25 odstotkov zato, da smo v poprečju izenačili osebne dohodka s prejšnjimi, 4 odstotke pa dajemo kot dodatno stimulacijo zaradi pospešenega tempa dela po work faktorju. Pričakujemo namreč, da se bo produktivnost na ta način dvignila za 10 do 15 odstotkov v tozdu Elektronika, hkrati pa ocenili, da gre kakih 40 odstotkov tega dviga na račun večjega delovnega tempa, ostalih 60 odstotkov pa na račun boljše organizacije in priprave dela.“ Tako ugotavljajo v Gorenje-Elradu. V Tehno stroju so rezultati še otipljivejši.

„Na račun povečanja delovnega tempa, boljše delovnih metod, usklajenosti kapacitet, preudarnosti organizacije in sprememb na samem proizvodu se je produktivnost v primerjavi z letoma poprej (1979 oziroma 1980) dvignila v poprečju kar za 43,6 odstotkov. Na posameznih delih linije značajo odstotki: pri montaži 56, varjenju 34 in lakiranju celo 72 odstotkov. V bistvu je bila tolikšna produktivnost tudi načrtovana, posledje je tudi preverjeno in drži. Število proizvodov (tritorskih traktorskih prikolic) se je povečalo z 12 v eni izmeni, se pravi 8 urah, na 24. Čas za proizvodnjo ene prikolice so potentakem malone prepolovili, saj je z 22 ur zdrsnil na 12,2 ure.“ Začuda se dosežena produktivnost — če si dovolimo poenostavitve — bore malo pozna v plačilnih kvantitah. To nas navaja

— ne da bi gledali „plačilne liste“ — k razmišljanju, da nas je očitno strah razlik, ki jih lahko prinese ali kupi denar. Izvedene ankete o javnem mnenju v naši republiki v letih 1969, 1978 in 1980 so pokazale, da bi bila izrazita večina pripravljena podpisati kvečjemu razmerje 1:3 med najvišjim in najnižjim osebnim dohodkom in kot kaže še to s težkim srcem. Sino skunka bolj za „ziherašivo“ in niti med zavzemanjem z razlike in bojaznijo pred njimi, med sprostitvami in zategovanji, med tveganjem in varnostjo, med neuhajnimi razmišljanji o vprašanju, kaj je še socialistično in kaj ne več ...

Izsiljevalce klicati na odgovornost

Maja lani smo dobili hudo učenje nekatere strokovne podlage, ki izhajajo iz družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodka in skupno porabo. Pri pomne nanje so kar deževale in tudi v regiji smo jih precej zabeležili. „Razvid del in nalog naj se izdela po dejavnostih, v osnovi naj bi bila dela in naloge enako vrednotene za vse, v ta namen pa bi izdelali ustrezne panožne sporazume. Specifične pogoje dela bi kazalo posebej opredeliti, a prav tako po minimalnih merilih, da ne bi prihajalo do zlorab. Veliko določene se bo veljalo lotiti ugotavljanja uspešnosti dela delavcev s posebnimi pooblastili — to pa niso le direktorji, temveč vsi vodilni in vodstveni kadri — podobno torej, kot se je doslej mesečno, vsaj v večjem delu kolektivov, ugotavljala uspešnost vseh zaposlenih.“

Ni pretirano reči, da bodo — kolikor poznamo razmere — marsikje, kjer pač tega še niso storili, potrebni carski rezi v norme, merjenje režijskih ur (to bo najbolj trd oreh), analitične oce-

— Pogoji za delo v Primatovem tozdu v Lendavi niso ravno rožnati.

ne, razvide del in nalog, pravilnike in druge samoupravne splošne akte. Pri tem so možne najmanj tri skrajnosti: ali da — sprlo prešibke usposobljenosti in neiznajdljivosti — zaidejo v slepo ulico ali zastavijo preradodaren, do širše družbene skupnosti v bistvu krivičen sistem delitve ali da se togo ravna po črki strokovnih podlag, kar zožuje manevrski prostor za prilagajanje lastnim, na primer tozdomskim razmeram.

V 2300-članskem delovnem kolektivu Radenske, kjer je bil lanski 9-mesečni osebni dohodek na zaposlenega v poprečju 12.000 dinarjev, zaostajajo za osebnimi dohodki v gospodarstvu Slovenije za 1136 dinarjev. Priznavajo, da se — ko je govor o ustvarjalnem delu — najraje oglašajo administrativni delavci in delavci z najnižjimi osebnimi dohodki češ, to smo mi. „Ti pa imajo močan vpliv na samoupravno sprejemanje odločitev o ocenitvah in je zaradi tega pričakovati, da se lep čas ne bo možno primerno nagraditi vse kreativno delo v naših tozdi in delovni skupnosti,“ so zapisali v gradivu za problemso konferenco o politiki osebnih dohodkov in motiviranju v delovni

organizaciji, ki jo je izpeljala sindikalna konferenca 9. novembra lani. Do kakšnih sklepov so prišli? Navedli jih bomo le nekaj, saj vseh ni mogoče.

„Odgovorni — poslovodni organi, strokovne službe in družbenopolitične organizacije — niso bili dovolj zavzeti in načrtni v pripravi na sprejem novega pravilnika o nagrajevanju v delovni skupnosti, kar je nesprejemljivo in mora vsakdo prevzeti del kritike nase. Treba je zavrniti vse predloge za spremembe analitičnih ocenitev, odgovornost predlagateljev teh sprememb pa izpostaviti, še posebej primere „izsiljevanja“. Nadaljevati velja z individualnim nagrajevanjem, kjer je to objektivno možno in stimulativno. (Mimogrede — skupinsko vrednotenje in nagrajevanje je menda bolj povšeči tistim, ki so raje v „hladovini“!) Na nekaterih delih in nalogah v gostinskih tozdih se kaže dogovori o osnovah za stopničasto sistematizacijo, bolje bo potrebno nagrajevati inovacije in — če se izkaže kot nuja — v tej zvezi dopolniti samoupravne splošne akte. Nič še ni bilo storjenega za uresničevanje družbenih usmeritev za nagrajevanje minulega dela. (Podobno velja za prenekatere drugo organizacijo — op. pis.)“

Sicer pa v Radenski vztrajajo, da morajo biti osnovni elementi za delavčev osebni dohodek: strokovna izobrazba, delovne izkušnje, dodatna znanja, napor pri delu, pogoji dela in rezultat delovne enote. Tako sta zasnovana oba pravilnika: o razporejanju dohodka za osebne dohodka in skupno porabo in o normah, kakor tudi samoupravni sporazum o medsebojnih pravilih, obveznostih in odgovornostih v delovni skupnosti in tozdi. Delo pri dopolnjevanju samoupravnih splošnih aktov ni bilo lahko, računajo pa, da se bodo z njihovo dosledno izpeljavo in sprotnim preverjanjem sčasoma približali načelu: za enako delo enak osebni dohodek.

Brez dajanja potuhe

Prostorska stiska ne dopušča, da bi se poglobili v primerjave, ki se ponujajo glede vrednotenja, delitve in nagrajevanja po delu, rezultatih dela in produktivnosti v drugih panogah dejavnosti. Omenimo le še še zadrego, kako ustrezno nagrajevati težaška dela, na primer snažilska. Eni snažilci so na voljo vse moderne priprave, druga je primorana vihteti navadno metlo, a ji zato ni moč očitati, da se ni trudila enako kot prva, čeprav je v istem času počistila manj. Skratka, vnevar in na pamet ponavljati, da se da vsako delo meriti, lahko po svoje prispeva k nekakšnemu načelnemu nedelu, češ, pa mi merite delo, če hočete, da bom več delal in me temu ustrezno tudi nagradite! Ob tem dajmo roko na srce: ko bi samemu delu namenili toliko energije (hude krvi, živcev, časa in še česa), kolikor je namenjeno nagrajevanju, bi nam zdaj šlo mnogo boljše.

Pripravil: BRANKO ŽUNEC

Glasbena parada RADENCI 83

Letošnje srečanje plesnih orkestrrov JRT pod nazivom Glasbena parada Radenci '83 je že deveto po vrsti. Kot že vsa ta leta, se je v dveh večerih — 11. in 23. januarja — v kongresni dvorani hotela Radin predstavilo sedem velikih plesnih orkestrrov jugoslovanskih RTV postaj. Prvi večer so nastopili orkestri radijskih postaj iz Novega Sada (dirigent Rudolf Tomšič), Zagreba (dirigent Miljenko Prohaska), Ljubljana (dirigent Jože Privšek), drugi večer pa so se predstavili orkestri iz Prištine (dirigent Uka Brizani), Sarajeva (dirigenta Ranko Rihtman in Esad Arnautlić), Skopja (dirigent Aleksandar Džambazov) in Beograda (dirigent Zvonimir Škerl), zadnji — četrtkov večer pa je letos prvič namenjen jazzu, in tako bodo nočjo nastopili vsi orkestri, razen prištinskega.

V prvih dveh večerih so nastopajoči orkestri imeli na razpolago do 35 minut, nočjo pa do 20 minut programskega prostora. Vsi orkestri imajo v svojem programu obvezno skupno temo, letos je to narodna Nji ljulje in po eno temo iz neuvršenih dežel.

Ob Glasbeni paradi '83 naj bi pri produkciji glasbenega programa radio-televizije Beograd izšli tudi dve LP plošči z izborom programa prvih dveh in še posebej tretjega večera. Srečanja plesnih orkestrrov se vse tri večere odvijajo v kongresni dvorani hotela Radin z začetkom ob 19.30.

Glasbeno parado Radenci '83 bomo komentirali v naslednji številki Vestnika.

Volk in dedek Mraz

Na murskosoboškem srednješolskem centru je v tekočem šolskem letu oživila gledališka dejavnost, ko je v okviru mladinskega kulturno-umetniškega društva pričela z delom skupina mladih pod vodstvom mentorice Nevenke Zavrl. Tako je skupinica devetih entuziastov v dobrem mesecu in pol naštudirala igrice za najmlajše pod naslovom „Kam pa kam, volk?“ V glavnem je bil namen, da bo skupina mladih z igrice popestrila novoletni program prihoda dedka Mraza v mesto Murska Sobota. Ker pa je študij igrice kar zahtevno delo in ker bi bilo škoda, da nastopijo samo enkrat, je uspel dogovor za več gostovanj.

Tatjana, Ingrid, Mojca, Božena, Marija, Brigita, Alenka in Jože so prvič nastopili pred mladim občinstvom na osemletki „Karel

Destovnik-Kajuh“ v Murski Soboti za učence prvih in drugih razredov. Nastop v tamkajšnji telovadnici je uspel, kakor tudi že tri dni v grajski dvorani, ko je bil program namenjen najmlajšim mesta Murska Sobota. Tedaj je ob koncu igrice kratkohladičnikom spregovoril tudi dedek Mraz.

Uspehi nastopi pred najmlajšimi so srednješolcem iz Murske Sobotke dobra spodbuda za delo v prihodnje. Že v začetku drugega polletja bodo mladi gledališčniki pričeli s študijem novega, tokrat resnejšega dela. Pri delu jim bo verjetno spet v veliko pomoč mentorica, ki je pri skrbeli za predstavo igralske kostume iz Sentjakobskega gledališča v Ljubljani, kjer je sama včasih aktivno delovala.

Filip MATKO

IZŠEL JE

KULTURNI POROČEVALEC

„Prva lastnost kiča je oblikovno-osebina neizvirnost, neustvarjalnost, praznosta, nedoživeljenost, posnemanje, torej osebnostna nepregnetost „umetniškega“ izdelka, ki je kič,“ je teza, ki jo France Forstnerič v rubriki Od A do Z in razmišljanju, naslovljenem Kaj je kič, podrobneje razčlenjuje. Hkrati nas vpelje v zadnjo, decembrsko številko Kulturnega poročevalca, glasila Zveze kulturnih organizacij Slovenije, ki je tanjša, kot smo je vajeni — le prejšnja ji je bila podobna — sicer pa vsebinsko dovolj bogata in raznolika. „Zavzemamo se za razmerje v množični kulturi, v katerih se lahko uveljavi množična glasbena in vsaka druga dejavnost, ki je usmerjena v kritiko komercializirane in uradniškostne množične kulture in je kritična do družbenih protislovij sploh,“ so v programski usmeritvi 11. kongresa ZSMS o kulturi zapisali mladi. (Naslov sestavka je ZSMS v boju za razvoj socialistične samoupravne kulturne politike.) V prispevku Razmere terjajo skorajšnje rešitve (Iz analize republiškega komiteja za kulturo o stanju v slovenski kinematografiji) je že uvodoma zapisano, da so skoraj vsi kinematografi v naši republiki na robu rentabilnosti, za kar je več razlogov. Janko Liska v nadaljevanju razgrinja lanske in letošnje programske naloge odbora za zgodovino pri ZKOS.

„Programske suše ne bo,“ zatrjuje v pogovoru s Petrom Kuharjem Nadja Hriščak iz Zveze slovenskih kulturnih društev v Trstu, Mirko Angeli iz ravnstvenega železnice pa Tonetu Stefanecu v rubriki Ljudje in dogodki: „Kulturno sodelovanje med slovenskimi železarnji je spontano in utečeno.“

Na vprašanje, kaj je bilo storjenega in kaj bi bilo treba še storiti za umetnostno vzgojo v srednjem usmerjenem izobraževanju v Razpravah, ocenah, odmevih Helena Berce odgovarja, da mnogim umetnostna vzgoja še ni prišla v zavest. „Napisali smo učne načrte, nismo pa še z njihovo vsebino ozavešili niti vseh učiteljev, kaj šele vodstva šol, učiteljske zbornice in celotno kulturno okolje šole.“

Za okroglo mizo v uredništvu Kulturnega poročevalca o sodobnih kulturnih tokovih v ljubitelstvu, je bilo med drugim poudarjeno tudi tole: „Ta trenutek smo se potemtakem znašli pri filozofiji, doktrini ali nazorskih izhodiščih amaterizma. Kaj bi naše ljudstvo rado bilo? Ali bi bilo rado tekmovalno z najvišjimi kulturnimi, ustvarjalnimi dosežki ali vsaj približevanje takim dosežkom. Kajni enačja je mogoče le redko potegniti, včasih pa le. Kot v ilustraciji: Tespisov voz da včasih boljše predstavo kot mariborsko gledališče. Včasih je enačja mogoča, včasih pa ne.“

V rubriki Svetujemo, priporočamo, sta vredna branja najmanj dva sestavka: Raziskovanje v kulturi (Načrtovanje raziskave) in Kako proslavljati (Za avtorstvo pri proslavah), ki tematsko nadaljujeta razmišljanja iz prejšnjih števk Kulturnega poročevalca. V naši kroniki se predstavlja prosvetno društvo Anton Urnek-Okiški iz Boštanj (Začelo se je z divjim lovem) in kot običajno so zadnje strani tudi tokrat odmerjene Nakovalu, humoristično-satirični prilogi.

B.

Brošura o stari Soboti

Soboški Kulturni center je pred kratkim (s finančno podporo Kulturne skupnosti Slovenije) izdal brošuro pod naslovom Arhitektura v obdobju 1900—1941 v Murski Soboti. Njen avtor je umetnostni zgodovinar in vodja galerije Franc Obal, ki je v uvodu publikacije zapisal, da pomeni Arhitektura v Murski Soboti v obdobju 1900—1941 raziskovanje njemu najbližjega okolja, rojstnega mesta, ki je hkrati središče pokrajine. »Ker to področje umetniškega ustvarjanja ni bilo predstavljeno na naši pregledni razstavi (opp: Pomurski slikarji, kiparji in fotografi), je pričujoče delo izpolnitev takratne obljube, da bomo postopoma raziskovali vse fiste avtorje in njihova dela (arhitekta, urbaniste, umetniške oblikovalce in druge), ki se vsak po svoje vraščajo v naše preteklo in sedanje likovno ustvarjanje. Zavedam se, je zapisal avtor, »da raziskujemo le delček arhitekturne dejavnosti, in sicer del, ki je vezan na mesto Murska Sobota. Korak dalje bo vsekakor raziskava arhitekture na širšem območju oziroma v pokrajini.«

Brošura, ki z literaturo in viri, predvsem pa dokumentarnimi fotografijami, šteje 32

menjene irgovskemu gospodarstvu. Šele na začetku 20. stoletja, je mesto začelo dobi-

Zrgrada na Titovi 29, v kateri je bila svojčas hranilnica Južne Železne Županije, danes pa je v njej tudi uredništvo Vestnika in radia Murska Sobota, je nedvomno ena najlepših iz obdobja secesije.

strani, je pregledna, velikega pomena za njen nastanek pa je fotografska dokumentacija Zavoda za ekonomiko in urbanizem.

Sodeč po prvem planu Murske Sobotke iz leta 1860 (ki je ponatisnjen v brošuri) je bila takrat v mestu le manj kot polovica hiš zidanih, se pravi okrog 86 od skupnih 220. Pomembnejše zidane zgradbe so bile: grajsko poslopje z gospodarskimi prostori, katoliška cerkev z župniščem, gasilski dom, izraelska molitnica ter stavbe, na-

vatu prve pomembnejše arhitekturne zgradbe. Izjema je bila stavba murskosoboške hranilnice, ki je bila zgrajena v 90-letih 19. stoletja z neorenesančnimi arhitekturnimi elementi. Poleg omenjene stavbe, ki stoji še danes, je bila izgradnja Murske Sobotke do 1. svetovne vojne v glavnem povezana z arhitektom domačinom — Lazslom Takacsom. Njegovo prvo delo je bila stanovanjska hiša dr. Ivana Vratariča, na Titovi 33, v kateri je bila dolgo časa Galanterija, zdaj pa je v njej

trgovina s spominki. Druga pomembna zgradba, ki še stoji na Titovi cesti, je nekdanja hranilnica Južne Železne županije, ki jo je prav tako projektiral arhitekt Takacs. V njej je danes gostilna Central. V prvem nadstropju uredništvo Vestnika in radia Murska Sobota (Zavod za časopisno in radijsko dejavnost), v kleti pa prenovljena tako imenovana Podmornica. Na stavbi so nad vhodnimi vrati na fasadi izdelani reliefi z motivi čebel in cvetov z listi (simboli varčnosti in pridnosti), za celotno zgradbo pa je značilna mehka linija, saj na njej praktično ni ostrega roba. Posebnost je stilski podoba vhodnega nadstreška, ki združuje vse elemente secesijskega ornamentalnega repertoarja. Najpomembnejše in največje delo pri nas je Lazsla Takacs katoliška župnijska cerkev, zgrajena v letih 1910—12, njegovo zadnje delo pa je hiša dr. Lajosa Sonna na Titovi 18.

Čeprav se je uveljavilo še nekaj imen, pa je za današnji čas, predvsem pa za videz mesta v času med obema vojnoma, pomemben prispevek arhitekta (prav tako domačina) Franca Novaka-Ferija. Njegova prva dela segajo v leto 1931, ko je projektiral hiše takratnih soboških meščanov (dr. Vučaka, dr. Šerbeca, Foglerja in Keršovana), tik pred vojno pa je bila po njegovih načrtih zgrajena nova osnovna šola, bolj znana kot gimnazija, ki je bila dograjena po 2. svetovni vojni. V ta čas sega tudi poglavito delo arhitekta Novaka, kar pa ni več predmet pričujoče brošure in zahteva široko analizo, morda skupaj s slikarstvom in kiparstvom po vojni.

»Sobota je še danes lahko ponosna na nekatere stare in dobro očuvane neogotske secesijske stavbe, katerim sta čas in pamet občinskih očetov prizanesla, da jih niso porušili, tako kot po vojni sinagogo.« je v poskusu ocene Arhitekture v obdobju 1900—1941 v Murski Soboti zapisal Dini Titan, ki je prvi opozoril na izid brošure, kateri smo tokrat odmerili nekoliko več prostora, saj je gotovo zanimiv dokument naše ne tako davne preteklosti.

Brigita Bavčar

kulturni koledar

ČETRTEK, 13. JANUARJA
RADENCI — V kongresni dvorani hotela Radin se bo ob 19.30 pričel sklepni večer Glasbene parade — Radenci 82. Na že tradicionalnem srečanju velikih plesnih orkestrrov jugoslovanske radiotelevizije bo četrtkov prvi večer jazza, na katerem se bo predstavila večina sodelujočih big bandov.

PETEK, 14. JANUARJA
LJUTOMER — V domu kulture bo ob 19.30 zadnja uprizoritev Hermana Celjskega, predstave v režiji Iva Znidaršiča in ljubiteljev gledališča dramske skupine kulturno-umetniškega društva Ivan Kaučič.

Razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji soboškega Kulturnega centra je še vedno na ogled pregledna razstava prekmurskega, sicer pa v Ljubljani delujočega slikarja Stefana Hauka. Retrospektiva zajema njegova dela od 1970. leta dalje, med razstavljenimi deli pa izstopajo krajinski »portreti«, trave in figure.

LJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka je na ogled razstava pod naslovom Užiška republika. Posreduje jo ljutomerska občinska kulturna skupnost v sodelovanju z muzejem, pripravil pa jo je zgodovinski muzej Srbije iz Beograda.

LENDAVA — V Galeriji Lendava sta na ogled stalna likovna in muzejska zbirka.

Zoltan Gabor: HUNI.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin je odprta razstava likovne ljubiteljske — znane vojne aktivistke in zdravnice Danice Bem-Gala.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni Dobra knjiga v Murski Soboti so: James Barwick — VOLČJA SENCA (Pomurska založba), ilustriran priročnik — DVE DESNI DVE LEVI (Centralni zavod za napredek gospodinjstva), enciklopedija DRUGE SVETOVNE VOJNE 1939—1945 (Založba Borec).

Kinematografi

KINO PARK MURSKA SOBOTA bo imel ta konec tedna na sporedu barvni risani — predvsem za najmlajše primeren — film ROBIN HOOD. Zgodbo o junaku angleških gozdov, ki je jemal bogatim in dajal revnim, bodo na posebni matineji (po ugodnejši ceni) predvajali v petek, 14. januarja, ob 10. uri dopoldne in ob 15.30 popoldne, v nedeljo, 16. januarja, pa bo predstava ob 15. uri.

OB IZIDU NAPTARJA

Zanimivo in koristno branje

Te dni je izšel tradicionalni koledar (Naptar), ki ga vsako leto izdaja Pomurska založba za pripadnike madžarske narodnosti v Pomurju.

Velja poudariti, da ne gre zgolj za koledar v ožjem pomenu besede, marveč je dokaj bogato čtivo, ki zajema tudi prispevke o kulturni dejavnosti pripadnikov narodnosti, njihovi informativni dejavnosti, o nekaterih pomembnejših dogodkih, nadalje literarne prispevke pisateljev in pesnikov iz vrst narodnosti, razne napotke in še več drugih zanimivih zapisov.

Naptar je tudi letos uredil novinar Sándor Szunyog in povprašali smo ga, kaj bi kazalo posebej omeniti iz njegove vsebine.

»Prav gotovo zaslužita posebno pozornost prispevka Józsefa Vörösa in Marije

Pozsonec, ki sta obdelala amatersko kulturno dejavnost pripadnikov madžarske narodnosti v soboški in lendavski občini. Zapisata tudi bogato ilustrirana s fotografijami raznih društev. Madžarski lezikoslovec dr. Lajos Lörincze, ki se je nedavno mudil v Pomurju, pa je napisal prispevek o velikani madžarskega pesništva Jánosu Arany, Ernest Ružič je

podal širši pregled o informiranosti madžarske narodnosti, József Papp, novi sodelavec, pa je v besedi in sliki povzel vse politične in kulturne dogodke lanskega leta. Sicer pa je še veliko drugih zanimivih in koristnih prispevkov številnih avtorjev. Nenazadnje je letošnji Naptar bogat tudi z literarnimi prispevki.

J. G.

PRVA VAJA

Preteklo sredo zvečer se je v Murski Soboti pričela prva vaja Pomurskega gledališkega studia, s katero se v novem letu pričinja izvedba B. programa, katerega poglaviti namen je celovečerna uprizoritev. V režiji Rajka Stuparja bodo nastopili ljubitelji gledališča iz vseh štirih pomurskih občin (nosilec je tokrat ljutomerska), ki prek zvez kulturnih organizacij sofinancirajo delovanje te izvirne, na delegatski osnovi organizirane oblike gledališkega dela. Naslov predstave, ki jo pripravljajo, je Kreature, beseda pa je o znanem vedno aktualnem tekstu dr. Bratka Krefta. hb

Postanek na poti skozi Gornje Slaveče

Iz Dolnjih vodi pot v Gornje Slaveče in ker smo prve obiskali ter v Vestniku predstavili pred kratkim, je v uredništvu padla odločitev, da bi kazalo postati tudi v Gornjih Slavečih. Oboji so si podobni, vsaj na prvi pogled po rahlo valoviti goriški pokrajini. Obma dajeta pečat gostilni in utrip življenja, v katerem so nepogrešljivi kmetijstvo pa aktivno gasilsko društvo in težnja po tem, da bi uredili to in ono. Poleg telefonskih priključkov, ki so jih v letu 1982 pridobili sedem, upajo, da bodo do maja v tem letu priključili še devetnajst telefonov. Prav tako bi v letu, ki se je pričelo radi uredili tudi avtobusno postajališče pri potoku, potok pa povezali z na novo izkopanim jarkom pri Kamenju grabi. Tudi odcep ceste od gostilne Sabo do Nuskove je že nekaj časa aktualen, vendar doslej še ni prišel na vrsto, lotili pa se ga bodo takoj, ko bo dovolj sredstev.

Gornji Slaveči sodijo v krajevno skupnost Kuzma in tam imajo veliko posluha za želje vaščanov. Teh je okoli 475, hišnih števil pa 127. Stare domačije izpodrivajo nove, kar ni značilno le za to goričko vas, v kateri ne manjka tudi domovcev, največ pa je v njej kmetov, tudi takih z usmerjenimi kmetijami. Mleko in meso sta v ospredju, na vasi pa je predsednik vaškega odbora naštel poleg štirih kombajnov kar trinajdeset traktorjev. O strojni skupnosti Marjan Rac ni povedal veliko, kajti ni je preveč čutili, zato pa je poudaril aktivnost gasilcev in mladih, združenih v zvezi pod okriljem krajevnega skupnosti. Največja želja gasilcev in tudi ostalih vaščanov je, da bi v tem letu kupili gasilski avto TAM 2001 naj bi bil, zanj pa bi uredili tudi garažo v vaško-gasilskem domu, ki že ima en prizidek. To je prireditvena dvorana, v kateri se odvijajo vsa gasilska pa tudi ostala

slavlja in sestanki. Manj formalna in neorganizirana pa so srečanja po gostilnah. Sabojeva je ob glavni cesti, Farkova pri cerkvi pa je v zadnjem času menjala kar tri lastnike.

Na vasi je tudi skladišče ABC Pomurka, ki sicer sodi h Kuzmi, kar pa kmetov med prebivalci Gornjih Slaveč ne

dejal znani vaški aktivisti Vilijem Prem, ko smo ga poklicali kar po telefonu in naprosili za točne podatke v zvezi z omenjenimi melioracijskimi posegi, na katere je posebej opozoril Marjan Rac. Ljubcnična sogovornica iz krajevnega urada Kuzma pa je kot znamenitost izpostavila najstarejšo občanko Gornjih Slaveč Ano Benko, katere roj-

Impresivna slika se nudi obiskovalcu Gornjih Slaveč tam pri cerkvi, ki je na vrhu hriba ter vidna že daleč naokoli, tako kot nekaj po bregovih raztepenih domačij.

ovira, da ga ne bi s pridom koristili, posebej kadar gre za umetna gnojila in podobno. Tudi trgovina je pridobitev, brez katere bi se težko znašli, čeprav je nekaj vaščanov zaposlenih v Murski Soboti, predvsem mladi pa se šolajo tudi po drugih središčih.

„V zadnjem času načrtujejo v Gornjih Slavečih tudi melioracijo 1200 metrov dolgega jarka. „Doslej le dva od 35 lastnikov zemlje nista podpisala, ostali pa so osvojili plan, in če bo šlo vse po sreči, bi ga nai realizirali še to zimo,“ je

stna letnica je 1888. Nismo je obiskali, ker se je nagibalo k večeru, toliko časa pa je le še ostalo, da smo na postanku skozi Gornje Slaveče izvedeli, da jim prav po večerih, ko prižgejo luči in vključijo televizorje, ponagaja električna napetost in bi zato kazalo transformatorsko postajo, na pokopališču pa za ograjo.

Brigita Bavčar
Foto: Štefan Celec

Domačija Racevih v Gornjih Slavečih ima hišno številko 1. Pred njo smo v sončnem zimskem popoldnevu v objektiv ujeli gospodinjko Marijo in snaho Elzo, ki sta spravljali silažno krmo za živino, na obisk pa je prišel sosed Jurij Lenarčič.

Na vasi je ostalo malo mladih

Pince Marof sodi med manjše vasi v lendavski občini. Ima 145 prebivalcev. V tujini dela 9 vaščanov, sicer pa jih je skoraj 50 zaposlenih v lendavskih delovnih organizacijah. Pince Marof leži na skrajnem severovzhodnem delu naše ožje domovine. Na eni strani obdaja vas Murska Šuma, na drugi reka Mura in madžarska meja. Od vsega začetka, vas je pravzaprav nastala pred dobrimi 60 leti, ko so se v te kraje naselili

pri Nafti. Pince Marof sodi med tiste vasi v lendavski občini, v katerih ugotavljajo največji odliv mladih v mesta in druge kraje. 1971. leta so v vasi našli 182 prebivalcev, deset let pozneje pa 40 manj. Zakaj se mladi izseljujejo? V vasi ni trgovine, ne šole ne gostilne pravzaprav ničesar, kar sodi k družbenemu standardu. Vaška cesta je sicer asfaltirana, a dostop do nje ni najbolj primeren, pa če prihajate iz smeri Pince vasi

ma je spominsko obeležje, ki pravi, da je veliko ljudi te vasi bilo interniranih v taborišče Šarvar in da jih je veliko tam tudi za vedno ostalo. Vaščani so lansko leto internirancem sklenili postaviti spomenik in upajo, da jim bo pri tej akciji pomagala širša družbena skupnost. Na razvoj svojega kraja pa gledajo pesimistično, pravijo, da nimajo velikih možnosti, če se mladi ne vrnejo in v vasi ne postanejo aktivni. Potrebno bi bilo urediti tudi vprašanje preskrbe, saj nimajo trgovine, za vsako stvar pa je potrebno v Petišovce ali Pince. Otroci se vozijo v lendavsko šolo, z avtobusom pa so dobili povezavo tudi vaščani, tako da je sedaj vendarle boljše.

Pince Marof in Benica sta sosednji vasi, v obeh živijo ljudje, ki jih je usoda pripeljala v te kraje pred 60 leti. S skupnimi močmi bodo skušali urediti komunalne in druge probleme, ki jih je vedno več in zahtevajo vedno večja sredstva. Denar, ki ga zbirajo s samoprispevkom, ne bo zadostoval za uresničitev vsega načrtovanega, zato se nadejajo pomoči, saj spadajo med manj razvite krajevne skupnosti v občini.

Jani D

V Pince Marofu so med prvimi po vojni zgradili združni dom. Sedaj sameva, a bi ga lahko koristno uporabili za razne aktivnosti. Nekoč je v združnem domu bila tudi trgovina. Ali ne bi bilo dobro, če bi jo spet odprli?

Istrani se prebivalci ukvarjajo s poljedelstvom. Takoj po vojni so med prvimi zgradili združne hleve, ukvarjali so se z vrtnarstvom in sadjarstvom, mlajši pa so si poiskali zaposlitev

ali Petišovec. Pince Marof v teh zimskih dneh sameva, tiho je tudi okrog združnega doma, ki je bil zgrajen s pomočjo Našte tik po vojni. Na zidovih združnega do-

PREDSTAVLJAMO VAM DOPISNIKE

Pisanje in igranje je del mene

Karla Ščavničarja je bilo kar težko dobiti doma v Kobilju, kjer živi. Rojen je bil 1964. leta v Ptuj, zaposlen pa je v delovni organizaciji za PTT promet v Murski Soboti. Je eden mlajših dopisnikov Vestnika, saj dopisuje približno dve leti. Takole je pripovedoval:

»Predvsem dogodke okrog sebe sem poskušal spraviti na papir, saj se v našem kraju vedno kaj dogaja: kulturne prireditve, gasilska tekmovanja in akcije, delo mladih, dogodki v KS, pa

tudi taka »erna« odlagališča smeti in odpadkov mi ne ostanejo prikrita. Včasih je kdo celo jezen.

In kaj počne v prostem času, me je zanimalo.

»Tega imam bolj malo. Po končani službi me čakajo še vaje v klubu mladih v M. Soboti. Sem namreč ljubitelj igranja in nastopam v ljubiteljskem gledališču — gledališču M1. Prej kratkim smo imeli zadnjo premiero v lanskem letu, ki je bila v grajski dvorani. Nastopili smo z igro Bobni v noči.«

A. Š.

VEŠČICA — Ker sneg še ni pobelil širnih planjav, se sredi zime ob robu vasi pri novi hiši bohotijo najrazličnejši odpadki: stari štedilniki, konzerve in vsemogočna krama. Kako dolgo še? Verjetno vaščani Veščice ne mislijo, da bodo stanovanjci, ko se bodo vselili, uživali ob tem pogledu na bližnji gozd in »lepo« naravo.

Dobri rezultati proizvajalcev hrane

— Leto, ki se je izteklo, se je za kmetijce ABC POMURKA dobro končalo. Globalna ocena poslovanja te sestavljene organizacije in ocena o opravljenih, s planom zastavljenih nalog, kaže, da so kljub težavam, ki so spremljale poslovanje gospodarskih organizacij, pridelovalci hrane lahko zadovoljni.

Fizični obseg proizvodnje je v glavnem povsod bil nad obsegom proizvodnje v letu 1981, čeprav povsod zastavljenih nalog niso opravili tako, kot so načrtovali.

Posebno dobre rezultate so v Pomurki dosegli pri rastlinski proizvodnji. Proizvodnja pšenice je bila znatno višja od načrtovane, pa tudi od dosežene v letu 1981, ko so je odkupili 6.348 ton, letos pa 12.011 v družbenem in 9.983 v zasebnem sektorju oziroma vsega 21.944 ton.

Tržnih viškov koruze so pridelali 25.296 ton, od tega le 1.702 toni zasebni sektor, ki iz znanih vzrokov v pretežni meri koruzo pokrmi lastni živini. Sicer pa je realizacija napram s planom zastavljene proizvodnje ugodnejša v prid uresničene proizvodnje, saj je bil pridelek koruze v primerjavi s letom 1981 večji za 107,8 odstotka. Slabše so se poljedelci odrezali s pridelkom sladkorne pese, ki so je pridelali 86.200 ton od tega 54.100 ton v družbenem sektorju. Ne gre prezreti, da so leto poprej, v letu 1981, pridelali že 91.799 ton pese. Tako predstavlja dosežen pridelek pese v letu 1982 le 94 odstotkov pridelka iz leta poprej.

Povečala se je tudi proizvodnja sadja in sicer za 14 odstotkov. Ta podatek nas sicer ne more zadovoljiti, še posebej ne, če vemo, da sadje, ki ga pridelajo, ni dovolj kvalitetno. Prav zato v ABC Pomurka tečejo priprave za hitrejši in načrtnejši razvoj te še kako perspektivne panoge za razvoj hribovitih Goriških. Ne gre namreč le za ureditev novih nasadov, temveč tudi novih skladišč in predelovalnih obratov.

V Pomurju je preteklo leto dala dosti opravka vinogradnikom dvakrat bogatejša letina grozdja, saj so ga vinogradniki natrgali kar 5.320 ton, kar je izjemen pridelek v primerjavi z letom 1981, ko so vinogradi obrodili 2.489 ton grozdja. Rekordna trgatve je 2.720 ton grozdja prinesla iz družbenih, 2.600 ton pa so ga natrgali v zasebnih vinogradih.

Da obstajajo v Pomurju še velike možnosti pri pridelovanju vrtnin, priča podatek, da so jih že v letu 1982, se pravi na samem začetku uvažanja tavnostne proizvodnje, pridelali 900 ton.

Živine so rejci ABC POMURKE spitali 98,8 odstotka od števila spitalnih v letu 1981, ko so v Pomurju redili 29.674 goved. Proizvodnja mleka se je v letu 1982 napram letu 1981 sicer povečala za 1,4 odstotka, vendar so plan

odkupa mleka izpolnili le z 71,2 odstotka.

Povečala se je tudi proizvodnja prašičev, vendar le na račun novozgrajene farne prašičev v Nemščaku, na kateri so že v letu 1982 spitali 75.000 prašičev. Sicer pa so pri prašičerji od predvidenih 218.990 prašičev uspeli spitali 163.150 in so tako planska predvidevanja izpolnili le s 79,5 odstotka. Da planskih predvidevanj niso izpolnili, je iskati vzrok predvsem v manjšem obsegu takomenovane proste reje, pa tudi organizirane reje v zasebnem sektorju. Vzrok upadanju reje prašičev je iskati tudi v neustreznih odkupnih cenah prašičev. Deloma pa je izpadu bila kriva tudi rekonstrukcija družbene prašičje farne v Podgradu pri Gornji Radgoni.

Proizvodnja jajc v ABC POMURKA se je povečala za 9,2 odstotka in je dosegla 17 milijonov jajc. Proizvodnja brojlerjev je bila napram letu 1981 večja za 4,2 odstotka, tako da so perutinarji zabeležili proizvodnjo 2.710 milijonov brojlerjev.

Sicer pa velja ugotovitev, da je vsa živinorejska proizvodnja bila pod stalnim pritiskom depresivne cenovne politike, zato pri proizvajalcih ni bilo posebnega zanimanja za vlaganja v gradnjo novih hlevskih zmogljivosti. Težave je povzročalo tudi dejstvo, da je živinorejska proizvodnja v veliki meri vezana na uvoz beljakovinskih surovin, zato bo v prihodnje ena pomembnejših nalog tehnologov iskanje takih tehnoloških rešitev, ki bodo koristile pri pripravi krme domače surovine. Ker pa je tudi v prihodnje pričakovati cenovni pritisk, bo treba iskati rešitve za pocenitev proizvodnje krme, pa tudi gradnje novih hlevov.

Naj za konec pregleda rezultatov primarne kmetijske proizvodnje navedemo, da so Pomurke tovarne močnih krmil v letu 1982 proizvedle 99.040 ton močnih krmil, kar je za 6,3 odstotka več kot leta 1981. Vse mešanice oziroma tovarne močnih krmil so neposredno vključene v reprodukcijske celote v SOZD ABC POMURKA, kar pomeni, da mešanice niso več „trgovsko-profitarske“ organizacije, temveč so postale servis rejcev oziroma del živinorejske proizvodnje. Tako povezanost pa zahteva konkretne dogovore in medsebojne obveze pri oskrbi s surovinami, pri dogovarjanju cen krmil, surovin in kvaliteti krmil. V letu 1983 bodo tako povezanost še uvrstili ter tudi na ta način dali možnost hitrejšemu razvoju živinoreje.

Boris Hegeduš

IZ PROIZVODNIH SKUPNOSTI

V Cezanjevcih med prvimi

Pri iskanju izstopajočih proizvodnih skupnosti v občini Ljutomer je veliko težav, saj je precej dobrih. Med njimi se cezanjevska povsod pojavlja na prvem ali prvih mestih. In tako smo

obiskali to proizvodno skupnost in njenega predsednika Draga Postraka. Za začetek je seveda potrebna obvezna predstavitev proizvodne skupnosti.

»Že leta 1978 smo v Cezanjevcih ustanovili melioracijsko skupnost in bili tako prvi v občini, ki smo se lotili melioriranja zamočvirjenih in za kmetijstvo neuporabnih tal. Delo je pote-

Več ali manj je to zasluga skupnosti, tudi pridelek je dober, saj je najslabši 45 stotov na hektar, najboljši pa več kot 60 stotov. Tudi te številke verjetno pomenijo nekaj.

kalo v treh fazah. V prvi smo usposobili približno 320, v drugi 80, v sedanjosti tretji, ki se končuje na območju Branoslavca, pa bo usposobljenih okrog 300 hektarjev zemljišč. Na tej zemlji v glavnem pridelujemo tri pomembne poljščine: sladkorno peso, koruzo za silažo in žrnje ter pšenico.

Poteg melioracijske pa imate še tri proizvodne skupnosti. Za katere tri gre? »Tako je, imamo še mlekarsko, rastlinsko proizvodno in strojno skupnost. V vse štiri je vključenih 16 kmetovalcev.«

Kakšni pa so rezultati ustanovitve teh skupnosti? »Menim, da so dokaj uspešni in vidni. Za melioracijsko sem že omenil, da smo bili prvi v občini, uspešna pa je tudi mlekarska.

Od ustanovitve skupnosti pa do danes se je odkup mleka povečal za skoraj 200 odstotkov. V mlekarino oddamo letno skoraj 250.000 litrov mleka. In ker v Cezanjevcih ni bilo odkupne postaje, smo se odločili, da jo z lastnim delom in lastnimi sredstvi zgradimo. V postajo, ki že stoji, smo vložili nad 500 ur prostovoljnega dela, prispevali smo material in seveda tudi finančna sredstva. Tako imamo sedaj lastno odkupno postajo.«

Omenili ste tudi rastlinsko proizvodno skupnost?

V njej se trudimo, da bi pridelali čim več sladkorne pese, pšenice in koruze. Ta skupnost je tudi uspešna, saj se je proizvodnja sladkorne pese od leta 1980, ko smo jo ustanovili, pa do danes povečala kar za petkrat. V prvem letu smo imeli sladkorno peso posejano na enem hektarju, lani pa že na šestih.

Dušan Loparnik

Komasacije tudi v Krplivniku

Podobno kot marsikje drugje v murskosoboški občini bo tudi na območju Krplivnika na Goriškem v kratkem opravljen komasacijski postopek. Predlog za izdajo odločbe o uvedbi komasacijskega postopka je sredi lanskega decembra sprejel izvršni svet skupščine občine, potrdili pa so ga tudi zbori občinske skupščine. Sicer pa je pobuda za takšno odločitev prišla s strani delovne organizacije kmetijska zadruga Panonka, ki je predlagala uvedbo komasacijskega postopka zemljišč v delih katastrskih občin Šalovci, Krplivnik in Hodoš. Skupna površina zemljišč, kjer so že do junija lanskega leta opravili hidro in agromelioracijska dela, je 127 hektarov, razprostirajo pa se na desnem bregu potoka Krke v dolžini 3750 metrov in povprečni širini okrog 340 metrov.

Že iz same idejne zasnove ureditve komasacijskega območja in seznama zemljišč lahko razberemo, da je tam 972 parcel, katerih povprečna velikost je 0,13 hektara. To priča o dokajnji razdrobljenosti

zemljišč, ki jih ni mogoče intenzivno obdelovati in koristno izrabiti s sodobne agrotehnične ukrepe ter mehanizacijo. Zato je povsem umestna odločitev, da se na območju Krplivnika uvede komasacijski postopek, ki naj pripomore k znatno boljšemu gospodarjenju na omenjenih kmetijskih površinah.

Sicer pa so se za komasacijo zemljišč odločili lastniki približno 95 hektarov površin od skupnega števila 127 hektarov zemljišč v komasacijskem območju. Potemtakem znašajo zemljišča predlagateljev v primerjavi s celotno površino 74,8 odstotka zemljišč, s čimer je izpolnjen eden od najvažnejših pogojev. Vedeti je namreč treba, da se v skladu z določili zakona o kmetijskih zemljiščih in navodili za izvajanje komasacij kmetijskih zemljišč komasacijski postopek lahko uvede, če znaša površina kmetijskih zemljišč predlagateljev več kot polovico vseh kmetijskih zemljišč na komasacijskem območju.

Milan Jerše

IZOBRAŽEVANJE KMETOVALCEV

Programov za izobraževanje kmetovalcev v Pomurju novsodicer še niso sprejeli, vendar bodo tako kot v lanskem zimi tudi v prihodnjih mesecih — predvsem januarja, februarja in marca — potekale številne izobraževalne oblike za kmetijske proizvajalce in nasloboj za kmetijsko gospodarstvo. Tako so nam povedali na živinorejsko-veterinarskem zavodu v Murski Soboti, v kmetijski zadrugi Panonka in na delavskih univerzah. Vsekakor pa velja omeniti, da se na tem področju posebej angažirajo društva kmetijskih tehnikov in inženirjev, ki so v lanskem sezoni izvedla blizu tisoč izobraževalnih ur usposabljanja za kmetovalce — o pridelovanju sladkorne pese, ošnice, soje, o pašništvu, kmečkem turizmu, gradbeništvu v kmetijstvu in drugem.

Tudi letos bodo izvedli večino teh oblik izobraževanja. le priston naj bi bil drugačen. Med novimi programi velja posebej omeniti seminar o varčevanju z energijo pri uporabi gospodinskih strojev in pri kmetijski mehanizaciji ter seminar o varstvu pri delu s kmetijsko mehanizacijo, ki tu bo izvedla delavska univerza iz Murske Sobotice.

J. G.

Koliko časa naj mine med telitvama

Najbolj ugoden čas suhe dobe je za vsako pasmo govedi drugačen; odvisen je tudi od ravni reje in načina prehrane. Gospodarnost pa ni samo v tem, da ugotovimo optimalen čas pri eni laktaciji. Ugotoviti ga moramo pri vseh ter paziti na lastnosti mlečnosti in povezano s plodnostjo in vitalnostjo telet.

Pri tem moramo upoštevati tudi obliko presusevanja. Znano je, da je žival prav v tem obdobju zelo občutljiva za mastitis. Poseben problem so krave z visoko prirejo. Prav zato jim moramo posvetiti veliko pozornost in z njimi strokovno ravnati. Doba med telitvama in suha doba sta med seboj tesno povezani.

Gospodarsko sta utemeljena čim višja mlečnost na krmi dan in čim večji delež rojenih telet na leto. Tako tuji kot slovenski raziskovalci menijo, da je za prirejo mleka ugodnejše kratko obdobje med telitvama. Doba med telitvama pa je dostikrat podaljšana zaradi večjega števila semenitev, ki so potrebne za obrežitev. Semenitev je treba načrtovati ob pravem času.

Mlečnost na krmi dan ali v letu dni je v povprečju boljša pri kravah, ki imajo kratko dobo med telitvama oziroma kratek poporodni premor. Nasprotno pa je lahko mlečnost ob prekratki dobi med telitvama slabša. Zato je treba upoštevati najprimernejšo dobo med telitvama. Iz dosedanjih raziskav vidimo, da je pri upoštevanju deleža telet ter mlečnosti v naslednji laktaciji gospodarnost reje precej slabša, če je doba med telitvama podaljšana na več kot 400 dni.

Če pogledamo rezultate kontrole proizvodnosti krav za leto 1981, pri katerih so redno obračunali in ovrednotili podatke o poporodnem premoru, ne opazimo bistvene razlike med kravami v družbeni in zasebni reji. Poporodni premor je v povprečju 110 dni. Pač pa so razlike v številu dni pri različnih pasmah. Najdaljši poporodni premor so imele krave rjave pasme, 115 dni, najkrajšega 113 dni, pa črno-bele. Razlika v trajanju poporodnega premora je tudi pri načinu kontrole. V povprečju je krajši poporodni premor pri kravah v kontroli A, medtem ko je pri kravah, ki so v kontroli B, za približno 10 % daljši. Tudi na to lastnost vpliva raven reje, ki je pri načinu kontrole opazna. Prav zato velja posvetiti vso pozornost osemenitvenju in čim boljši kondiciji krav, da se doba med telitvama po nepotrebnem ne podaljšuje, saj se s tem zmanjšuje gospodarnost.

(po Kmečkem glasu)

Oh, kje so tisti časi, ko so nam za zimo »puščali« na steblih po cele njive koruze.

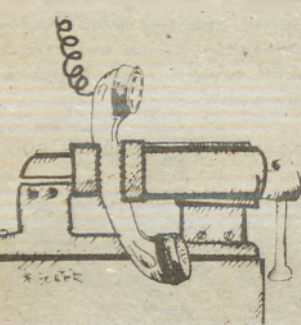
TURNIŠČE: cene pujskov

Prvi četrtlet v novem letu (6. jan.) so rejci pripeljali na sejmišče v Turnišču samo 24 pujskov, starih od 7 do 10 tednov. Lastnike so zamenjali vsi pujski, kupci pa so zanje plačali od 4.500,00 do 5.000,00 dinarjev za par.

Tudi PTT v stabilizacijskem primežu

Spremenjene gospodarske razmere so v znatni meri vplivale tudi na skrajšanje predvidenih ciljev poštnega, telegrafskega in telefonskega prometa v Pomurju. To je terjalo dopolnitev samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja ptt prometa in zagotavljanja sredstev za uresničitev srednjeročnega plana območne samoupravne interesne skupnosti za obdobje 1981-1985.

Tako bi naj do konca leta 1985 zagotovili namesto prvotnih 10,1 le 8,4 telefonskih naročnikov na sto prebivalcev, kar bo seveda še povečalo razkorak z razvitejšimi predeli na-

še republike. Sicer pa bodo povprečne letne stopnje rasti poštnih storitev 3 (namesto 3,2), telegrafskih storitev 8,9 (10,2) in telefonskih storitev 13 odstotkov namesto prejšnjih načrtovanih 13,5 odstotka. Natančneje bi to pomenilo, da bi v tem srednjeročnem obdobju dosegli eno ptt enoto na 4061 prebivalcev (prej predvidenih 4156 prebivalcev). Ob tem so vsakomur zanimivi nekateri pomembnejši kazalci začrtanih ciljev in smeri razvoja ptt omrežja in zmogljivosti v Pomurju. Predvsem bi omenili podatek, po katerem bi se število telegrafskih priključkov povečalo za 80, telegrafskih naročnikov za 30, s čimer bi dosegli 5,7 teleks naročnikov na 10 tisoč prebivalcev.

Večje pozornosti pa so prav gotovo deležne načrtovane zmogljivosti krajevnih telefonskih central, ki bi naj v tem srednjeročnem obdobju porasle za 9840 priključkov, število telefonskih naročnikov pa za 6 tisoč, čeprav so sprva računali na 7400. V tem času pa bodo število javnih telefonskih govornic povečali za 27 in s tem dejansko v vsaki krajevni skupnosti zagotovili telefonsko zvezo.

Da bi resnično lahko zagotovili omenjene osnovne cilje razvoja ptt prometa v Pomurju v srednjeročnem obdobju 1981-1985, bo treba v razvoj ptt zmogljivosti (po cenah iz leta 1980) vložiti več kot 413,58 milijona dinarjev. Od tega odpade največ sredstev, in sicer kar 91 odstotkov ali 376,259 milijona dinarjev, za razvoj telefonskega prometa. Za poštni promet bo namenjenih nekaj nad 28,12 milijona dinarjev ali 6,8 odstotka, za telegrafski promet pa čez 9,19 milijona dinarjev ali 2,2 odstotka od skupno zbranih dodatnih sredstev.

In od kod bi naj zagotovili potrebne vire sredstev? Največ denarja bi se naj zbralo iz kreditov poštne hranilnice, saj znaša delež 29,1 odstotka, nato pa sledijo sredstva delovne organizacije za ptt promet (26,7 odstotka), združena sredstva uporabnikov ptt storitev (23,6 odstotka). Nekaj sredstev (11,9 odstotka) se bo nabralo tudi iz kreditov poslovnih bank, delež komercialnih kreditov pa bo znašal 8,7 odstotka.

Milan Jerše

V ospredju izvoz in proizvodnja hrane

Nedvomno so cilji, zapisani v resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana občine Murska Sobota v letu 1983, dokaj zahtevni, toda stvarni. Njihova uresničitev pa bo terjala veliko znanja, odgovornosti in strpnosti. Predvsem, ko gre za obveznosti murskosoboškega združenega dela glede povečanja izvoza in dohodka ter omejevanja vseh oblik porabe.

Prednostna naloga je nedvomno nadaljnje povečanje izvoza blaga in storitev, zlasti na konvertibilno področje, ki bi se naj v globalu povečal za 10 odstotkov. Ob tem, da bo izvoz temeljil na višjih oblikah sodelovanja in na izvozu proizvodov višje stopnje predelave, se zdi ta cilj povsem realen, posebej, če bodo organizacije združenega dela v murskosoboški občini povečale izvozne rezultate na račun uvajanja novih programov, usposabljanja kadrov in prilagajanja organiziranosti, opremljenosti in organizacije dela v skladu z zahtevami tujega trga. V izvozna prizadevanja pa se nameravajo še bolj kot doslej vključevati tudi manjše organizacije, medobčinska gospodarska zbornica za Pomurje in ABC Pomurka DO Zunanja trgovina.

Po drugi strani pa bi naj uvoz v letu 1983 ostal na lanskeletnem nivoju, pri čem-

er bodo imele prednost uvožene surovine in reprodukcijski materiali za potrebe proizvodnje za izvoz in osnovno oskrbo občanov. Ob dejstvu, ko naj bi povečali družbeni proizvod za poltretji odstotek, pa v organizacijah združenega dela murskosoboške občine načrtujejo povečanje proizvodnje za 2,4 odstotka, kar bo moč doseči le ob učinkovitejši izrabi zmogljivosti in smotnejši porabi energije. V investicijski politiki bodo imele prednost naložbe, ki bodo zagotavljale predvsem izvoz za zahodne trge, primarna kmetijska proizvodnja in s tem povezano povečanje proizvodnje hrane in boljša preskrba prebivalstva s kmetijskimi in živilskimi proizvodi.

Zato je izrednega pomena načrtovano 4-odstotno povečanje rasti kmetijstva v občini.

Vsekakor je pomembno dejstvo, da nameravajo v letošnjem letu nadaljevati z izvajanjem investicij, ki so sicer načrtovane v srednjeročnem planu razvoja murskosoboške občine za obdobje 1981-1985. V letu 1983 bo za investicije namenjena milijardo 983 milijonov 714 tisoč dinarjev; od tega za gospodarstvo 1,33 milijarde dinarjev, gospodarsko infrastrukturo 469,827 milijonov in za družbene dejavnosti 182,71 milijonov dinarjev. Zagoto-

vljenih bo 40 odstotkov lastnih sredstev, 40 odstotkov s sovlaganjem in združevanjem, medtem ko bi naj 20 odstotkov odpadlo na kreditna sredstva.

Omenimo nekaj večjih investicij: LIV Postojna TOZD Oprema in orodja Rogaševci bo razširil in opremil proizvodne prostore. TOZD Proizvodnja kremenčevih peskov Puconci bo pristopil h gradnji obrata za proizvodnjo mas in odprl nov kop rudnine v Kušanovcih. Mura pripravljala izgradnjo skupne prirobnice z avtomatskim krojenjem in skupnega skladišča surovin, sredstva pa bo vlagala tudi v širitev trgovske mreže. Rašica TOZD Beltinška bo izvedla prvo fazo gradnje proizvodnih prostorov. TOZD Pletilstvo Prosenjakovci bo razširil proizvodnjo netkanih tekstilnih izdelkov. ZGEP Pomurski tisk bo dopolnil opremo za avtomatsko obdelavo podatkov. Mesna industrija bo gradila objekt za potrebe predelave. KZ Panonka bo uredila skladišče v Gančanih. KG Rakičan bo nakupil 200 ha zemljišče, melioriral 600 ha površin, veletrgovina Potrošnik pa namerava zgraditi samopostrežbo v Gederovcih, kupiti lokal za samopostrežbo na Lendavski ulici v Murski Soboti itd.

Milan Jerše

V glavnem usklajena rast OD

Že ob polletju leta 1982 so zbori občinske skupščine v Murski Soboti ob razpravi o izvajanju dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka sprejeli sklep, po katerem je moralo 28 organizacij združenega dela in skupnosti, ki so ob polletju izplačevale osebne dohodke hitreje od določil dogovora, izdelati načrte uskladitve osebnih dohodkov po mesecih do konca leta. Kot je bilo rečeno tudi na nedavnem zasedanju skupščinskih zborov, je izvršni svet prejel do konca oktobra 1982 programe uskladitve osebnih dohodkov 20 organizacij in skupnosti, 8 organizacij pa je to storilo šele po naknadnem opozorilu.

Te organizacije združenega dela in skupnosti pa so v omenjenih programih vse zapovrstjo zagotovile, da bodo imele do konca leta 1982 usklajene rasti sredstev za osebne dohodke z določili dogovora. Izjeme bi naj bile le tiste organizacije, kjer je prišlo med letom do določenih organizacijskih sprememb ali pa so na novo zaposlile večje število delavcev. Iz periodičnih obračunov za prvih devet mesecev

lanskega leta lahko povzamemo, da je 8 organizacij s področja gospodarstva in 2 iz negospodarstva že dosegle usklajeno rast sredstev za osebne dohodke. V vseh drugih primerih pa še vedno niso izpolnili tega načrta.

Ob tem je treba imeti pred očmi dejstvo, da je gospodarstvo v devetmesečju povečalo dohodek za 35 odstotkov, primerljivi dohodek pa za 38,7 odstotka, medtem ko so sredstva za osebne dohodke narasčala za 31,45 odstotka. Možna rast osebnih dohodkov ob upoštevanju rasti primerljivega dohodka bi tako lahko znašala 30,39 odstotka. Mase sredstev za osebne dohodke pa bi se v enakem obdobju lahko dvignila za 33,39 odstotka. Pri tem je povprečni čisti osebni dohodek mesečno na delavca znašal 11.740 dinarjev, kar pomeni povečanje za 26 odstotkov. Istočasno pa so organizacije združenega dela in skupnosti s področja negospodarstva v devetih mesecih lanskega leta povečale sredstva za osebne dohodke za 26,13 odstotka v primerjavi z letom poprej. V skladu z usmeritvami odbo- ra udeležencev dogovora so

v negospodarstvu, kjer je bil osebni dohodek višji za 22 odstotkov, celo zaostajali za dovoljeno višino izplačanih mesečnih osebnih dohodkov.

Drži ugotovitev, da so v murskosoboški občini v globalu organizacije združenega dela usklajile svoja izplačila z določili dogovora, čeprav še vedno prihaja do določenih odstopanj pri nekaterih organizacijah. Tako je bil izvršni svet skupščine občine v Murski Soboti primoran zahtevati od 11 organizacij združenega dela s področja gospodarstva podrobnejšo obrazložitev o vzrokih prekoračevanja.

Povsod pa predvidevajo usklajeno rast OD do konca leta 1982, pri čemer so navedli sprejemljive in opravičljive razloge za prekoračevanje dogovora.

Hkrati pa je tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu murskosoboške občine pri izplačevanju sredstev za namene skupne porabe znani usklajeno rast. Podrobnejšo analizo pripravljajo po zaključnem računu za leto 1982.

Milan Jerše

SREDNJA BISTRICA

Pogostili starejše občane

Prejšnji teden je bilo na Srednji Bistrici nad vse slovesno. Krajevna skupnost in osnovna organizacija Rdečega križa sta namreč pripravili že tradicionalno pogostitev občanov, starih čez sedemdeset let. Zbralo se jih je več kot petdeset. Prireditelj pa ni le poskrbel za bogato obloženo mizo, ampak tudi za tep kulturni

program. Dedke in babice so navdušili tako učenci bistriške osnovne šole, kakor tudi mešani pevski zbor odraslih. Starostniki so se tako prepričali, da mladi rod zna ceniti njihovo delo, ki je bilo seveda veliko težje kot danes. Mladi so tako izrazili tudi priznanje starejšim za njihove napore pri modernizaciji vasi. Sicer pa so Bi-

stričanci na srečanje povabili tudi večkratne kvodjalce in se jim tudi na tak slaven način zahvalili za njihova humana dejanja.

Pogostitve starejših občanov pa pripravljajo tudi na Gornji in Dolnji Bistrici. Ni dvoma, da bodo tudi tam nadvse pristrčna srečanja.

MLADOLETNO PRESTOPNIŠTVO

Šola za življenje in delo

V VZGOJNEM DOMU V VERŽEJU 85 GOJENCEV — DOM SESTAVNI DEL KRAJA — 70-ODSTOTNI USPEH PRI PRE-VZGOJI

V okviru Vzgojno izobraževalnega zavoda v Veržehu, ki ga sicer sestavljajo tri enote, deluje tudi vzgojni dom. V njem je trenutno 85 otrok iz raznih krajev Slovenije.

»Kaj so storili oziroma kaj so opustili otroci, da so jih poslali v vaš vzgojni dom?«

To je bilo prvo vprašanje, ki sem ga ob obisku zastavil ravnatelju VIZ Veržej Marjanu Beloviču.

»Takoj v začetku moram povedati, da v naš zavod ne prihajajo mladoletniki, ki bi jih sem poslala sodišča,

da bo poslej hodil po pravi poti.

»Glede na to, da se več ko sedemdeset odstotkov naših gojencev po končanem šolanju vključi v normalno življenje in delo, smo lahko še kar zadovoljni,« je menil ravnatelj Belovič.

In kako poteka prevzgoja?

V tem zapisu se ne nameravam spuščati v podrobnosti. Povem naj le, da so otroci med poukom razdeljeni v osem oddelkov, z največ po dvanajst učencev.

ampak jih sem pošiljajo občinski skrbstveni organi.

Večina mladoletnikov je starih med 13 in 15 leti, v dom pa prihajajo zaradi vedenjskih in osebnostnih motenj. Da bom bolj konkretno: nekateri niso redno obiskovali pouka v šoli, drugi so storili razne oblike prestopništva ...

Vzroki, zakaj mlad človek zaide na kriva pota in je zaradi tega potrebna posebna oblika vzgojnega postopka, so različni. V največ primerih otroci sami niso toliko krivi kot pa njihovi starši, ki jih pač niso usmerili na pravo pot, ker tudi oni hodijo po stranskih poteh. Nekateri gojenci pa izhajajo tudi iz razbitih družin, drugi pa sploh nimajo staršev, ne malo jih je takih, ki niso imeli niti pravega stanovanja.

»Naši gojenci imajo v Veržehu topel dom,« je v nadaljevanju pogovora povedal ravnatelj.

Res, lepo jim je v nekdanji selezijski gimnaziji, poslopju, ki so ga 1974. leta preuredili. Seveda sem si ogledal vse prostore. Ugotovil sem, da gojenci vzorno skrbijo za red in snago, vodstvo vzgojnega doma pa je dokaj tolerantno do svojih gojencev. O tem pričajo tudi razni posterji, nalepljeni po zidovih sob, mladinske revije, kot na primer Antena.

Sicer pa v posameznih sobah spi po največ pet gojencev. Pred spalnicami so večnamenski prostori: uporabljajo jih kot jedilnice (gojenci si sami razdelijo hrano in pomijejo posodo), v njih so televizijski sprejemniki, polno rož... Vsi prostori so seveda ogrevani s centralnim gretjem.

Da ne bo nesporazuma! Otroci, ki jih pošiljajo v dom, pa seveda ne prihajajo sem na počitnice! S 85 gojenci se ukvarja 16 vzgojiteljev s specialno pedagoško izobrazbo, psiholog in socialni delavec, ne nazadnje tudi vodja doma. Cilj vseh teh je: gojenca čimprej usposobiti, da se bo po končani osnovni šoli vključil v nadaljnje izobraževanje za poklic in

Delo je individualno ozlojma po skupinah. Zlasti mlajše skušajo čimprej usposobiti, da bi lahko v kar najkrajšem času zapustili zavod in nadaljevali šolanje v domačem kraju. Za starejše pa skupaj s socialnimi službami občin, kjer so gojenci sicer doma, uredijo njihovo nadaljnje izobraževanje.

Vzgojni dom v Veržehu torej ni kake vrste kazensko-poboljševalni dom. Gojenci vstajajo ob pol sedmih, pouk v šoli imajo do trinajstih. Po kosilu se udeležujejo raznih interesnih dejavnosti, ki jih imajo skupaj s šolarji-domačini, prav tako popoldne pa so še posebne vzgojne oblike dela v tako imenovanih terapevtskih skupinah.

Vzgojni dom v Veržehu seveda ni ograjen. Vzgojitelji in njihovi varovanci v večini primerov hitro vzpostavijo ustrezne medsebojne odnose, ki slone na zaupanju. Seveda pa v domu niso tako strogi, da bi gojencem zabijali, da se morajo zgolj držati doma.

To je dobro. Tako otroci čutijo dokajšnjo svobodo, ki se veča, seveda, če je ne izkoriščajo v slabe namene.

Sicer pa vzgojni dom v Veržehu ni noben tujek v tem kraju, ampak del naselja in ljudi. Vzgojno-izobraževalni zavod Veržej je uspel vzpostaviti s krajevno skupnostjo pristne odnose.

Potem ko so mi v Veržehu temeljito predstavili vzgojni dom, načine, ki se jih lotevajo, da bi mlade prestopnike spravili na pot... ne nazadnje, ko sem pokramljal z nekaterimi gojenci, mi je bilo lažje. Tako kot mnogi drugi, sem bil tudi sam v zm... Namreč nekateri (ne poučeni) večkrat pravijo, da imajo v Veržehu mladinski zapor. Kakšen zapor! Kvečjemu prevzgojni dom, kjer sicer discipline ne manjka, vendar gre za disciplino pri učenju, za red pri osebni higieni, navajanju na delo.

Taki ukrepi pa bi bili potrebni tudi marsikomu drugemu, ki sicer ni v domu.

Š. SOBOČAN

Na podlagi sklepa združenega sveta KZ Lendava in združenih svetov temeljnih združenih organizacij, se

RAZPISUJEJO

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. Upravnika TZO Lendava
2. Upravnika TZO Hotiza
3. Računovodje DO
4. Komercialista DO
5. Tajnika DO
6. Računovodjo TZO Dobrovnik
7. Računovodjo TZO Črenšovci
8. Računovodjo TZO Hotiza
9. Računovodjo TZO Tumišče
10. Računovodjo TZO Lendava

Pogoji:

- pod zap. št. 1. in 2. višja izobrazba agronomske smeri s 5 leti delovnih izkušenj
- pod zap. št. 3.

višja izobrazba ekonomske smeri s tremi leti delovnih izkušenj
pod zap. št. 4 višja izobrazba komercialne ali ekonomske smeri s tremi leti delovnih izkušenj
pod zap. št. 5 višja izobrazba pravne ali upravne smeri s tremi leti delovnih izkušenj
— pod zap. št. 6., 7., 8., 9. in 10 srednja izobrazba ekonomske smeri s tremi leti delovnih izkušenj.

Izbrani kandidati bodo za opravljanje razpisanih del in nalog imenovani za štiri leta.

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati še izpolnjevati splošne pogoje, ki se zahtevajo za vodilne delovne naloge in opravila.

Kandidate bomo o sklepu organa za izbiro pismeno obvestili v 30 dneh od sprejetja sklepa o imenovanju.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe z dokazili v 15 dneh od objave razpisa na naslov:

ABC POMURKA KMETIJSKA ZADRUGA LENDAVA
69220 LENDAVA, Partizanska 5

VZGOJNOVARSTVENI ZAVOD MURSKA SOBOTA

Obvešča starše, da bo

VPISOVANJE OTROK

za enoto na Lendavski ulici, ki bo predvidoma začela poslovati v mesecu februarju.

Vpisovanje bo od 17. 1. do 22. 1. 1983 od 9. do 15. ure dnevno, v enoti Štefana Kovača 19/b, za otroke od 2. do 5. leta starosti.

Pri vpisu je potrebno predložiti naslednja potrdila o dohodku iz leta 1982

- povprečje osebnega dohodka staršev,
- otroški dodatek, vajiške nagrade, štipendije,
- dohodki drugih članov skupnega gospodinjstva,
- potrdilo o pokojnini, invalidnini za osebe, ki to prejemajo,
- potrdilo o preživnini (za nepopolne družine),
- potrdilo o katasterskem dohodku (za družine, ki posedujejo zemljo),
- dohodek iz obrtne dejavnosti.

Komisija za delovna razmerja osnovne šole Bakovci

RAZPISUJE

prosta dela in naloge

učitelja glasbene vzgoje, PRU ali absolvent PA, za določen čas (nadomeščanje delavke, ki bo na porodniškem dopustu), začetek dela 7. februarja 1983

Prijave sprejema komisija za delovna razmerja šole 15 dni po objavi razpisa.

Razpisne komisije delovnih skupnosti Komiteja za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve, Sekretariata za notranje zadeve in Uprave za družbene prihodke

RAZPISUJEJO

prosta dela in naloge

1. Vodjo referata in referenta za komunalne zadeve pri Komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve.
2. Pripravnika z višjo izobrazbo pri Komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve.
3. Pripravnika s srednjo izobrazbo pri Sekretariatu za notranje zadeve.
4. Davčnega izvršitelja pri Upravi za družbene prihodke.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod št. 1, da imajo višjo izobrazbo gradbene ali pravne smeri ter eno leto delovnih izkušenj
- pod št. 2, da imajo višjo izobrazbo pravne, upravne ali gradbene smeri
- pod št. 3, da imajo ekonomsko srednjo šolo ali 4-letno upravno administrativno šolo, da obvladajo strojepisje in imajo čitljiv rokopis
- pod št. 4, da imajo 4-letno srednjo šolo in 6 mesecev delovnih izkušenj.

Delovno razmerje za razpisana dela in naloge navedena pod 1., 2. in 3. se sklone za nedoločen čas s polnim delovnim časom, za dela in naloge pod št. 4 se delovno razmerje sklone za določen čas do vrnitve odsotnega delavca na delo, delo se opravlja s polnim delovnim časom. Pismene prijave pošljite v roku 15 dni po objavi razpisa pristojnim razpisnim komisijam delovnih skupnosti Komiteja za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve, Sekretariata za notranje zadeve in Uprave za družbene prihodke Občine Murska Sobota.

K lastnoročno napisani prijavi priložite dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki so navedeni v razpisu in življenjepis. Prijave se kolkujejo z 8 dinarji.

Kandidati bodo o izidu izbire pismeno obveščeni v roku 30 dni po izteku roka za prijavo.

OBVESTILO

V skladu z obstoječimi predpisi pokopališkega reda občine Gornja Radgona obvešča krajevna skupnost Videm ob Ščavnici vse, ki imajo svojce pokopane na pokopališču v Vidmu, da bo krajevna skupnost po sklepu sveta dne 12. 12. 1982 izvajala naslednje:

1. grobove, ki niso vzdrževani, oskrbovani ali so opuščeni, bodo izravnali in izbrisali iz nadaljnje evidence
2. prav tako bodo izravnali grobove, ki so oskrbovani in vzdrževani, vendar lastniki ne plačujejo določene pristojbine
3. rok za ureditev in plačilo je do 31. 03. 1983

**KRAJEVNA SKUPNOST
VIDEM OB ŠČAVNICI**

Splošno gradbeno podjetje KONSTRUKTOR MARIBOR, TOZD Gradbeništvo Pomurje Murska Sobota

OBJAVLJA

Zaradi dozidave zgradbe PTT bo zaprt del parkirnega prostora na Trgu zmage in del pločnika na Kocljevi ulici. Vhod v stavbo PTT je s tržnice, v ta namen je označen nov prehod za pešce.

Občane prosimo, naj upoštevajo prometno signalizacijo.

Zapore in spremembe bodo od 15. januarja do 1. avgusta 1983.

Pomurski zdravstveni center Delovna skupnost razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

računovodja TOZD

Kandidat za razpisana dela oziroma naloge mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo ekonomske smeri
- da ima 3 ali 5 let delovnih izkušenj

Dela in naloge se razpisujejo za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 20 dneh po objavi na naslov: Pomurski zdravstveni center Delovna skupnost M. Sobota, Arh. Novaka 2.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

DELAVSKI SVET
DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB
ZGEP „POMURSKI TISK“
MURSKA SOBOTA, Lendavska 1

ponovno

razpisuje

na podlagi sklepa prosta dela in naloge

PROGRAMERJA

za nedoločen čas

Prijavljeni morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- višja strokovna izobrazba ekonomske smeri in 3 leta prakse ali
- višja strokovna izobrazba elektro smeri — usmeritev šibki tok in 3 leta prakse

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh od objave na naslov:

Splošno-kadrovska služba ZGEP „Pomurski tisk“, Murska Sobota, Lendavska 1.

Prijavljeni bodo o izidu izbire obveščeni v 15 dneh od izteka objave.

PZC M. Sobota TOZD Zdravstveni dom G. Radgona objavlja

LICITACIJO

combi VOLKSWAGEN, leto izdelave 1974, izključna cena 110.000 dinarjev.

Javna dražba bo v četrtek, dne 27. januarja 1983. Licitacija bo od 12. do 13. ure. Ogled možen od 10. do 12. ure.

Aeroklub Murska Sobota
letalska šola

razpisuje

NATEČAJ

za jadralne in motorne pilote ter padalce

Pogoji:

- starost 16 let
- končana osnovna šola
- zdravstvena sposobnost (za motorne pilote je potrebno dovoljenje športnega jadralnega pilota, starost do 22 let)
- Prijave pošljite do 20. januarja 1983 na naslov: „Aeroklub“, Murska Sobota, p. p. 102.

p sezonska razprodaja

**OD 15. JANUARJA DO 15. FEBRUARJA
V VSEH POSLOVALNICAH S TEKSTILOM**

V Blagovnici, Salonu mode, Novosti, Modi, Samoizbiri Tekstilu, Otroški blagovnici, v Izbiri v Gornji Radgoni, na Cankovi, pri Jurju, v blagovnici Ravenki v Beltincih ter vseh ostalih prodajalnah s tekstilom na podeželju.

V RAZPRODAJO SO ZAJETE SLEDEČE VRSTE BLAGA:
OTROŠKA, ŽENSKA IN MOŠKA KONFEKCIJA
PLETENINE IN PERILO
TER OSTANKI METRSKEGA BLAGA

— V Blagovnici v Murski Soboti, vršimo tudi razprodajo ženskih in otroških čevljev, že od 4.1. pa do 15.2.

ter GRAMOFONSKIH PLOŠČ

**PO
CENAH
ZNIŽANIH
do 40 %**

**TOZD IZBIRA
IN TOZD PRESRBA**
veletrgovina

Bobrošnik
murska sobota

LJUDJE IN OBIČAJI

Pripadniki afriškega plemena Nuba pokopavajo svoje mrtve v grob, ki ga izkopljejo v obliki poveznjenega lijaka z ozkim grlom. Na sliki: »grobar« se spušča skozi grlo »groba«, da bi ga razširil. Zemlja je trda in ni nevarnosti, da bi se odprtina zasula.

PRED ŠEFOM

— Z vašim delom nisimo preveč zadovoljni, tovariš Franci. Pravijo, da na veliko »triblate« stranke.
— Če imate dokaze, potem prosim, da me plačate kot dobrega nogometaša...

V STISKU

— Gospod zdravnik, požrl sem uro. Lepo prosim, pomagajte mi!
— Vas zelo boli?
— Niti ne. Le takrat, ko jo navijam...

PRVA — SONČNA

V kalifornijski puščavi Mojave je na 36 ha površine nekaj stotin velikih ogledal, postavljenih na stometskem stolpu tako, da ves čas sledijo soncu. Sončni žarki se zbirajo v posebnem cilindru na vrhu stolpa. Električni pravijo Solar One (prva sončna), delati pa je pričela lani avgusta. V celotnem sistemu je 1.818 ogledal, ki jih usmerja računalnik. Vročina razbeljenega cilindra ogreva vodo in jo spreminja v paro, ki potem žene generator. Prva sončna elektrarna deluje dnevno po 12 ur, se pravi, nekaj časa tudi po zatonu sonca. To je uspelo

tako, da del toplote akumulirajo v posebnih hranilnih tankih.

Na osnovi doslej zbranih izkušenj že pripravljajo načrte za mnogo večjo elektrarno.

Ta prva namreč proizvaja električno energijo za 6 gospodinjstev. Računajo, da bo druga kalifornijska električna elektrarna pričela delati leta 1988. Čeprav še ni do kraja izdelana dovolj cenena tehnologija proizvodnje ogledal, se glede cene električna elektrarna lahko kosa z vsemi tistimi, ki jih poganja premog ali mazut.

V GOSTILNI

— Spet piješ, a si pozabil, kaj ti je povedal zdravnik?
— Ne skrbi. Pravkar grem na njegov pogreb.

PODOBOST

— Obtoženi, se sploh zavedate, da tisti denar ni bil vaš?
— Ne vem. Zdelo se mi je. Tako podoben je bil...

Kaj je milijarda ljudi? Toliko je namreč Kitajcev. Če bi se vsi Kitajci postavili v vrsto po štirje in bi korakali s hitrostjo normalnega vojaškega marša (5 km na uro) bi recimo skozi pekinška Vrata božanskega mira korakali preko deset let, seveda noč in dan.

xxx

Michael Morgenstern, 30-letni Američan, ki je izdal dobrodočo knjigo „Kako dvoriti damam“, je bil pred nedavnim obsojen na mesec dni zapora in plačilo 100 tisoč dolarjev odškodnine, ker je neki svoji prijateljici s pestjo izbil tri zobe.

drugje smo prebrali

xxx

Povprečno človeško življenje traja dve milijardi sekund.

xxx

Znameniti britanski državnik Winston Churchill je pokadil v svojem življenju okoli 300 tisoč cigaret (to je sam izračunal).

xxx

Velikanski zemeljski plazovi so 16. decembra 1920 v kitajski provinci Šensi uničili preko 200 tisoč človeških življenj.

VSE SE NEKOČ KONČA

— prej ste tako hiteli, zdaj, pred križiščem, pa ste z levim smernim kazalcem obstali. A nimate voznika?
— Vozniško in prometno imam, le brez bencina sem ostal, pa bonov mi je zmanjkalo, da o denarju ne govorim...

Dvanajst milijard dolarjev dediščine

Leta 1873 je v Braziliji umrl Faustino Correia, trgovec, ki je v svoji oporoki zapisal, da zapuščajo imetje vsem naslednikom, tudi potomcem svojih sedmih bratov. Novica o smrti in oporoki se je bliskovito razširila po vsej Latinski Ameriki, Spaniji in Portugalski. Ljudje, ki so se pisali Correia so začeli brskati po svoji preteklosti, kajti biti deležen pri zapuščini, ki je znašala bajnih 12 milijard dolarjev, niso bile mačje solze.

V nekaj mesecih po objavi, da iščejo vse bližnje in daljnje sorodnike, se je oglasilo več kot deset tisoč dedičev. Po letu dni jih je bilo že 50 tisoč! Med njimi so bili tudi prebivalci slikovitega otoka San Miguel v portugalskem Azorskem arhipelagu. Po nekaterih podatkih ne bi bilo namreč mogoče sklepati, da je bil bogati trgovec doma ravno z Azorov, od kod se je brazilskim oblastem javilo več kot 300 dedičev, bližnjih in daljnjih sorodnikov teh dedičev pa šteje več kot 50 tisoč ljudi. Dosje z dokumentacijo je obsegal 1250 zvezkov in več kot milijon strani; prava knjižnica.

Prebivalcem z Azorov ni bilo žal denarja. Napolnili so se v Brazilijo in za potovanje porabili vse svoje prihranke. Toda ugotovili so le tisto, kar so vedeli že prej. Sodne oblasti so si belile glavo, kako izpeljati ta postopek. Izračunali so, da bi za izplačilo porabili najmanj deset let, če bi spoštovali zakon in ustavo in če bi upoštevali pri vsakem posamezniku, ki ima občutek, da je dedič, pravico do pritožbe.

In tako so vse skupaj končali s sklepom, da bo zapuščina bogatega trgovca Correia pripadla brazilski državi. Sreča država!

Kirurgija se je rodila na bojiščih

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Epizod o junaštvih je bilo na pretek, kot npr. tista o slavnem rodoljubu, ki je z desnico nepremično držal levo roko, medtem ko mu jo je kirurg De Marchi amputiral... in ko je odvrget odrezani kos, je bolnik zakričal s ponosnim sarkazmom: „Glejte, kosilo za Avstrijce!“ Ko je po ulicah grmel Radetzkyjev top in mu je ljudstvo odgovarjalo z revnim orožjem, so dekleta in žene po kantinah paralelno in rezale brisače in tako pripravljale sanitetni material za nujne primere.

Agostino Bertani priporoča v svojih navodilih: „Usmiljene ženske, ki pripravljate povoje za ranjence, dovolite mi, da vam dam nekaj nasvetov, da bi bila vaša pomoč hitrejša in bolj koristna. Nikakor ne strnite robov povojov, odstranite celo vsak rob, da se bodo povoji lažje prilagajali različnim okoliščinam. Vsi naj bodo brez trakev razen tisti, ki so namenjeni za ustavitev krvi. Povoji naj bodo široki poldrugo unčo, nikakor pa ne več kot dve unči, dolgi naj bodo v glavnem ne več od dvanajst in ne manj od pet rok. Povoje uredite s česanjem, zvijte jih v ne prevelike klobčiče, ki jih boste zelo tesno povile na eno samo okončnico...“

V tem času miss Florence Nightingale, rojena leta 1823, še ni začela svoje slovite pomoči, ko je ustanovila skupino bolničark za službo v vojaških bolnicah. V starih milanskih žena pa je že odmevalo geslo „Inter Arma Caritas“, svetinja vojaški medicini prihodnjih vojn, saj so povsod prijazno pomagali ranjenecem in jih sprejemali na obeh straneh.

V 19. stoletju po velikih Napoleonovih vojnah, v katerih je izgubilo življenje več kot dva milijona francoskih vojakov, se je začela vojna medicina organizirati po novih kriterijih. Krimska vojna je pokazala očitno potrebo po hierarhično neodvisni vojaški saniteti, kajti pomanjkanje dobro vodene bolničarske službe je prizadejalo ogromne izgube med vojniškimi četami, zaradi česar je prišlo v britanskem parlamentu do hudega škandala.

Po končanih vojnah italijanskega risorgimenta je leta 1859 na predlog švicarskega filantropa Enrica Dumanta (1828-1910), ki pripoveduje v neki svoji zelo brani knjigi o vseh kot očividci bitke pri Solferinu — prišlo do mednarodne konference v Ženevi

leta 1863 in 1864, kjer so podpisali konvencijo. Štirinajst držav se je obvezalo, da bo imelo za nevarne bolnike, ranjence in vse zdravstveno osebje pri izvrševanju svojih dolžnosti. V francosko-pruski vojni je nemška vojaška organizacija delovala občudovanja vredno. Prusi so imeli skoraj štiri tisoč zdravnikov, raznih oboroženih spopadih so se pokazale vse odlike malih bolnišnic in raznih taborniških zdravstvenih o'jektov.

Dogodki zadnjih desetletij so nudili vojaški medicini na bojiščih izreden uspeh, na deset tisoč zdravnikov je bilo mobiliziranih na frontah, v infermerijah na bojiščih. To je bila veličanska zdravstvena mobilizacija. Pomoč Rdečega križa je dosegla svoj vrh. Dokazano je bilo, da lahko močna bolnišniška služba deluje prav v bližini fronte in da s pravočasno pomočjo lahko znatno zmanjša smrtnost.

Smotrna uporaba „zdravilnih paketov“ med vojniki v boju, hitro odposiljanje na zdravstveno mesto v polku ali v bolnico, zaledja z bolniškimi vlaki, ladjami ali letali je prispevalo k znatnemu zmanjšanju tragičnih posledic vojne. Tako so lahko dati statistike zelo ugodne, podatke glede zadnjih svetovne vojne. V ameriški armadi naprimer je ostalo pri življenju 97 odstotkov ranjenecov, 70 odstotkov pa se jih je vrnilo na svoja mesta. Zlasti ti zadnji rezultati so bili zaslugi takojšnjega ukrepanja spretnih kirurgov, zdravstvenih sredstev za pomoč: kompresorski povoji, opeklinske, transfuzije plazme in krvi, antibiotiki, galvanomagnetski aparati za iskanje in odstranjevanje drobcov. Tako so rešili mnogo ranjenecov z ranami v trebuhu, pretrganimi živci, bliskovit pa je bilo vse to organizirano na samem kraju v neposrednem zaledju, kakor tudi rehabilitacija invalidov, čeprav s improviziranimi aparati.

Zelo smo se oddaljili od časov, ki smo jih omenili na začetku tega članka, od tedaj, ko je en sam zdravnik spremljal vojake skozi vse boje. Ameriška armada pa je mobilizirala petdeset tisoč zdravnikov, devetdeset tisoč bolničark in pol milijona celotnega zdravstvenega osebja ter tako s pozitivnimi rezultati zmaga v vojni.

KONEC

Trdo kuhano nojevo jajce, prosim

Plesalke v slovitem pariškem nočnem lokalu Folies Berger morajo obvezno nositi meter dolga nojeva peresa. Vsakih osem mesecev noja oskubijo in to lahko delajo petnajst let, dokler noj živi.

Odrasel samec tehta do 145

kilogramov in z vzravnanim vratom doseže poltretji meter višine. Nojevo meso je za nekatere prava poslastica pa naj bo narejeno kot zrezek ali suho. V glavnem v Švici, Nemčiji in Franciji pojedjo letno blizu 800 ton nojevine.

In nojeva jajca! Eno samo odtehta dvanajst kokošjih, po svoji hranilni vrednosti pa veliko več. Mehko se nojevo jajce kuha kakšnih 40 minut, trdo pa celo poldrugo uro. Torej, nikar ne naročate trdo kuhanih nojevih jajc, če ste lačni, seveda.

NEVARNI ALUMINIJ

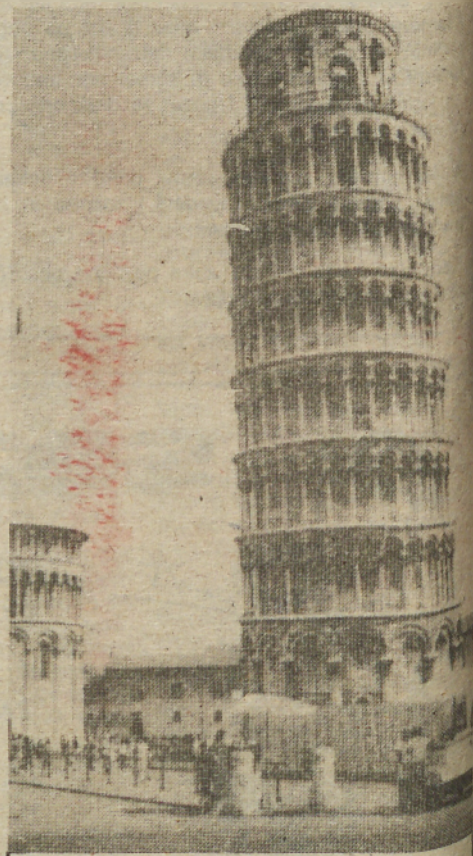
V industriji na veliko uporabljajo aluminij, saj služi ta kovina za izdelavo najrazličnejših stvari, od pločevinke do potniškega letala. Manj znano pa je, da se nahaja aluminij skoraj v vsem tistem, kar človek popije in poje. Količine aluminija v živilih so sicer zelo majhne, vendar pa se v zadnjem času strokovnjaki z vse večjo skrbjo zanimajo za te neznatne količine.

Do pred nekaj leti so imeli aluminij v hrani za nenevaren, zdaj pa so nekateri raziskovalci opozorili, da je morda ta kovina kriva za prezgodnjo senilnost. V možganih senilnih ljudi so namreč našli več aluminija kot v možganih normalnih ljudi.

Prav pred kratkim pa je patolog Daniel Perl objavil raziskave svoje znanstvene skupine, ki je ugotovila, da je aluminij eden od razlogov za Gehringovo bolezen, vrsto amiotrofije. Preiskali so možgansko tkivo osmih prebivalcev tihomorskega otoka Guam, kjer so zasledili neobičajno veliko primerov te bolezni in zgodnje senilnosti. V možganih so našli več aluminija, kot ga je mogoče najti v možganih zdravih ljudi. Izkazalo se je, da je v pitni vodi in v plodni zemlji tega otoka precej aluminija. Ugotovili so tudi, da so največjo količino aluminija imeli v možganih tisti prebivalci Guama, ki jih je med življenjem mučila Gehringova bolezen.

PO SILVESTROVEM

— Silvestrovanje je mimo, kako se počutiš na novoletni dan?
— Mačka še imam, le tisti dve kolesi na avtomobilu pogrešam.
— Jezil sem se, taksi pa je rekel, da okrog tistih dveh kolesa naj nikar ne onegavim. Varno me je pripeljal domov.
— Taksi si so solidni.
— To že. Ko sem izstopil, pa sem ugotovil, da sem plašč s ključki vzel pozabil v kavarni.

Lani se je svetovno znameniti poševni stolp v italijanski Pisi nagnil za nadaljnjih 1,19 milimetra, kar je manj od 50-letnega povprečja, ki je 1,27 milimetra. V celoti je sedaj stolp odmaknjen od svoje osi za 4,2 metra. Mestne oblasti so v skrbih, doslej niso ničesar ukrenili, da bi zaustavili nadaljnje nagibanje, ki nujno vodi v katastrofo.

za vsakogar nekaj

varčevanje z energijo

Oksenske toplotne zavese

Dandanašnji začenjajo energetiki posegati tudi v arhitekturo, ki se vsaj za zdaj še vedno drži togih in desetletja ustaljenih navad. Vendar, kot pravijo energetiki, nas odslej sprejemniki sončne energije na strehah ne bi smeli več motiti, pa tudi tako imenovana gibljiva toplotna izolacija ne. Le-ta je razmeroma nov krik energetikov, ki je naši predpisi zaenkrat nočejo sprejeti oziroma je ne dopušča.

Gibljiva izolacija je namenjena na primer severnim

zunanjim stenam in jo poleti odstranimo.

Skozi okna in zastekljena vrata pride največ toplote. Podnevi, če je dan sončen in so zasteklene površine obrnjene proti jugu, nam sicer zbirajo toploto, vendar od večera dalje tudi izgubljajo. Zato moramo vse te površine dobro toplotno izolirati. Ena možnost so toplotne zavese, druga premične stene, ki jih postavimo pod okno.

Toplotne zavese so lahko izdelane iz vezane plošče (na robovih ojačane) in prevlečene z blagom ali tapeto, lahko so iz ivernih plošč ali podobnega materiala. Pri tem je treba paziti le na nekaj: še tako dobro izdelane toplotne zavese so brez pravega učinka, če so med njimi samimi (med posameznimi ploščami) in zidom (zunanjosteno) špranje, skozi katere je mogoč preprih. Z gumijastim magnetnim trakom ali podobnimi tesnili je treba vse špranje tudi v tem primeru dobro zatesniti.

SLAB VID
— Dragi pacient, pravite, da slabo vidite. Samo pri branju?
— Ne, že dva tedna nisem videl na krožniku mesa...

PRI KARAMBOLU
— Kam k vragu ste gledali v križišču?
— Naravnost, na levo in desno.
— Zakaj pa je potem prišlo do karambola? Eden od naju je pijan, ali nor; samo jaz ne!

dobro je vedeti

Je TV sprejemnik nevaren?

Nekateri televizijski sprejemniki oddajajo več sevanja, kot je za človeka varno. Zato so že v začetku 70 let povsod sprejeli standarde, ki določajo največjo količino sevanja sprejemnika. Po takšnih merilih se ravna tudi naši proizvajalci. Vendar nekateri le opozarjajo, da vedno ni tako preprosto določiti, kolikšna je varna količina žarkov za človeka. Tisti, ki trdijo, da je edini varen odmerek sevanja tak, da sevanja ni, bodo, jasno ugotovili, da so televizijski sprejemniki lahko nevarni. Kolikšno pa je sevanje? Če sedi

človek pred črno-belimi sprejemnikom oddaljen približno 20 centimetrov, dobi na uro 0,5 milirentgena žarkov. Zobni rentgenski aparat odda približno 40 milirentgenov sevanja na človeka, ki mu slikajo zobovje.

Človek bi torej moral sedeti 80 ur pred televizijskim sprejemnikom (oddaljen 20 centimetrov), da bi bila nevarnost tolikšna kot pri slikanju zobovja. Če se od televizijskega sprejemnika odmaknete, silno pade količina sevanja in postane v pravnosti oddaljenosti nič.

KRATKO IN JASNO
— Otroci, ne samo v šoli, tudi v cerkvi pravijo in učijo, da je bolje dajati kot prejemati.
— Tovariš, prav imate. Tudi moj očka tako pravi.
— Kaj pa je po poklicu?
— Boksar.

pravni nasvet

Mladoletnica in sklenitev zakonske zveze

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih določa, da oseba, ki še ni stara 18 let, ne more skleniti zakonske zveze. Pristojni organ občinske skupščine socialnega skrbstva pa sme, če so utemeljeni razlogi, dovoliti sklenitev zakonske zveze osebi, ki še ni stara 18 let. Zakon torej ne govori o najnižji starosti, vendar se mladoletnicam pod 14 letom starosti dovoljenje ne daje. Nosečnost in soglasje staršev sta razloga za izdajo dovoljenja za sklenitev zakonske zveze mladoletnice. Tudi dejstvo, da je ženin polnoleten in zaposlen, govori v prid izdaje dovoljenja za sklenitev zakonske zveze mladoletnice.

NAŠA RISBA-VAŠ PRIPIS

Danes začenjamo na tej strani novo rubriko NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS, v kateri vam bomo k sodelovanju vse bralce. V vsaki številki bomo na tem mestu objavili aktualno karikaturu, vašo nalogo pa je, da nam pošljete zanjo duhovit podpis. Najbolj duhovite podpise bomo objavili čez 14 dni in jih seveda tudi ustrezno honorirali. Vabimo vas k sodelovanju, podpise pod današnjo karikaturu pa nam pošljite najpozneje do četrka, 20. januarja, na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS št. 1.

recept za vas
PERUTNINA PO LOVSKO

Potrebujemo: 1200 do 1500 gramov kosov večjih in bolj doraslih živali (lahko je tudi puran), 8 dekagramov olja, 3—4 feferone (zeleni in rdeči), 30 dekagramov svežih gob ali 3—4 dekagramov suhih, 2 stroka česna, 2 žlici moke, sol, poper, malo timijana, 3 decilitre belega vina, 1 manjšo dozo vloženi olupljeni paradižnikovi, približno 6 decilitrov juhe iz kocke. Količine so velike, ker lahko del te jedi zamrzujemo.

Feferone zrežemo na rezance (če so nam preostri, jih zamenjamo s papriko). Gobe zrežemo na listke, suhe poparimo in odcedimo. Vse skupaj denemo na vročo masčobo z olupljenimi čebulico vred. Na hitro prepražimo. Pridenemo strt česen in posolimo. Če je potrebno, prilijemo kako žlico vode. Dušimo 5—8 minut. Živila vzamemo iz

ponve in denemo na toplo. Maščobo pustimo v posodi.

Zmešamo moko, sol, poper in strt timijan. V tej mešanici povaljamo kose perutnine in jih nato v vroči masčobi po vseh straneh opečemo. Dodamo debelo zrezane paradižnike (lahko brez soka). Zalijemo z vinom in juho. Pokrito kuhamo približno 30 do 40 minut (čas se ravna po trdoti mesa). Jed poskusimo in jo po svojem okusu še začnimo. Proti koncu kuhanja primešamo prepražene gobe in papriko.

Jed je primerna za zamrzovanje. V tem primeru prepražene gobe, papriko in čebulico razdelimo v posode za zamrzovanje, po vrhu naložimo kuhano jed. Pokrijemo, hitro ohladimo in denemo v skrinjo. Hranimo lahko dva, največ tri mesece.

PREDLOG
»Cigarete so podražili, brezalkoholne in alkoholne pijače so podražili. Kaj če bi krepko podražili še žvečilni gumi. Ko moja Milka ne govori, potem žveči, ko žveči, pa me sploh ne poslušam...«

KDO VE
— Ker imam kratke lase in hlače, polovica Sobočanov misli, da sem fant.
— Mogoče pa se je druga polovica medtem že prepričala o nasprotnem...

avtomobilizem

Kdaj spet VISE?

Pred novim letom so v Cimosovih salonih po daljšem času spet začeli sprejemati vplačila za avtomobile visa. V ljubljanski prodajalni so ponudili kupcem (in ti so seveda vplačali) 100 vozil visa II super E. Kljub temu, da je bila informativna tovarniška cena 254 tisoč dinarjev in da bodo avtomobile dobavili predvidoma v petih mesecih, so jih v treh dneh »prodali« vseh 100. Glede na to, da bi avtomobilске tovarne rade avtomobile prodajale po višji ceni, prav tako seveda tudi Cimos, se utegne zgoditi, da bodo sedaj kupci morali razliko doplačati. Sicer pa: avto visa ni slab avto; nekateri mu pravijo celo »mala žaba«.

za gospodinje

DELOVNI IN POMIVALNI PULT

Delovni pult, ki stoji med štedilnikom in pomivalnim koritom, je najvažnejše delovno mesto v kuhinji. Ob njem pripravljamo hrano in na njem pred pomivanjem razvrščamo umazano posodo.

Krovna plošča delovnega pulta je po navadi izdelana iz lesa, ki je prepleten s tanko ploščo iz trde umetne snovi. Ta ne vpija vode niti maščob, pač pa jo lahko poškodujemo z orodjem. Kadar režemo in strgamo, uporabljamo za podlago papir ali leseno desčico.

V pultu so police in predali, kamor spravljamo delovne pripomočke. Teleskopska vodila omogočajo, da predale lahko izvlečemo do konca.

Če zahteva kako delo daljši čas, ga opravimo sede. Zato naj bo v delovnem pultu posebna plošča, ki jo iz njega izvlečemo. Med sedenjem se morajo naša stopala dotikati tal. Če ima stoli hrbtno naslonjalo, bomo sedeli še bolj sproščeno.

Pomivalni pult. Na pomivalnem pultu opravljamo vrsto del, pri katerih potrebujemo vodo. Tu peremo in čistimo zelenjavo, sadje in meso, tu pomivamo in sušimo umazano posodo in orodje. Za to delo potrebujemo eno ali še bolj dveje koriti in ravno ploščo. Vse je izdelano v enem samem kosu, ki ima dvignjen obod. Ta onemogoča, da bi se voda razlivala po tleh in po sosednjih pultih. Tak plošča je običajno izdelana iz nerjaveče pločevine. Vsako korito ima v dnu odprtino za odtok vode, ki jo sicer zapiramo s čepom. Koriti praviloma ležita v desnem delu plošče, tako da je ravni del plošče na njuni levi strani. Tu stoji odcejalnik, na katerem se odceja in suši pomita posoda. Na drugi strani korit pa je delovni pult z vrhno ploščo, na kateri razvrščamo umazano posodo.

V pultu pod ploščo s koriti so shranjeni pripomočki za pomivanje in vedro za odpadke. Zelo higiensko je vedro, obešeno na notranji strani pultovih vrat. Njegov pokrov se dvigne s tem, ko vrata odpremo.

Za veliko družino in družino, katere člani so zaposleni zunaj doma, je posebno smotno, če si bo pomivanje posode mehanizirala. Nabavila si bo torej pomivalnik, gospodinjski aparat, ki pomiva in suši jedilno pa tudi kuhinjsko posodo in orodje. Potem bo zadoščalo v kuhinji eno samo korito z vodo.

SESTAVIL MARKO NARAST	LOČENOST	OBER	ZNIZANA GLASBENA NOTA	SPLETKA	SVETLA ZVEZDA V ORLU	ANGLEŠKI FILMSKI IGRALEC (DAVID)	KLADA ZA SEKANJE DRV
TOČKA, IZ KATERE IZHAJA ZARČENJE							
EDEN OD SEDMERIH BRICEV V RIMU							
PRAPOR							
NASLOV MUŠICEVE KOMEDIJE			GENARNA ENOTA V KAMPUČIJU FAZA				
VZHOD			BOLENSKA REKA IN KRAJ NAJEMNIK				
KLJEVSKI KNEZ					TRINDE	SLADEN JUŽNI SAD	NEMŠKI FAŠIST
BOLJŠA VRSTA JABOLK							
ZNAMKA GOSPODINJSKIH STROJEV				NEMŠKA KNJIŽEVNICA SEIDEL			
NATRIJ			PRITOK DONAVE V ROMUNIJO	RADKO POLIC	IGRALKA FARROW		
TURKI, OSMANI							
ŠPANSKI PISATELJ (PEORD)							
VINO-RODNA RASTLINA						AVTOMOBILSKA OZNAKA SPLUTA	

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: moderna, aneroid, kalanka, eta, Kam, davkar, Ossa, Am, N, iriga, šiv, tul, Čvor, AA, Ik, Ar, H, Nordidi, avtomat.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNIKA

Kadnje čase je tak, ka či v Jeklo-žehni soč kugliti gae falatof rebera, ti ga maščobo razragati liki ti ga sčep gati samo v edron falati. Škoda se njin viji rago kugliti, dočda svefta so ga rebera razragati, ga lice domov so falate razvokili. Vdružji bavlaj so cilou pred novim letom darila sijkali v beflji paper. Vage je pa li škoda. Se pomicia!

PADLI V ILOVCIH

Po ilovcih je divjala fronta. Ker so se morali Nemci ob pritisku partizanov umikati, so se znašli nad nedolžnim civilnim prebivalstvom.

V ilovcih so ljudje prav tako kot v drugih krajih občutili jezo in bes okupatorja. Ko so skozi vas prihajale manjše

skupine, so se vaščani skrivali po kleteh in skednjih. Nekoč pa se je umikala neka brigada. To je bilo maja leta 1945. Vaščani so se je prestrašili, zato so se skrili v zapuščen rudniški jašek. Med temi so bile predvsem ženske in otroci, bilo pa je tudi nekaj

starcev. Nekdo je te ljudi izdal. Nemci so iz besa zmetali granate v jašek. To dejanje so hoteli prikriti, zato so podirli nekaj dreves na razdejani jašek. Vendar dejanja niso mogli skriti. Takoj v svobodi so jih odkrili.

Vseh žrtev tragedije je bilo devetnajst. Vsi so pokopani v Ljutomeru na pokopališču, kjer imajo spomenik. Tudi na kraju tragedije imajo spomenik in obnovljeni jašek. Za spomenik skrbimo mi, učenci osnovne šole Stročja vas.

Silva Borko, 7. r.
OŠ Stročja vas

IZBRANA RISBA: »V šoli« — Narisal Slavek Zadravec. OŠ Beltinci (za šolsko glasilo Naša mladost)

Ljudje

Mi vsi smo ljudje,
enakopravni ljudje.
Mi nismo živali,
ki jih lahko pobijaš,
mi smo ljudje!

Bolezni in kuge,
žalost in trpljenje,
pomanjkanje, lakota —
temu se moramo upreti,
saj smo vendar ljudje.

Mi vsi smo ljudje,
enakopravni ljudje.
Po svetu se vojne divjajo,
kot zveri se ljudje pobijajo
med seboj —

taki smo torej ljudje?
Varovati mir v svetu, razvijati
prijateljstvo,
spoštovati se med seboj,
odločati o miru —
to naše delo je

Renata Časar
OŠ Gornji Petrovci

PRVIČ V OPERI

Vsi osmošolci smo se razveselili, ko smo zvedeli, da bomo obiskali opero. Priti v opero, to je bila zame velika želja, ki mi je doslej bila oddaljena kakor daljno sonce in zaradi tega mi je bilo težko pri srcu. Šele ko nam je tovarišica zagotovila, da je devetindesetdeset procentov možnosti, da bomo res šli v opero, mi je ostalo vsaj malo upanja, da bom slednjič le videla in poslušala operne pevce in njihove večšine. Že večkrat sem poslušala opero po ploščah v osnovni šoli, pa tudi v glasbeni, zato sem si jo tem bolj želela ogledati in poslušati v živo.

Veržej je tako daleč od Ljubljane ali Maribora, da je nam res težko iti v opero. Da, kultura je za deželane bolj draga kot za meščane. Ampak zdaj bomo šli končno tudi mi poslušat opero Porgy in Bess! Vso pot na vlak sem ugibala, kakšni bodo pevci. Ali bodo oblečeni v dolga široka krila, kot je večkrat videti v filmih? Zato mi je ta čas mineval v nenehnem ugibanju o tem in onem, kakšna bo notranjost opere, scena in podobno. Slednjič je vlak le prispel v Maribor. Vsi smo odšli proti operni stavbi, skozi njena vrata v vežo in od tam v dvorano. Tu so se že slišali glasovi instrumentov, ki so se pripravljali na skorajšnji nastop. Oblečen v črno svečano obleko, je prišel najprej dirigent orkestra, se priklonil publikii in dal znak za začetek. Luči so ugasnile in v dvorani je nastala tišina. Počasi se je dvignila težka rdeča zavesa. Ob poslušanju glasbe so se po odru sem ter tja po taktu sprehajali pevci. Bilo je videti prebujajoče se mesto, ki že v rani jutranji uri prične s svojim vsakdanjim tempom. Oblečeni so bili tudi čisto drugače, kakor sem si predstavljala. Razgiban črnski temperament ni miroval niti za trenutek. Ves čas sem uživala ob poslušanju in gledanju dogajanja na odru.

Zame je bil to edinstven prizor. Niti mislila si nisem, da se da vihar tudi z instrumenti in drugimi pripomočki tako živo uprizoriti.

Prvič v operi — je bil zame zares nepopisen dogodek, ki ga ne bom tako hitro pozabila.

Irena Rauter, 8. a
OŠ VERŽEJ

PRI ZOBOZDRAVNIKU

Pred nedavnim smo se z avtobusom odpeljali v Mursko Soboto. Šli smo skozi park k zobozdravniku. Ko smo prišli tja, smo si umili zobe.

Vse nas je bilo zelo strah. Tudi jaz sem prišla na vrsto. Sedla sem na stol. Zdravnica mi je pogledala zobe. Rekla mi je, da bo morala plombirati zob. Ko mi ga je brusila, me je bolelo. Umaknila sem se. Rekla je, da skakem kot žogica maroglica. Stisnila sem pesti, da me ne bi tako bolelo. Malo sem potrpe-la in bilo je gotovo.

Ko smo bili manjši, smo si kazali zvezdice. Primerjali smo med seboj, koliko jih je kdo dobil. Zdaj vemo, da je to žalit zob in da je treba za zdravje skrbeti, ko je človek še mlad. Jožica Lukač, 4. a
OŠ Bakovci

NE VEM, ZAKAJ TAKO?

Alkoholizem je v današnjem času povsem nekaj navadnega. Opazimo, da se vse več ljudi predaja alkoholu. Pri tem ne manjka tudi posledic. Tudi v mojem kraju narašča alkoholizem. Ob vsem tem pa se nam poraja vprašanje, zakaj ljudje pijejo. Odgovori so lahko različni. Nekateri nimajo nobenega cilja v življenju. Vseeno jim je, kaj se bo njimi zgodilo. Živijo sami, nikogar nimajo, s komer bi se lahko pogovarjali. Tudi hranijo se slabo. Eden od ciljev v življenju jim je, da se napijejo, potem pa pozabijo na vse težave in svet se jim zdi lepši. Najhuje pa je, da vse pogosteje sega po pijači mladina. Za to je verjetno več vzrokov. Mnogi starši dajo otrokom preveč denarja, da imajo pred njimi mir, mnogi pa ne vedo, da ta njihova mladina denar ne porabi koristno, ampak za pijačo in cigarete. Mladina pije verjetno tudi iz dolgočasje, saj prostega časa ne zna pametno izkoristiti. Ne smemo pa pozabiti — danes žal — zelo perečega problema nezaposlenosti. Vemo, da je nezaposlenih največ med mladimi, ki komaj končajo šolanje. In ko mislijo, da se bodo končno osamosvojili, vidijo, da je to le njihova želja. Potem pa po mnogih neuspešnih iskanjih službe iz obupa posedajo po gostilnah in pijejo. Tako postajajo alkoholiki tudi tisti, ki to prej niso bili. Na vasi so zelo razširjene veselice. Ker mladina nikamor drugam nima iti, gre pač na veselico. Velikokrat med sabo tekmujejo, kdo bo prenesel več alkohola. S tem se hoče pokazati nekakšnega junaka. Vendar ni tako. Nam vsem je znano, kakšne so posledice prekomernega pitja alkohola. Pa tudi družina trpi. Najbolj to seveda občutijo otroci. V šoli so nenaspani in podobno. Mnogi v alkoholu ublažijo svojo bolel ali pa pijejo tudi iz navade. Ne vem, zakaj je tako, ampak neumno se mi zdi, da pijejo ob rojstvu, rojstnih dnevih, ob uspešno opravljeni maturi in podobno, čeprav vemo, da se pokažejo posledice že naslednji dan. Posledice so toliko hujše, če človek zaradi alkohola postane bolnik.

Vida Ropoša, 8. b
OŠ GRAD

Učenci v našem razredu

Učenci smo resni,
nismo pa vestni.

Dušan je majhen, suh,
Zdravko pa pravi debelih.

Drugi vsi smo enaki
kot pravi junaki.

Klepetulje so tudi v razredu
in imajo vse v neredu.

Tudi enke dobimo,
ker se premalo učimo.

MARJAN ŠKAFAR, 4. raz.
OŠ ODRANCI

Paul
Busson

UPORNIK MELHIOR (DNEVNIK IZ FRANCOSKE REVOLUCIJE)

Prevedel:
Vladimir
Komidar

9

Haymon, ki je že nekaj let študiral medicino in jo do neke mere tudi poznal, se je hitro sklonil, položil roko na Montanusovo prsa, nato pa zastokal: »Apopleksija! Na poti je v pekel. Dobro se imej, naš debeli požeruh.«

Samarijanu se je oznojilo čelo, meni pa je postalo slabo. Herkulesa so zanimali mrtvečevi žepi. Našel je mrličevo denarnico in stresel iz nje nekaj novcev, med katerimi je bil celo cekin.

Haymon je izročil Finku srebrno uro in verižico s kamnom ter dejal:

»Evo ti dobitke!« Meni pa je vrgel najdene srebrnike in mi svetoval: »Vzemi! Denarja vedno potrebuješ.«

Nato je potehtal cekin in rekel umrlému:

»Srček, cekinček bomo zapili tebi v spomin!«

Mrtvec ni odgovoril, čeprav je bilo slišati pretakanje vina v njegovem žledcu, ko ga je stresel.

»Torej ne nasprotuje!«

»Sedaj naj nekdo pokliče Venero!« je naročil Haymon.

»Skoda bi bilo pustiti denar Manihejcem... Jud naj se kar pobriga, da bo prišel do svojega zahtevka. Tako bo medved privezan. Mohamed ne stoji tu kot zaklano tele, temveč pokliči Venero, da nam prinese vina ter preskrbi ubogemu Montanusu slamnato ležišče v tihi sobici.«

Odšel sem na temni hodnik in z drhtečim glasom poklical Venero.

14. Akcija puntarske družine

Ko mi je bil nekega večera Žid Levin povedal, da mi oče ne bo več pošiljal denarja, in da me bo po številnih pustolovščinah prepustil usodi, sem se pošteno napil. Pozneje je prišel Portugalec in mi sporočil, da je pred dnevi dopotoval Phöbus Merentheim, ki druguje sedaj dolginu, grofu Heilsbronn na Strojarskem klancu.

Hitro sem se odpravil k njima v spremstvu vse tovarišije. Kamenitemu Rolandu pred zgradbo občinskega sveta smo deli na glavo razbito nočno posodo. Na zid doma lepe in krepostne gospodične Pfisterine, ki nam je vedno obračala hrbet, kadar smo koprne šli mimo nje, pa je Herkules ravno pod njenim oknom narisal z rdečilo nežno zadnjo plat in napisal s črnolom:

»Vsi poljubčki kdaj poslani
njej so dar, a ne izbrani!«

Po tem smo vriskaje hodili po mestnem vodnjaku in zatakali v njegove štiri bakrene zmajaste odtokne lesene kline, tako da je začela voda izvirati ob vznožju sv. Florijana. Zupanu pa smo dvorili, tako da smo mu okrasili vrhno hišno stopnico s petelinjimi krivčki, ker so razširili govorico, da gospa županja v nekem kočljivem vprašanju z njim ni zadovoljna.

Zopet sem se spomnil Phöbusa z njegovim ošabnim

rižastim obličjem in jo mahnil proti velikemu Strojarskemu klancu.

»Stoj, Mohamed, saj ti ne bo ušlo!« me je zadrževal Haymon. »Se danes se moraš napiti njegove krvi...«

Med tem pa smo si dali opravka okrog sramotilnega stebra. Ko smo se znašli na Gosjem trgu, je izvele Portugalec že pripravljeni list papirja, kladio in žebje. Nato je pribil papir na sramotilni kol, na katerem bo zjutraj lahko vsakdo prečital, kdo so nam mučitelji in sovražniki; mi pa smo razpostavili straže. Tudi med Židi je nekaj:

»Schmule Levin, bankir in krvoses.

Abraham Isaak Son, istega kova.

Liborius Schmalebank, takozvani kristjan.

Gotthelf Titzke, ki hodi vse nedelje k maši.

Sinche iz Speyerja, ki jemlje 100 % obresti.

Nadaljevali smo pot in v temni Kovaški ulici kričali:

»Umor! Ogenj! Pomagajte!« dokler se niso vsa okna odprla in niso pripricali zaspani vojaki. Mi pa smo že hiteli k Strojarskemu klancu.

»Kar rečem, drž!« je zarohnel Portugalec.

»Merentheim stanuje skupaj s grofom Heilsbronnem in pripada moštvu iz Ansbacha.«

»Ali ti ni Heilsbronn prevzel rdeče Julke?« je zbadljivo vprašal Gabenus. »Jezik za zobe, sicer te utopim!« je zagodrnjal Portugalec. »Takšnih, kakršen si ti, sem najmanj petnajst pospravil s svojimi mečem.«

»Mirujta!« je svaril Fink, »sicer bodo obravnavali vajino zločinsko razgovarjanje na seji. Opazujte raje, kako se bo Phöbus od strahu sesedel!«

Stopil sem pod okno, ki mi ga je Portugalec pokazal, in na glas zavpil: »Merentheim, pokaži se in pripravi se na boj! Naj pogine pes!«

Okno se je odprlo in skozenj je pogledal razgaljeni dečko. »Dol z njim!« sem zakričal. »Naj pogine Phöbus Merentheim!«

»Tepec!« je zmerjal stanovalec z okna. »Kaj me za vraga briga tvoj Merentheim, ki se je davi že ob dveh odpeljal k svojemu sorodstvu!«

»Glej, da ne pogineš od smradu svoje laži!« sem ga nahrulil.

Stanovalec se je zasmejal:

»Bratec, pošteno te naklestim. Potrpi za trenutek, da zlezem v hlače in zgrabim za meč!«

Zaloputnil je okno, da se je steklo kar vsulo na ulico.

Videli smo, kako je nekdo z lučjo hodil po sobi, potem pa se je zopet stemnilo. Kmalu smo zaslišali korake po stopnicah, ključ v vratih je zaškrtal in med vrati se je prikazal dolgin, grof Heilsbronn v srjaci, hlačah in copatah z dolgim rapirjem v roki. Na glavi je nosil klubuk s škrlatnim in belim perjem kot član bratovščine iz Ansbacha.

»Samo pošteno, gospod brat,« se je vmešal Bavarec Haymon, ko sva hotela skočiti drug proti drugemu.

»Ti Portugalec boš sekundiral gospodu iz Ansbacha, jaz pa Mohamedu! Pripravita se! Zdaj!«

Hitro sem sunil, a ga nisem zadel. Nasprotnik je bliskovito odbijal napade in poznal vse prijeme. Napadel sem v obrnjeni štirici, pa me je prestregel in mi zapil meč v ramo. Tedaj sem spretno odskočil, napadel, se umaknil in ga slednjič presenetil s sunkom v prsi. Meč mu je padel iz roke.

»Stoj!« je zarohnel Portugalec in me zaustavil s svojim mečem.

»Dobro me je!« je zagrdel Heilsbronn. »Lisjak mi je prebodel pljuča.« Obraz mu je posinel. »Zanesite me v posteljo, gospod brat!«

Omahnil je Haymonu v naročje, izbruhnil nekaj krvavih pen in zavil oči. Na srjaci mu je bilo opaziti teman madež, ki se je širil kakor črnilo na slabem papirju.

»Za boga, pomagajte mi ga držati!« je sopihal Bavarec Haymon.

»Težak je kot...« Priskočili mo in poprijeli.

»Preden sem zaspal,« je stokal ranjenec in ponovno bruhnil kri, »je začel molek nad mojo posteljo nihati sam od sebe. Če bi le spal tako globoko kot ponavadi, bi zaman kričali pod oknom.«

Zvil se je in zarjul: »Nekaj-mi-tare-srce.«

Položili smo ga na tla, mene pa je oblipl pot.

»Končano je!« je vzkliznil Portugalec. »Glejte, da jo popihate.«

Okna že odpirajo...«

Iz hiš je bilo slišati vpitje:

»Prekleta mularija! Potepuhi! Ali ne boste dali miru?«

Nekdo je besno kričal: »Napolnil vam bom bedra s šibrami!«

Slišali smo odmeve korakov. Približevala se je straža.

»Eden se ne more ganiti. Straža! Straža!« se je drla neka ženska.

Tekli smo, kolikor so nas nesle noge. Spotaknil sem se ob palico, ki se mi je zapletla med noge. Haymon je ostal poleg mene.

Ostali so se že oddaljili. Slišali smo, kako je Portugalec zaklical. Skočil je preko neke ograje in telebnil naravnost v gnovnico. Njega so prvega ujeli. »Brat!« je povzel upehani Bavarec Haymon in se naslonil na stari zid. »Tu nisi več varen. Portugalec poznam. Ko mu bodo temeljito zrahljali kosti, bo žvižgal, kakor bodo hoteli. Tako bi te še nocoj odvlekli iz postelje. Upoštevaj moj nasvet, saj si mi bil vselej zvest tovariš. Žal mi je, da smo te zavedli v ta pijančevalni in bojeviti red. Distelbrucku so nabirali vojakov pruskega kralja. Tam trobentajo, godejo, točijo vino in mečejo cekinov na mizo.«

»Mar mi svetuješ, naj postanem vojak?« sem ga v zadregi vprašal.

»Mar hočeš, da ti zadrgrnejo vrv okrog vratu? Niti direktor niti senat ti ne moreta pomagati. Če bi imel svojo dediščino, bi še nekako šlo. Tako pa drugega izhoda ni. Tvoje boš tako na varnem kakor v Abrahamovem naročju.«

Tesno mi je bilo pri srcu in obžaloval sem vsa mlada leta, ki sem jih bil tako nespametno preživel.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Razgovor z Janezom Matajem — sekretarjem Aero kluba Murska Sobota

Dobili novo pristajalno-vzletno stezo

Aero klub Murska Sobota, ki je edina tovrstna organizacija v Pomurju, opravlja pomembno poslanstvo tako na področju športne dejavnosti kakor tudi splošne ljudske obrambe. Prizadevni člani kluba so tudi v preteklem letu dosegli nekatere zavidanja vredne rezultate. To velja za tekmovalne dosežke, šolanje strokovnih kadrov in pridobivanje potrebnih sredstev. Sicer pa bomo veliko več o njihovi dejavnosti in načrtih izvedli iz pogovora s sekretarjem Aero kluba Murska Sobota Janezom Matajem, ki je član kluba od leta 1947, funkcionar sekretarja pa opravlja od leta 1976. Že 26 let je izprašani motorni in jadralni pilot.

— Kakšna je torej bilanca lanskega leta vašega kluba?

„Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je bilo lansko leto za naš klub zelo uspešno tako na področju tekmovalnih, kakor tudi šolanja kadrov. Za našo dejavnost pa je zelo pomembno tudi to, da smo si okrog 80 odstotkov sredstev ustvarili sami z lastno proizvodnjo. Med največje tekmovalne dosežke vsekakor štejejo prvo mesto Vlada Pfeiferja na državnem jadralnem prvenstvu. Od ostalih tekmovalcev velja omeniti šesto mesto Stefana Ružiča na tekmovalnem jadralnem prvenstvu za pokal Cvetke Klančnik — Belin, sedmo mesto Vlada Pfeiferja na republiškem prvenstvu jadralnih pilotov, sedmo mesto Jakoba Vidoviča na padalskem tekmovalnem prvenstvu za pokal „Podlehnik 82“, enajsto mesto Ivana Vogrina na republiškem tekmovalnem prvenstvu pilotov, devetnajsto mesto Jakoba Vidoviča na republiškem padalskem prvenstvu in dvajseto mesto Josipa Sparovca, medtem ko priznani tekmovalci Jože Poljič zaradi poškodbe ni nastopil. Ne smemo pa pozabiti tudi na modelarje, ki jih kot mentor uspešno vodi Milan Verot. Ti so organizirali tradicionalno tekmovalno „Pokal Pomurja“ in tekmovalno ob dnevu mladih tehnikov. Ekipno so osvojili prvo mesto, med posamezniki pa je bil Marjan Hanč tretji v kategoriji A-1. Sicer pa je lani izstopala jadralna sekcija, ki je po večletnem premoru dosegla svoj največji uspeh. V lanskem letu smo izšolali 8 jadralnih pilotov, 2 učitelja motornega letenja ter po enega učitelja jadralnega letenja in padalstva. Ti kadri so nam več kot potrebni, saj smo doslej morali angažirati strokovne kadre iz sosednjih klubov, kar je terjalo dodatna finančna sredstva. Kot vsako leto je bilo na letališču v Rakitčanu tudi lani šolanje učencev Titove gimnazije iz Mostarja.“

— Kako pa se vaš klub vključuje v priprave na splošni ljudski odpor?

„Tej dejavnosti v Aero klubu Murska Sobota namenimo posebno pozornost. Člani kluba, zlasti piloti in padalci, so sodelovali pri vseh akcijah v okviru priprav na splošno ljudsko obrambo in družbeno samozastoj kakor tudi na številnih manifestacijah v krajinski skupnosti. Prav tako smo svojo dejavnost prikazali brigadirjem MDA „Goričko 82“.“

— V lanskem letu ste se tudi lotili nekaterih investicij?

„Tudi v letošnjem letu bomo posebno skrb namenili šolanju strokovnih kadrov, zlasti jadralnih in motornih pilotov ter padalcev. Šolali pa bomo tudi začetnike. Še naprej bomo kreili priprave na splošno ljudsko obrambo in skrbeli za izvajanje poudarjenosti o varnosti letenja in skakanja. Našim tekmovalcem bomo omogočevali sodelovanje na vseh pomembnejših tekmovalnih prireditvah. Še naprej bomo morali razvijati lastno dejavnost, brez katere si ne moremo predstavljati normalnega delovanja kluba.“

— Kakšni pa so vaši načrti v letu 1983?

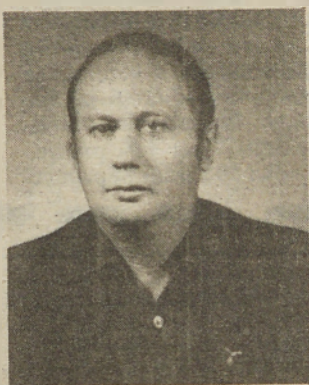
„Tudi v letošnjem letu bomo posebno skrb namenili šolanju strokovnih kadrov, zlasti jadralnih in motornih pilotov ter padalcev. Šolali pa bomo tudi začetnike. Še naprej bomo kreili priprave na splošno ljudsko obrambo in skrbeli za izvajanje poudarjenosti o varnosti letenja in skakanja. Našim tekmovalcem bomo omogočevali sodelovanje na vseh pomembnejših tekmovalnih prireditvah. Še naprej bomo morali razvijati lastno dejavnost, brez katere si ne moremo predstavljati normalnega delovanja kluba.“

— V lanskem letu ste se tudi lotili nekaterih investicij?

„Tudi v letošnjem letu bomo posebno skrb namenili šolanju strokovnih kadrov, zlasti jadralnih in motornih pilotov ter padalcev. Šolali pa bomo tudi začetnike. Še naprej bomo kreili priprave na splošno ljudsko obrambo in skrbeli za izvajanje poudarjenosti o varnosti letenja in skakanja. Našim tekmovalcem bomo omogočevali sodelovanje na vseh pomembnejših tekmovalnih prireditvah. Še naprej bomo morali razvijati lastno dejavnost, brez katere si ne moremo predstavljati normalnega delovanja kluba.“

— Kakšni pa so vaši načrti v letu 1983?

„Tudi v letošnjem letu bomo posebno skrb namenili šolanju strokovnih kadrov, zlasti jadralnih in motornih pilotov ter padalcev. Šolali pa bomo tudi začetnike. Še naprej bomo kreili priprave na splošno ljudsko obrambo in skrbeli za izvajanje poudarjenosti o varnosti letenja in skakanja. Našim tekmovalcem bomo omogočevali sodelovanje na vseh pomembnejših tekmovalnih prireditvah. Še naprej bomo morali razvijati lastno dejavnost, brez katere si ne moremo predstavljati normalnega delovanja kluba.“

mladinci soboške občine, ki so pri izgradnji nove steze organizirali udarniško akcijo.“

— Letalska dejavnost je zelo draga, kako uspete zagotoviti potrebna finančna sredstva?

„Res je letalska dejavnost zelo draga, dražja jo zlasti vzdrževanje letal in oprema. Zato vidimo rešitev v lastnem ustvarjanju sredstev, česar se naši člani zelo dobro zavedajo. Tako smo tudi v lanskem letu nadaljevali s proizvodno dejavnostjo, s katero smo si ustvarili večji del potrebnih sredstev, sicer si naše dejavnosti ne bi mogli zamisliti. Aero klub Murska Sobota ima trenutno 6 jadralnih in 4 motorna letala. Motorna letala so bila lani v zraku 360 ur, jadralna pa 867 ur in preletela 11.100 kilometrov. Zaradi objektivnih vzrokov pa so padalci opravili le 197 skokov.“

— Kakšni pa so vaši načrti v letu 1983?

„Tudi v letošnjem letu bomo posebno skrb namenili šolanju strokovnih kadrov, zlasti jadralnih in motornih pilotov ter padalcev. Šolali pa bomo tudi začetnike. Še naprej bomo kreili priprave na splošno ljudsko obrambo in skrbeli za izvajanje poudarjenosti o varnosti letenja in skakanja. Našim tekmovalcem bomo omogočevali sodelovanje na vseh pomembnejših tekmovalnih prireditvah. Še naprej bomo morali razvijati lastno dejavnost, brez katere si ne moremo predstavljati normalnega delovanja kluba.“

— V lanskem letu ste se tudi lotili nekaterih investicij?

„Tudi v letošnjem letu bomo posebno skrb namenili šolanju strokovnih kadrov, zlasti jadralnih in motornih pilotov ter padalcev. Šolali pa bomo tudi začetnike. Še naprej bomo kreili priprave na splošno ljudsko obrambo in skrbeli za izvajanje poudarjenosti o varnosti letenja in skakanja. Našim tekmovalcem bomo omogočevali sodelovanje na vseh pomembnejših tekmovalnih prireditvah. Še naprej bomo morali razvijati lastno dejavnost, brez katere si ne moremo predstavljati normalnega delovanja kluba.“

— Kakšni pa so vaši načrti v letu 1983?

„Tudi v letošnjem letu bomo posebno skrb namenili šolanju strokovnih kadrov, zlasti jadralnih in motornih pilotov ter padalcev. Šolali pa bomo tudi začetnike. Še naprej bomo kreili priprave na splošno ljudsko obrambo in skrbeli za izvajanje poudarjenosti o varnosti letenja in skakanja. Našim tekmovalcem bomo omogočevali sodelovanje na vseh pomembnejših tekmovalnih prireditvah. Še naprej bomo morali razvijati lastno dejavnost, brez katere si ne moremo predstavljati normalnega delovanja kluba.“

LETNA SKUPŠČINA KK POMURJE BELTINCI

LETOS JUBILEJNA 25. DIRKA PO POMURJU

Kolesarski klub Pomurje iz Beltincev, ki trenutno ima 38 tekmovalcev in 90 rekreativcev, dela v dokaj težkih razmerah, vendar je kljub temu v preteklem letu dosegel pomembne uspehe na tekmovalnem in rekreativnem področju. To so ugotovili na letni skupščini, kateri je prisostvoval tudi predstavnik KZS Marko Ferjančič. Skupaj s sekcijami v Veržetu, Tišini in Beltincih so bili organizator številnih tekmovalnih, med katerimi je vsekakor najpomembnejša tradicionalna kolesarska dirka „Po Pomurju“, ki je veljala za republiško prvenstvo in s katero so tudi proslavili 35-letnico uspešnega delovanja. Z ustanovitvijo sekcije rekreativcev se je zelo povečalo število članov, ki se redno udeležujejo številnih rekreativnih tekmovalnih. Na tekmovalnem področju so največ dosegli pionirji in mladinci. Za najboljšega lanskega kolesarja so izbrali Titana z 72 točkami pred Mihalikom 70 in Berdenom 32 točk. Klub tesno sodeluje s kolesarji Epitoka z Madžarske, v prihodnje pa nameravajo vzpostaviti sodelovanje z mariborskim Branikom, s katerim bodo skupno organizirali prireditve in sestavljali selekcije. Ker so se strokovni delavci v klubu odpovedali nadomestilu za opravljeno delo, bodo za ta denar organizirali skupne priprave perspektivnih kolesarjev. Sprejeli so tudi kolektor tekmovalnih, med katerimi velja posebej omeniti letošnjo jubilejno 25. dirko „Po Pomurju“, ki bo 20. avgusta. Ob tej priložnosti so podelili priznanja za materialno pomoč: ABC Pomurki, Konstruktor-Pomurju, Radenski, Gorenju ter KS Beltinci, Tišina in Murska Sobota.

F. Maučec

NAMIZNI TENIS

TANJA SINIC PRESENETILA

Na tradicionalnem že 22. Rajkovem memorialu, ki je bil v Hrasniku v članskih disciplinah je od mladega zastopstva Sobočanov prijetno presenetila Tanja Sinic, ki je v četrtfinalu premagala igralko prve zvezne lige domačinko Novakovo z 2:0 v obeh setih na razliko. V moški konkurenci so Sobočani izpadli v prvem ali drugem kolu, velja pa povedati, da je bil Močan zmagovalac tolažilnega dela tekmovalcev.

M. U.

JUDO

PRVO MESTO LJUTOMERČANOM

V Slovenski Bistrici je bilo tradicionalno tekmovalje pionirjev za pokal Pohorskega bataljona, na katerem je sodelovalo nad 100 tekmovalcev. Med njimi so bili tudi pomurski pionirji in se lepo odrezali. Najboljši so bili Ljutomerčani, ki so v ekipni konkurenci osvojili prvo mesto in pokal. Sobočani so bili peti, Lendavčani pa šesti. Med posamezniki so se izkazali Potočnik iz Ljutomerja, ki je zmagal v kat. do 35 kg, in Perš iz Murske Sobotice, ki je bil prvi v kat. do 42 kg. Drugi so bili Tušek iz Ljutomerja v kat. do 52 kg, Prinčič v kat. do 46 kg, Jarni iz Lendave v kat. nad 58 kg, in Lešnjak iz Lendave v kat. do 35 kg. Tretja mesta so pripadla: Ceriču v kat. do 35 kg, Duhu v kat. do 38 kg in Hajdinjaku iz Lendave v kat. do 58 kg.

O. Šonč

MURSKA SOBOTA

V POČITNICAH RAZNE AKTIVNOSTI

ZTKO Murska Sobota je skupaj s strokovno službo v času zimskih počitnic pripravila nekatere športne aktivnosti za učence. Tako bodo v ponedeljek in sredo lahko prišli na svoj račun ljubitelji košarke in strelstva od 9.00 do 11.00 ure v domu Partizan v Murski Soboti. V torek in četrtek od 9.00 do 11.30 ure je predvideno v domu Partizan v Murski Soboti igranje nogometa, od 10.00 do 11.30 pa v telovadnici srednješolskega centra igranje namiznega tenisa. V sredo od 10.30 do 12.00 pa so predvidene aktivnosti v odbojki. Organizirali bodo smučarske izlete in plavanje v Radencih. Smučanje na Rogli je predvideno za 14. 18. 24. januar 1983. Prijave zbira ZTKO Murska Sobota.

STRELSTVO

Borba za prva mesta

Odigrano je bilo peto kolo v občinski strelski ligi Murska Sobota. Zlasti je zanimivo tekmovalje v prvi ligi, kjer je na vrhu kar pet družin z enakim številom točk.

I. liga	
Mura	(6.949) 10
Noršinci	(6.932) 10
Panonijska	(6.908) 10
Cankova	(6.895) 10
Tišina	(6.874) 10
B. Kidrič	(6.406) 6
Križevci	(6.251) 2
ABC Pomurka	(6.124) 2
Gračičar	(6.675) 0
Tišina II.	(6.374) 0
Brezovci	(6.320) 0
Skakovci	(5.773) 0

II. liga	
Kovinar	(6.900) 10
Noršinci II.	(6.590) 10
Cankova II.	(6.583) 10
Salovec	(6.398) 8
Gračičar	(6.323) 8
Belinci	(4.997) 6
Skakovci II.	(5.624) 4
Gederovci	(6.375) 2
Kančevci	(6.081) 0
Salovec II.	(5.540) 0
Mura II.	(5.452) 0
25. Maj	(5.230) 0

III. liga	
Andrej	(4.642) 8
Trnovci	(4.503) 6
Bedonci	(3.963) 4
Černolci	(3.734) 2
Bodoš	— 0

F. M.

KOLESARSTVO

Novi sodniki

Pretekli teden so uspešno opravili izpite za kolesarske sodnike 4 kandidati (Mencinger, Titan, Ivančič in Kavaš) ter trije kandidati za republiške sodnike (Kemperle, Fras in M. Kavaš). Tako imamo trenutno v Pomurju enega zveznega, štiri republiške in štiri kolesarske sodnike.

KOŠARKA

Zmaga in poraz

V nadaljevanju prvenstva v slovenski ženski košarkarski ligi je Pomurje prvič nepričakovano premagal Klavirar z rezultatom 53:49. Igralke pa so v gosteh premagale ekipo Maribora z 61:52. Tako je Pomurje trenutno na tretjem mestu, vendar ima tekmo manj. V naslednjem kolu pa igra Pomurje doma z vodočo Roguško.

Tesen poraz Pomurja

V nadaljevanju prvenstva v drugi slovenski košarkarski ligi za moške je Pomurje lemo izgubilo z Garantom 69:70. Največ košev za Pomurje so dosegli: Sakovič 19, Šithec 17, Marinič 8, Rajbar 7 itd.

TELESNOKULTURNA PRIREDITEV V LJUTOMERU

Alojz Slavič in Lidija Belec športnika leta

ZTKO občine Ljutomer je pripravila tradicionalno telesnokulturno prireditev s telovadno akademijo in razglasitvijo športnikov, društev, organizatorjev ter najboljših v delavskih športnih igrah ljutomerske občine.

Slavnostni govornik Miro Steržaj — predsednik zbora izvajalcev skupščine TKS Slovenije in znani dolgoletni športni delavec in tekmovalci — je podčrtal dosegane uspehe na tekmovalnem in rekreativnem področju ljutomerske občine v lanskem letu.

ljutomerske občine za lansko leto sta bila že drugi zapored izbrana Lidija Belec (strelstvo) in Alojz Slavič (konjenstvo). Naslov najboljšega društva je osvojil Partizan Cven, najboljša šolska športno društvo je Šafarsko, najuspešnejša sekcija judo sek-

Alojz Slavič

Lidija Belec

hkrati pa tudi govoril o sedanjem irenultku nadaljnjega razvoja telesne kulture. V telovadni akademiji so sodelovali člani šolskih športnih društev iz Ljutomerja. Čezanec in Šafarskega, ljutomerske gimnazije in društva Partizan Ljutomer. Kot gostje pa so nastopili karateisti iz Murske Sobotice. V lanskeletnih delavskih športnih igrah ljutomerske občine je sodelovalo 24 moških in 8 ženskih ekip ali okrog 10 odstotkov vseh zaposlenih, ki so tekmovali v 12 športnih panogah. Pri moških je zmagala ekipa Tehnostroja (proizv.) z 92 točkami pred Vesno 66,5 in Obrtniki 54 točk. Pri ženskah pa je prvo mesto zasedla ekipa Prosveze z 78 točkami pred Vesno 71 in Tehnostrojem 47 točk.

Za najboljša športnika

Feri Maučec

ŠAH

USPEŠNI LENDAVSKI ŠAHISTI

V zadnjem času so zelo aktivni in tudi uspešni lendavski šahisti. Na kvalifikacijah za uvrstitev v slovensko ligo, na tekmovalje, za vzhodno skupino, je bilo v Lendavi in v Slovenski Bistrici, so osvojili tretje mesto s 23,5 točkami, kar je uspeh. Najboljši posameznik pa je bil Gaber na prvi deski, ki je iz 7 partij zbral 7 točk.

Šahisti Lendave so se dni gostovali v Zalaegerszegu na Madžarskem in v povratnem prijateljskem dvoboju premagali domače šahiste z rezultatom 7,5:5,5 točke in se tako oddolžili za poraz v Lendavi. V Lendavi je gostoval mojster Ivo Bajec in odigral simultanko. Zmagal je z rezultatom 11,5:3,5 točke.

NAMIZNI TENIS

NAJBOLJŠI SOBOČANI

Člansko prvenstvo SV regije za posameznike in dvojice, ki je bilo v Murski Soboti, je bilo dokaj kvalitetno, saj je bilo ob enem kvalifikacija za republiško prvenstvo na katerega ima SV regija pravico do 17 članov in le 5 članic. Z izjemo najboljših Savnika, Klingerja in Franka, ki imajo pravico neposredne udeležbe, sta manjkala še dva dobra Mariborčana Podlesnik in Cajnkari in so tako največ uspeha imeli v moški konkurenci Sobočani, ki so pobrali vsa najboljša mesta. Zlasti pa še velja pohvaliti dva veterana pomurskega namiznega tenisa Ivana Drozdka iz Radgone ter Janeza Fridriha iz Sobotice, ki že več kot 20 let aktivno nastopata in sta še vedno boljša od mnogih mladih nadobudnežev.

V posamezni konkurenci članov se je med najboljšo osmerico uvrstilo kar 5 Sobočanov ter en predstavnik iz Raven, Radgone in Maribora. V četrtfinalu je Vinčec premagal veterana Fridriha s 3:0, Šercer Verena iz Radgone prav tako s 3:0, Štebih iz Maribora Sobočana Benka s 3:2 in Močan Jamšek iz Raven tudi s 3:2. V polfinalu je bil Vinčec boljši od Šercerja s 3:2, Močan pa od Štebiha s 3:1. Finale je pripadlo Vinčecu s 3:1. Med najboljših 16 so se uvrstili še Drozdek in Varga (oba Ra) ter Kuzma in Benkovič (oba So). V konkurenci članic je zmagala Marinkovičeva iz Ptujja, Tanja Sinic je osvojila 3. mesto, med osmerico pa sta se uvrstili še Gregorjeva in Vogrinčeva. V igri dvojic je nepričakovano zmagala dvojica Fridrih—Močan, ki je v finalu premagala dvojico Vinčec—Šercer z 2:0. V polfinalu sta se še uvrstili dvojici Verena—Varga (Ra) ter Benko—Benkovič (So), med osmerico pa še dvojica Unger S.—Žitek. Pri članicah je 2. mesto zasedla dvojica Sinic—Vogrinc, tretje mesto pa dvojica Gregor—Lah.

M. U.

krvodajalci

GRADBENIŠTVO POMURJE M. SOBOTA — Mario Sardeli (3), Jože Baša (4), Janez Vajndorfer (1), Ivan Pelcar (8), Rudi Kuzma (6), Ludvik Nemčič (9), Stefan Turner (1), Anton Marton (5), Marjan Dervarič (3), Franc Benko (3), Drago Dervarič (3), Milan Gumilar (1), Anton Ropoša (1), Franc Benkovič (11), Milan Čulibrk (7), Janez Dugar (4), Stefan Petek (1), Jože Cigan (1), Geza Bruner (1), Viktor Horvat (2), Viktor Vučak (1), Karel Baranja (3).

RI ISK M. SOBOTA — Ivan Žerdin (19), Miran Melin (2), Stanko Cvetko (3), Boris Šijanec (21), Jože Kučan (3), Janez Hegeduš (9), Čedomir Petrovič (5), Branko Bokan (4), Vojmir Gomboc (3), Bojan Malačič (3), Franc Semenič (22), Slavko Štiblar (23), Viktor Vrečič (3).

PANONIJA M. SOBOTA — Janez Hauko (17), Franc Horvat (7), Franc Horvat (5), Franc Panker (9), Janez Miholič (31), Karel Albert (26), Andrej Cener (10), Franc Vogrinec (5), Stefan Rituper (5).

LJUBLJANSKA BANKA — Aleksander Samec (6), Franc Poredoš (4), Marija Matuš (1), Štefanija Grah (8), Dušan Dundek (5), Milan Kerec (5), Marjan Šebjan (6), Vanda Friškič (5), Nada Nemec (2), Silva Vlaškalič (5), Stanko Farkaš (19), Avgust Fister (1).

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA — Franc Vida (4), Slavko Brglez (7), Vera Rezar (3), Silva Kuzmič (4), Gizela Slepč (4), Marija Bernalanič (2), Avgust Zakovič (6), Jožica Jelen (7), Stefan Petkovič (2), Marija Padar (4), Lea Friškič (2), Karolina Horvat (4), Marta Merica (2), Jožica Vida (2), Albin Grm (25), Angela Novak (6), Branko Povoden (4), Ernest Kodila (4).

MARTJANCI — Jože Ošljaj (65), Štefan Klement (8), Jože Gregorič (7), Janez Kerec (5), Marjeta Škrilec (3), Josip Kološa (3), Zoran Jakovljevič (2), Janez Kološa (8), Franc Danj (23), Geza Bencik (12), Janez Kološa (15), Marjeta Ružič (5), Sarika Šebjanič (2), Vera Vogrinčič (13), Marija Čurman (9), Marija Kusunja (7), Kristina Papič (14), Ernest Kerčmar (8), Teodor Kerčmar (23), Gizela Farteli (20), Verona Žerdin (8), Štefan Banko (12), Franc Zakoč (12), Jože Erjavec (13), Irma Lanjšček (35), Jože Albert (3), Rudolf Šavet (20), Ludvik Šebjanič (13).

KS MORAVCI — Štefan Kučan (3), Julijana Kučan (4), Jože Sep (14), Jože Kuhar (28), Štefan Bencak (5), Geza Klement (2), Geza Cigut (5), Anton Vrečič (46), Geza Lutar (31), Sarika Gomboc (10), Ivan Kodila (13), Terezija Čmor (2), Zinka Ovsenjak (4), Francka Škraban (4), Geza Lanšček (8), Franc Režonja (6), Anica Lovrenčič (1), Irena Ambruž (7), Vilma Vaš (1), Marjeta Kerčmar (1), Marija Lipič (6), Marija Hidič (10), Helena Frater (2), Marija Džubah (3), Marija Rajber (11), Franc Horvat (8), Bela Železen (6), Ludvik Temlin (8).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Franc Kuhar (40), Otoj Baranja (13), Janez Karoli (15), Emil Lepoša (4), vsi vsi iz Panonije M. Sobota; Branko Črešnjovnjak (24), Jože Lipaj (11), Martin Šlebingar (4), vsi iz Agroservisa M. Sobota; Jože Hašaj (8), Andrej Pozv (2), Viljem Mekič (7), Karel Kovač (9), vsi iz Podjetja Sobota M. Sobota; Marjan Huber (11), Gradbeništvo Pomurje M. Sobota; Jože Pertoci (22), Tovarna mesnih izdelkov M. Sobota; Marija Pergar (2), M. Sobota; Ludvik Žohar (8), Kuzma; Jože Turha (2), Krajna; Vesna Frajzman (4), Pomurski tisk M. Sobota; Janez Drvarič (38), Mlinopek M. Sobota; Maks Vajda (48), Bolnica M. Sobota; Iztok Jerebic (2), Slovenija-cesta-Tehnika, TOZD M. Sobota; Vladimir Abakunov (25), Marica Meško (17), oba občina M. sobota; Oto Kuzmič (8), Pomurski zdravstveni center M. Sobota; Jože Horvat (6), Mura M. Sobota; Marjana Zrim (1), služba dr. knjigovodstva M. Sobota; Rozalija Bukovec (2), Čertus M. Sobota; Stane Vukan (15), občina M. Sobota.

KRVODAJALCEM SE ZAHVALJUJEMO

SLOVENSKI KOLEDAR '83

Jubilejni — 30. koledar za Slovence po svetu je knjiga za vse leto. Zanimivo branje iz domovine in tujine, bogata barvna priloga s 50 barvnimi fotografijami slovenskih krajev, literarni almanah s prilogo za najmlajše Slovence po svetu, kronika slovenskih društev v zahodnoevropskih državah.

SLOVENSKI KOLEDAR '83

je primerno darilo vašim sorodnikom na tujem!

Cena Slovenskega koledarja za naročnike iz SFRJ je 250 dinarjev skupaj s poštnino.

Izpolnjeno naročnico pošljite na naslov:
SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA
61001 Ljubljana | Cankarjeva 1/II | p. p. 169

NAMESTO VAS LAHKO ODPOŠLJEMO KOLEDAR KOT DARILO VAŠIM SORODNIKOM!

SLOVENSKI KOLEDAR '83 pošljite na naslov:

Račun pošljite na naslov:

LENDAVA

Za razvoj KS 2,14 milijona dinarjev

V lendavski občini imajo sprejet samoupravni sporazum o financiranju programov razvoja krajevnih skupnosti do leta 1985. Na njegovi osnovi organizacije združene dela in delovne skupnosti v občini združujejo sredstva iz čistega dohodka v višini 0,40 odstotkov od osebnih dohodkov, tako se je po zaključnih računih za lanskoleto zbralo 2,145 milijonov dinarjev, ki jih skupščina vsako leto razdeli na podlagi sklepa o določitvi manj razvitih krajevnih skupnosti in naseleli. 50 odstotkov zbranih sredstev razdelijo solidarnostno, ostalo polovico pa po kriterijih o manj razvitih krajevnih skupnostih. Med manj razvite krajeve skupnosti so uvrščene KS Bistrica, KS Polana in KS Kobilje, v nekaterih pa so manj razvite le nekatera naselja. V lanskem letu sta imeli prioriteto pri delitvi sredstev KS Gorice pri Lendavi in KS Polana, v letošnjem letu pa bo prednost pri delitvi imela tista krajevna skupnost, ki bo imela pri uresničevanju razvoja največ težav. Povedati je potrebno še to, da so sredstva za razvoj krajevnih skupnosti v lanskem letu višja za skoraj milijon dinarjev kot v letu 1981.

Jani D.

ZAMENJAVA OSEBNIH IZKAZNIC V POMURJU

OSEBNO IZKAZNICO, PROSIM!

Že od nekdaj in vsepovsod je navada, da spremljajo ljudi na življenjski poti številni papirji. Tu mislimo predvsem na tiste, ki jim v vsakdanjih pogovorih pravimo uradne listine ali dokumenti. Negleda na to, da so vsi dokumenti važni in da jih moramo seveda skrbno čuvati, pa se večkrat zgodi, da smo prav zaradi njih nemalokrat v zadregi. Kadar jih najbolj potrebujemo — bodisi da jih še nimamo, bodisi da smo jih izgubili — se namreč kaj rado zgodi, da ne vemo, na katero kljuko je treba pritisniti, da bi dobili ta ali oni dokument.

Osnovni dokument vsakega državljanca pa je osebna izkaznica. S to uradno listino se lahko državljan vsepovsod izkažejo, kdo so. Če imate osebno izkaznico vselej pri sebi, ne bo nikakršnih težav pri dokazovanju svoje istovetnosti (identitete). Sicer pa so osebno izkaznico dolžni imeti občani, ki so dopolnili 18 let starosti, lahko pa jo dobi tudi oseba, ki je stara najmanj 15 let. V izjemnih primerih pa je možno na prošnjo staršev ali skrbnika zagotoviti osebno izkaznico tudi pred 15 letom starosti. Pri tem je najpomembnejše, da morajo občani vložiti zahtevo za izdajo oziroma zamenjavo osebne izkaznice le osebno, kar pomeni, da namesto njega nihče drug ne more opraviti te dolžnosti, kajti pri tem je treba dati tudi svoj prstni odtis. Pa tudi brez dveh ustreznih fotografij — tako po kakovosti in veličini, kar določa poseben pravilnik — ne bo mogoče dobiti te uradne listine. V kolikor pa želite zamenjati osebno izkaznico, je s sabo nujno prinesiti tudi staro izkaznico, ker je prepovedano uporabljati dve osebni izkaznici.

ROK ZA ZAMENJAVO JE 13. OKTOBER 1984

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osebni

izkaznici iz leta 1979 pa itak določa veljavnost osebne izkaznice do 13. oktobra 1984. V tem času je potrebno zamenjati vse osebne izkaznice, ki so bile izdane na podlagi zakona iz leta 1974, kajti po omenjenem roku občani več ne bodo mogli dokazovati svoje istovetnosti s staro osebno izkaznico. Da ne bo nejasnosti: to velja tudi za osebne izkaznice, ki imajo označbo trajne veljave. Tako namreč določa zakon in zato je treba pohiti z zamenjavo stare za novo osebno izkaznico, kajti do 13. oktobra 1984, ko je skrajni rok za tak postopek, ni več časa na pretek.

V naši republiki pa upravni organi izdajajo nove osebne izkaznice že od 1. julija 1981 dalje.

Samoumevno je vsekakor to, da je obvezno takoj zamenjati vse tiste osebne izkaznice, ki jih ni mogoče uporabiti kot javne listine, če so poškodovane, jim je potekla veljavnost in ne vsebujejo točnega naslova prebivališča ali osebnega imena. Nova osebna izkaznica je mnogo bolj priročna, ki je sicer še vedno plastificirana, vendar pa je ob spremembi prebivališča, priimka in imena ni potrebno zamenjati, ampak se lahko ti podatki vpišejo na hrbtini strani izkaznice. V njej pa je tudi prostor za vpis

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTO

ROP V BEZNOVCIH

Če primerjamo število prometnih nesreč v prejšnjem tednu z nezgodami nekaj tednov nazaj, lahko ugotovimo, da je minulo sedemdnevno obdobje minilo sorazmerno mirno. Zgodile so se le tri pomembnejše nesreče. Kaže, da so avtomobilisti, motoristi in kolesarji tokrat bolj kot sicer upoštevali prometne predpise.

Sedaj pa pogledimo, zakaj so se zgodile omenjene tri nesreče?

Voznik osebnega avtomobila Ludvik P., 31 let, iz Veščice 23 se je 4. januarja peljal iz središča Murske Sobotice proti Černelavcem. Ko je pripeljal do hiše številka 22 na ulici Stefana Kovača v Murski Soboti, je iz nasprotne smeri pripeljal z osebnim avtomobilom Bela T., 61 let, iz Černelavca 9/a in izsilil prednost. Zavil je na levo in tako zaprl pot vozilu Ludvika P. Voznika se k sreči nista poškodovala, pač pa je nastala večja škoda, ki znaša kar 100 tisoč dinarjev.

Druga hujša prometna nezgoda se je zgodila 5. januarja ob 11.25. Ludvik G., 40 let, iz Dobrovnika 114 se je peljal s kombijem po Kolodvorski ulici v Lendavi. Pri

trgovini Oprema je začel zavijati na levo na parkirni prostor, ni pa se prepričal, če bo to lahko storil. Tako je izsilil prednost pred nasproti vozečim osebnim avtomobilom, s katerim se je pripeljal Ivan J. iz Velike Polane 78. Le-ta kljub zaviranju nesreče ni uspel preprečiti. Ivan J. se je lažje poškodoval, materialno škodo pa so ocenili na 47.000 dinarjev.

7. januarja ob 23. uri se je zgodila prometna nesreča na lokalni cesti v Renkovcih. Vzrok: izsiljevanje prednosti. Posledice: dve osebi lažje poškodovani in materialna škoda za 45 tisoč dinarjev. Poročajo, da se je Milan H. iz Lipe 1/a peljal z osebnim avtomobilom, v katerem je bil sopotnik Mirko S. iz Lipe 115, iz Beltincev proti Renkovcem. V tej vasi pri hiši številka 58 zaradi neprimer-

ne hitrosti ni uspel izpeljati levega ovinka, zato je vozilo zaneslo v desni jarek, kjer je trčil v betonski propust.

Pa še kratka informacija o ropu v Beznovcih. 8. januarja okrog 18.30 so na avtobusni postaji v Zenkovcih izstopili trije mladi potniki in se napotili proti Beznovcem. Sabinka R., 20 let, iz Maribora je šla na obisk k svoji babici 75-letni Mariji G. iz Beznovec 41. S Sabinko sta pripotovala še 19-letni Srečo M. in 20-letna Renata K., oba Mariborčana. Vse pa kaže, da to ni bil prijateljski obisk. Omenjeni so osumljeni, da so s silo vdrli v stanovanje Marije G., ji zamahili usta, ter v hiši iskali denar, ki so ga naposled našli v predpasniku. Vzeli naj bi 8.000 dinarjev, nato pa so hišo zapustili. Delavci organov za notranje zadeve so napadalce kmalu prijeli, preiskovalni sodnik pa je zanje odredil preiskovalni zapor.

Š. S.

Avto moto društvo „Štefan Kovač“ Murska Sobota, Noršinska cesta 2,

proda na licitaciji,

ki bo 20. januarja 1983 ob 15. uri, 2 avtomobila škoda, tip 105 Š, letnik 1979 in 1 jeep.

enotne matične številke. Občani lahko zaprosijo za novo osebno izkaznico v občini, kjer imajo stalno prebivališče; torej tam, kjer je sedež sekretariata za notranje zadeve, to dolžnost pa lahko opravijo tudi v krajevnih uradih, ki so pravzaprav podaljšana roka občinskega upravnega organa.

AKCIJO Približali Občanom

V murskosoboški občini je okrog 45 tisoč imentikov osebnih izkaznic, zato predstavlja zamenjava starih za nove osebne izkaznice prav gotovo obsežno in zahtevno delo, ker gre v bistvu za celo vrsto dodatnih nalog, predvsem glede vođenja predpisanih registrov in kartotek ter opravljanja ustreznih prever.

Poleg tega pa so v lanskem letu prešli na avtomatsko obdelavo podatkov, zato ima lahko vsakršna napaka dokaj škodljive posledice.

Sprito tega so se v murskosoboški občini odločili za organiziran pristop zamenjave osebnih izkaznic, da bi ustrezna mesta čim bolj približali občanom. V ta namen so tudi izdelali poseben program zamenjave osebnih izkaznic, določili vrstni red po krajevnih uradih, organizirali fotografiranje občanov in podobno.

S prvimi akcijami so začeli že v drugi polovici leta 1981, do konca lanskega leta pa so zamenjali nekaj čez 20 tisoč osebnih izkaznic. To akcijo so doslej uspešno opravili že v krajevnih uradih Rogašovci, Gradu, Cankovi,

Mačkovcih, Gornjih Petrovcih in v Martjancih, na območju krajevnega urada Beltinci pa so zamenjali osebne izkaznice v naseljih Bratonci, Ižakovci in Melinci. Dogovorjeno je, da v začetku letošnjega leta nadaljujejo z akcijo na območju krajevnega urada Bogojina, nato sledijo Bodonci, pa Beltinci, Tišina in ostali predeli murskosoboške občine, o čemer bodo občani pravočasno obveščeni.

Tudi v gornjeradgonski občini so se zavzeto lotili zamenjave starih z novimi osebnimi izkaznicami. Do konca 1982 so izdali 3525 novih izkaznic, s potekom akcije pa so posebej zadovoljni na območju Vidma ob Ščavnici.

Računajo, da je do novih osebnih izkaznic upravičeno okrog 14800 občanov. V ljutomerski občini so se akcijo najprej lotili na sedežih krajevnih uradov v Bučkovcih, Križevcih, Razkrižju in Veržetu, istočasno pa tudi na matičnem uradu v Ljutomeru, kamor sodi okrog deset tisoč prebivalcev. Doslej so zamenjali osebne izkaznice približno pettisočim občanom, kar predstavlja tretjino aktivnega prebivalstva v ljutomerski občini. Podatki iz lendavske občine pa kažejo, da so izdali okrog 7 tisoč novih osebnih izkaznic. Poglavitno delo še čaka, saj bo treba zamenjati še 12 tisoč osebnih izkaznic.

Kljub temu, da v lendavski občini živijo pripadniki različnih narodnosti, mnogi pa so vpisani v rojstne knjige v sosednji republiki, zagotavljajo, da bodo z akcijo končali pravočasno.

Milan Jerše

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Leto XVII

Murska Sobota, dne 13. januarja 1983

Štev.: 1

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

1. Resolucija o politiki izvajanja družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981-1985 v letu 1983.
2. Odlok o ureditvi cestnega prometa v naseljih v občini Murska Sobota
3. Odlok o določitvi prispevne stopnje za koristnike komunalnih objektov in naprav skupne rabe, ki niso pristopili k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za vzdrževanje in obnavljanje posameznih komunalnih objektov in naprav skupne rabe za leto 1983 na območju občine Ljutomer.
4. Odlok o višini prispevnih stopenj za financiranje programov SIS družbenih dejavnosti v občini Ljutomer za leto 1983.
5. Odlok o začasnem financiranju splošnih družbenih potreb v občini Gornja Radgona za prvo tromesečje 1983
6. Odlok o spremembi odloka o posebnem občinskem davku iz osebnega dohodka delavcev za zagotavljanje sredstev za intervencije v proizvodnji hrane na območju občine Gornja Radgona.
7. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine Lendava za leto 1982.
8. Odlok o začasnem financiranju proračunskih potreb občine Lendava v I. tromesečju leta 1983.
9. Odlok o začasnem financiranju proračunskih potreb občine Ljutomer v I. tromesečju leta 1983.
10. Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o proračunu občine Ljutomer za leto 1982.
11. Sklep o prenehanju začasnih ukrepov družbenega varstva v DO »Gorenje-Varstroj« TOZD VARIS Lendava
12. Popravek sklepa o uvedbi samoprispevka za del območja KS Bogojina, naselje Bogojina, ki je bil objavljen v Uradnih objavah pomurskih občin, št. 31, z dne 23. decembra 1982.
13. Odločba o razglasitvi gozdov s posebnim namenom občine Murska Sobota
14. Popravek sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje krajevnega skupnosti Radoslavci.

1

Na podlagi 22. člena Zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije, 37. in 160. člena Statuta občine Murska Sobota in izhajajoč iz Dogovora o temeljih družbenega plana občine in družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981 — 1985 je Skupščina občine Murska Sobota na sejah Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 28. decembra 1982 sprejela

RESOLUCIJO O POLITIKI IZVAJANJA DRUŽBENEGA PLANA OBČI- NE MURSKA SOBOTA ZA OBDOBJE 1981 — 1985 V LETU 1983.

1. OSNOVNE USMERITVE IN NALOGE V DRUŽBENO- EKONOMSKEM RAZVOJU OBČINE V LETU 1983

Izhajajoč iz sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana in družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981 — 1985 bo ob upoštevanju zaostrenih gospodarskih razmer in uresničevanja politike ekonomske stabilizacije težišče aktivnosti družbenoekonomskega razvoja občine v letu 1983 usmerjeno v naslednje:

— povečanje proizvodnje hrane za večji izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov ter za izboljšanje prehrane prebivalstva. V primarni kmetijski proizvodnji bomo dali poudarek rastlinski proizvodnji, predvsem proizvodnji krušnih žit, sladkorne pese in krmnih rastlin. Kmetijsko proizvodnjo bomo intenzivirali tudi z odkupom novih zemljišč, vključevanjem v proizvodnjo neobdelane površine, boljšo izrabo slabo obdelanih površin ter z nadaljevanjem komasacij in melioracij. Pospeševali bomo vse oblike proizvodnega sodelovanja zasebnih kmetijskih proizvajalcev z združenim delom na osnovi dohodkovne soodvisnosti. Z letnim programom bo zagotovljena učinkovita in racionalna poraba sredstev za intervencije v proizvodnji hrane;

— povečanje izvoza blaga in storitev zlasti na konvertibilna področja za zagotovitev in vzdrževanje zunanje likvidnosti in omogočanje nadaljnje gospodarske rasti. Poglobljali bomo sodelovanje in izboljševali razmerje v menjavi z obmejnima državama. Izvoz bo temeljil na višjih oblikah sodelovanja in na izvozu proizvodov višje stopnje predelava;

— krepitev samoupravnih odnosov, večjo odgovornost in izvajanje zastavljenih nalog in ciljev ter spoštovanje zakonitosti;

— učinkovitejšo gospodarjenje, prilaganje proizvodnih programov tržnim razmeram, pospeševanje inovacij in racionalizacije dela, učinkovitejšo izrabljanje delovnega časa in zmogljivosti ter boljše povezovanje v proizvodno zaokroženo delovno in poslovno močnejše organizacije oz. poslovne skupnosti. Večje bo varčevanje v proizvodnji in porabi. Zaostрила se bo odgovornost za gospodarjenje z družbenimi sredstvi in za izvajanje dogovorjenih nalog;

— uskladitev vseh vrst porabe z dejansko razpoložljivimi sredstvi in blagovnimi skladi ter krepitev akumulativne sposobnosti združenega dela, za zmanjševanje inflacijskih pritiskov in krepitev izvozne ponudbe.

2. MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA V LETU 1983

Glede na doseženo stopnjo družbenoekonomskega razvoja občine Murska Sobota ter zaostrene gospodarske razmere bo v letu 1983 možno z večjo produktivnostjo dela, boljšo organizacijo, boljšim dohodkovnim in proizvodnim povezovanjem, smotrnim gospodarjenjem in bolj odgovornim izvajanjem dogovorjenih nalog doseči v občini rast družbenega proizvoda 2,5 %

Industrijska proizvodnja se bo predvidoma povečala za 2,4 % kar bo moč doseči le ob večji in učinkovitejši izrabi obstoječih kapacitet, vseh razpoložljivih materialnih in kadrovskih zmogljivosti ter smotrnejši rabi energije.

V kmetijstvu občine bo dosežena rast proizvodnje za okoli 4 %. V KG Rakičan bo na območju občine Murska Sobota predvidoma dosežena proizvodnja 3.526 ton pšenice, 9.550 ton koruze in 15.859 ton sladkorne pese. Od proizvedenih količin poljščin bo poleg sladkorne pese prodano še 3.500 ton pšenice.

Zasebni kmetijski proizvajalci, organizirani v KZ Panonka, bodo proizvedli 24.250 ton pšenice, 38.700 ton koruze in 25.800 ton sladkorne pese. Od proizvedenih količin bo predvidoma odkupljen celoten pridelek sladkorne pese in 8.500 ton pšenice.

Živalska proizvodnja v družbenem sektorju bo dosegla v KG Rakičan 1.104 ton goved žive teže, 9.272 ton prašičev in 396.000 litrov mleka.

Agromerkur bo preko kooperacije dosegel proizvodnjo 2.800 ton piščancev. Zasebni kmetijski proizvajalci bodo proizvedli 6.200 ton goved, 5.950 ton prašičev in 42 milijona litrov mleka.

Od proizvedenih količin bo odkupljeno 5.600 ton goved, 3.000 ton prašičev in 2.700.000 litrov mleka.

Ena osnovnih nalog v letu 1983 bo vsestransko in čimbolj učinkovito prizadevanje za povečanje izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje. Izvoz na konvertibilno področje se bo v globalu realno povečal za 10 %. Višina in porast izvoza po posameznih OZD je podrobneje opredeljena s plani OZD usklajenimi v okviru samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Organizacije združenega dela bodo povečevale izvoz preko uvajanja novih programov, usposabljanja kadrov ter prilagajanja organiziranosti, opremljenosti in organizacije dela zahtevam tujih trgov.

K prizadevanjem za povečanje izvoza na konvertibilno področje bosta pri vključevanju OZD v mednarodno menjavo v večji meri sodelovali tudi Medobčinska gospodarska zbornica za Pomurje in ABC Pomurka DO Zunanja trgovina.

V osvajanje proizvodnje izdelkov, ki se uvažajo ter v vključevanje v izvoz se mora tehnološko in dohodkovno vključevati tudi drobno gospodarstvo.

Uvoz bo v letu 1983 ostal na nivoju leta 1982. Pri uvozu surovin in reprodukcijskega materiala bodo imele absolutno prednost potrebe proizvodnje za izvoz in za osnovno oskrbo občanov. Možnost uvoza opreme bo dana tistim OZD, ki bodo dosegle največje in hitre neto devizne učinke ter prevzele večje planske obveznosti izvoza in deviznega priliva.

Ob počasnejši gospodarski rasti v letu 1983 in zahtevi po racionalnem in produktivnem zaposlovanju se bo število zaposlenih v občini povečalo za 2 %, oz. predvidoma za okoli 350 delavcev. V gospodarstvu se bo zaposlenost povečala za 2,1 % oz. 310 delavcev, v negospodarstvu pa za 1,2 % ali 40 delavcev. Prednost pri zaposlovanju bodo imeli mladi iskalci zaposlitve, s čimer se bo nadaljevala politika zaposlovanja študentov in ostalih pripravnikov v skladu z dogovorom o kadrovske politiki in bilanco zaposlovanja. Organizacije združenega dela bodo razpisale kadrovske štipendije glede na potrebe. Zaradi stalnega povečevanja števila brezposelnih bo nujno pristopiti k prekvalifikaciji dela iskalcev zaposlitve. Posebno skrb bo potrebno nameniti tudi zaposlovanju delavcev, ki se bodo vrnili z začasnega dela v tujini ter vsestransko proučiti možnosti zaposlovanja invalidnih oseb.

Organizacije združenega dela bodo v samoupravnih sporazumih o usklajevanju načrtov zaposlovanja opredelile programe ukrepov za razreševanje problematike zaposlovanja ob predvidenih organizacijskih in tehnoloških spremembah proizvodnje ter z uvedbo večizemskega dela. V vseh sredinah je potrebno dosledno omejevati vse oblike dela po pogodbi, zmanjševati dopolnilno delo in omejevati podaljšanje delovnega razmerja delavcev, ki so izpolnili pogoje za polno osebno pokojnino.

V letu 1983 je potrebno v večji meri izkoristiti možnosti produktivnega zaposlovanja na področju samostojnega osebnega dela in drobnega gospodarstva.

Ob večjem uveljavljanju kvaliteten faktorjev gospodarjenja, boljšo izrabo delovnega časa in doslednim izvajanjem nagrajevanja po delu in rezultatih dela bo produktivnost predvidoma porasla za 0,5—1 %.

Sredstva za neto osebne dohodke bodo v globalu rasla za polovico počasneje od rasti nominalnega dohodka in za 40 % počasneje od rasti čistega dohodka oz. v skladu z določili dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1983. Raven in rast sredstev za osebne dohodke se bo v posameznih organizacijah združenega dela v gospodarstvu razlikovala glede na dosežen porast proizvodnje in produktivnosti dela, izvoza na konvertibilno področje, znižanje stroškov poslovanja in boljšega izkoriščanja poslovnih sredstev.

Organizacije združenega dela negospodarstva bodo razporejale sredstva za osebne dohodke delavcev v odvisnosti od opravljenih programov dela. V globalu bo zagotovljena rast največ do rasti sredstev za osebne dohodke v gospodarstvu.

Potrebno bo hitrejšo izoblikovanje in izvajanje kriterijev nagrajevanja po delu, z boljšim vrednotenjem proizvodnega in ustvarjalnega dela ter pospešeno odpravljanje neopravičene razlike v osebnih dohodkih iz preteklih let.

Sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb bodo v letu 1983 v globalu rasla za polovico počasneje od nominalne rasti dohodka. Rast sredstev bo po dejavnostih različna, glede na dogovorjene planske prioritete. Samoupravne interesne skupnosti so dolžne opraviti v letu 1983 selekcijo med posameznimi pro-

grami, glede na materialne možnosti prilagoditi standarde in normative ter racionalno gospodariti z družbenimi sredstvi.

Sredstva za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb bodo rasla nominalno za 10,7 %. Občinski upravni organi bodo kot osnovo za določanje obsega sredstev za njihovo delo uveljavljali kriterije in normative, sprejete na podlagi realnejše ocenitve potrebnega obsega dela.

Z izboljšanjem pogojev dela in kadrovske strukture zaposlenih bo možno racionalnejše in učinkovitejše opravljati dela v upravnih organih občine.

Politika cen bo naravnana k odpravljanju nesorazmerij med cenami in k neposredni kontroli cen proizvodov in storitev, ki so pomembni za družbeno reprodukcijo ter osnovno potrebo občanov.

3. MATERIALNE NALOŽBE

V letu 1983 bomo nadaljevali z izvajanjem investicij načrtovanih s srednjeročnim planom ter spremembami in dopolnitvami srednjeročnega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985. V skladu s politiko omejevanja investicijske porabe bodo naložbe usmerjene pretežno v posodobitev in modernizacijo strojne opreme, razširitev obstoječih kapacitet ter dokončanje začelih investicij.

Za investicije bo v občini v letu 1983 namenjena 1.983.714.000 din, od tega za gospodarstvo 1.331.177.000 din, gospodarsko infrastrukturo 469.827.000 din in za družbene dejavnosti 182.710.000 din. Načrtovane investicije bodo financirane 40 % iz lastnih virov, 40 % s sovlaganjem in združevanjem ter 20 % iz kreditnih sredstev.

Nove investicije bo možno pričeti le, če bodo usmerjene v primarno kmetijsko proizvodnjo, izvoz na konvertibilno tržišče, proizvodnjo, ki sloni na domačem znanju, gospodarsko infrastrukturo, nadomeščanje uvoznih surovin ter v objekte za zagotavljanje osnovne preskrbe prebivalstva. Organizacije združenega dela bodo lahko izvajale le tiste investicije, ki bodo zadovoljile dogovorjenim kriterijem prestrukturiranja in bodo dobile soglasje pristojnih komisij za oceno investicij.

Organizacije združenega dela gospodarstva načrtujejo za leto 1983 naslednje naložbe:

LIV Postojna TOZD Oprema in orodja Rogašovci bo razširila in opremila proizvodne prostore.

Tovarna dušika Ruše TOZD Proizvodnja kremenčevih peskov Puconci bo pristopila h gradnji obrata za proizvodnjo mas in aktivirala nov odkop rudnine v Kušanovcih.

MURA bo pričela s pripravami na izgradnjo skupne prirovalnice z avtomatskim krojenjem in skupnega skladišča surovin. Sredstva bo vlagala tudi v širitev trgovske mreže.

Rašica TOZD Beltinka bo izvedla I. fazo gradnje proizvodnih prostorov.

Tekstil TOZD Pletilstvo Prosenjakovci bo razširila proizvodnjo netkanih tekstilnih izdelkov in nadomestila iztrošeno strojno opremo.

ZGEP Pomurski tisk bo dopolnil opremo za avtomatsko obdelavo podatkov. Tiskarna bo dogradila proizvodne prostore in nabavila opremo za povečanje proizvodnje reklamnih kock ter kupila ofset stroj. Kartonaža bo prav tako dogradila proizvodne prostore ter nabavila ustrezno opremo in ofset stroj.

Mesna industrija bo pristopila h gradnji objekta za potrebe predelave, investirala v opremo za proizvodnjo komponentnih jedi, trajne in poltrajne konzerve ter izvršila rekonstrukcijo kafilerije.

Agromerkur TOZD Proizvodnja perutninskega mesa bo rekonstruirala klavnico.

KZ Panonka bo uredila skladišče v Gančanih, deponije pese in industrijski tir v Lipovcih ter preko Hranilno kreditne službe vlagala v naložbe zasebnega sektorja.

KG Rakičan bo nakupil 200 ha zemljišč, melioriral 600 ha površin, uredil namakanje 195 ha površin, pristopil h gradnji nove mešalnice krmil in gradnji govejih hlevov za 1.800 stojišč, obnovil 5 ha vinogradov in 4 ha sadovnjakov ter rekonstruiral goveje hleve.

Gozdno in lesno gospodarstvo bo pristopilo k pripravi dokumentacije za rekonstrukcijo žage v Mačkovcih za katero bo tudi zgradil transformatorsko postajo, vlagal v pogozdovanje ter nabavil potrebno mehanizacijo.

FAZAN Beltinci bo vlagal v rekonstrukcijo grajenih prostorov za vzrejo divjadi.

SOBOTA bo povečala površine v TOZD Vrtinarstvo ter investirala v mehaniko delavnico, nabavo nove strojne opreme in specialnih transportnih vozil.

CERTUS TOZD Avtobusni promet bo nabavil 8 novih avtobusov.

ABC Pomurka DO Zunanja trgovina bo sovlagala v rekonstrukcijo obrata za razsekovanje divjačine.

Veletrgovina POTROŠNIK bo zgradila samopostrežno trgovino v Gederovcih, kupila lokal za samopostrežno trgovino na Lendavski ulici v Murski Soboti, odkupila zemljišče in pripravila potrebno dokumentacijo za gradnjo trgovine v Rogašovcih, adaptirala dve prodajalni, glede na potrebe in sofinanciranje krajevnih skupnosti ter posodobila trgovsko mrežo in transportna sredstva.

Agroservis bo začel z gradnjo hale za tehnične preglede.

Poleg navedenih investicij načrtujejo organizacije združenega dela še številne manjše, ki pa so pretežno usmerjene v nadomeščanje zastarele strojne opreme, posodobitev tehnoloških postopkov in modernizacijo transportnega parka.

Na področju izgradnje gospodarske infrastrukture bodo tudi v letu 1983 znatno omejene materialne možnosti za izvedbo investicij. Zato bodo samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje poleg rednega vzdrževanja infrastrukturnih objektov izvajale le najnujnejše investicije.

Cestnokomunalna skupnost bo nadaljevala z deli na cesti Šalovci—Čepinci.

Mladinske delovne brigade bodo v okviru MDA Goričko 83 urejevale cestišče na odseku Šalovci—Dolenci v dolžini 4 km in Sebeborci—Andrejci—Ivanovci v dolžini 4 km.

V Murski Soboti se bo nadaljevalo z izgradnjo severnega kanalskega kolektorja, v Krogu bo dograjen raziskovalni vodnjak za vodooskrbo mesta Murska Sobota z okolico, po izvedbi hidravličnih izračunov za obstoječo kanalizacijo v Murski Soboti pa se bo pristopilo k razsteževanju kanalizacije.

Za nemoteno uresničevanje zastavljene stanovanjske izgradnje se bo nadaljevalo s pridobivanjem in urejanjem stavbnih zemljišč.

Območna vodna skupnost bo nadaljevala z regulacijo Ledave z ureditvijo nasipov v odseku Rakičan—Ivanci in regulacijo Kučnice v odseku Cankova—Fikšinci v Gerlincih ter uredila nekatere pritoke Ledave.

DO za PTT promet bo pristopila k razširitvi PTT zgradbe in GATC v Murski Soboti, položila koaksialni kabel na relaciji Murska Sobota—Radenci in uredila ATC v Moravcih.

Elektro Maribor TOZD Elektro Murska Sobota bo nadaljeval z vlaganji v elektrodistribucijske objekte in opremo s pomočjo katerih bo zagotovljena boljša oskrba z električno energijo.

V letu 1983 se bo pristopilo k pripravam za izgradnjo plinovoda na relaciji Križevci—Murska Sobota.

V letu 1983 bo dokončana izgradnja stanovanjskega bloka ob ulici Staneta Rozmana v Murski Soboti s 24 stanovanji in III. etapa Lendavske sever s 65 stanovanji, pričele pa se bodo tudi izgradnje stanovanjskih blokov v Murski Soboti ob Stari ulici s 40 stanovanji in Lendavski sever skupno 106 stanovanj, ter v Rogašovcih 6 in v Petrovcih 6 stanovanj.

Na področju negospodarstva bo v letu 1983 v teku le nekaj investicij.

Nadaljevala se bo izgradnja kirurškega bloka bolnišnice v Rakičanu.

Pri osnovni šoli Puconci bo pričeta izgradnja telovadnice. Pristopilo se bo tudi h gradnji osnovne šole Dolenci, ki je dogovorjena s programom B in se bo financirala s sredstvi amortizacije.

4. NALOGE IN UKREPI ZA URESNIČEVANJE RESOLUCIJE

Organizacije združenega dela bodo z letnimi programi konkretno opredelile ukrepe in naloge varčevanja s surovinami, reprodukcijskim materialom in energijo ter ob tem nadaljevale z nadomeščanjem tekočih goriv z domačimi energetskimi viri.

Za dosego načrtovane rasti kmetijske proizvodnje bo potrebno pripraviti program proizvodnje in odkupa pomembnejših poljščin, mleka in mesa, pravočasno zagotoviti potreben reprodukcijski material, v organizirano družbeno proizvodnjo vključiti neobdelane površine ter z agrotehničnimi in drugimi ukrepi intenzivirati porabo vseh razpoložljivih kmetijskih površin. Še naprej bodo OZD v skladu z zakonom o intervencijah v proizvodnji hrane združevale sredstva za vzpodbujanje proizvodnje in odkup.

Organizacije združenega dela v občini bodo združevale sredstva za financiranje razvojnih programov usmerjenih v

povečanje proizvodnje hrane, izvoza na konvertibilno področje in izboljšanje strukture gospodarstva.

Tudi v letu 1983 bodo organizacije združenega dela združevale sredstva za financiranje razvoja manj razvitih krajevnih skupnosti.

SOZD ABC Pomurka in širša družbenopolitična skupnost si bodo še naprej prizadevali za odpravo vzrokov izgube v Mesni industriji in izboljšanje pogojev poslovanja, ki bodo omogočili doseg uspešnejših finančno-poslovnih rezultatov.

Organizacije s področja gostinstva in turizma bodo zagotovile usklajeno, celovito in pestro turistično ponudbo, ki bo prispevala k povečanju konvertibilnega deviznega priliva.

OZD s področja gradbeništva se bodo z večjim povezovanjem z organizacijami iz drugih dejavnosti v večji meri vključevale v izvajanje del v tujini. V občini se bodo nadaljevali procesi za ustrezno organiziranost izvajalcev gradbene dejavnosti.

Pospeševali bomo tehnološko in dohodkovno vključevanje drobnega gospodarstva v industrijsko proizvodnjo združenega dela.

Vse organizacije združenega dela in skupnosti bodo dajale večji poudarek raziskovalnemu delu in vključevanju njihovih dosežkov v prakso.

Pristopili bomo k izdelavi agrokarte za občino Murska Sobota.

V skladu s srednjeročnim programom oblikovanja občinskih blagovnih rezerv bomo v okviru materialnih možnosti povečevali rezerve živil in drugih proizvodov, pomembnih za delovne ljudi in občane.

Nadaljevali bomo z izdelavo razvojnega in organizacijskega koncepta samoupravne interesne skupnosti za preskrbo kot nosilca preskrbe v občini.

V letu 1983 se bo pristopilo k ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za energetiko.

Organizacije združenega dela bodo pri pripravi planskih dokumentov za leto 1983 kritično ocenile finančno in materialno poslovanje. Z razporejanjem sredstev bo dosežena hitrejša rast sredstev za razširitev materialne osnove dela, zlasti bodo povečana obratna sredstva.

Zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja so organizacije in skupnosti dolžne sproti analizirati izvajanje sprejetih letnih planov poslovanja in takoj sprejemati ustrezne ukrepe.

Na področju družbenih dejavnosti je potrebno ponovno preveriti vse sprejete programe srednjega usmerjenega izobraževanja in jih v večji meri uskladiti s potrebami združenega dela. Mladino je potrebno s selektivno štipendijsko politiko usmerjati predvsem v deficitarna poklice.

V zdravstvu bomo nadaljevali z uresničevanjem stališč in sklepov sprejetih na skupščini občine.

Pri uresničevanju socialno-varstvenih pravic si bomo prizadevali za večjo selektivnost in odpravljanje avtomatizmov pri uveljavljanju socialno-varstvenih pravic ter za usmerjanje sredstev predvsem v funkcionalne oblike pomoči družini in posameznikom tako, da se ohrani potrebno dogovorjeni življenjski minimum občanom, ki si ga s svojim delom ne morejo zagotoviti.

Samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti bodo svoje programe uskladile z materialnimi možnostmi in tekoče spremljale ter usklajevale prispevne stopnje z doseženo rastjo dohodka in resolucijskimi usmeritvami.

V skladu s srednjeročnimi in dolgoročnimi usmeritvami razvoja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter potrebami in možnostmi si bomo prizadevali za nadaljnjo krepitev samozaščite, varnostne in obrambne pripravljenosti ter ustrezno usposabljanje delovne ljudi in občane.

Vse OZD in skupnosti morajo do konca leta 1982 pripraviti svoje dokumente o izvajanju planov v letu 1983 in pri tem upoštevati usmeritve in naloge iz te resolucije in resolucije SR Slovenije.

Vse OZD in skupnosti so odgovorne za dosledno izvajanje resolucije in spremljanje dokumentov resolucije, s katerimi so podrobneje opredeljene naloge. Še posebej se izpostavlja odgovornost OZD za izpolnitev izvoznih obveznosti in realizacijo načrtovanih investicij.

6. OSTALI DOKUMENTI

Naloge iz resolucije bodo podrobneje opredeljene v naslednjih dokumentih:

— usklajeni plani OZD, SIS in KS za leto 1983

4. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja, uporablja pa se od 1. januarja 1983.

Številka: 352-1/82
Datum: 28/12-1982

Predsednik
skupščine občine Ljutomer
Emil KUJAR, l. r.

4.

Na podlagi 29. člena Zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja (Ur. list SRS št. 1/80), 13. člena Zakona o svobodni menjavi dela na področju kulturnih dejavnosti (Ur. list SRS št. 1/81), 53. člena Zakona o zdravstvenem varstvu (Ur. list SRS št. 1/80), 19. člena Zakona o svobodni menjavi dela na področju telesne kulture (Ur. list SRS št. 35/79), 74. člena Zakona o varstvu pred požarom (Ur. list SRS 2/76), 16. člena zakona o skupnostih socialnega varstva (Ur. list SRS št. 8/80), 43. člena zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Ur. list SRS št. 8/78) ter 188. člena statuta občine Ljutomer (Ur. objave občinskih skupščin št. 44/81) so skupščina občine Ljutomer na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti; skupščine občinske skupnosti socialnega varstva Ljutomer; skupščina občinske izobraževalne skupnosti Ljutomer; skupščina občinske kulturne skupnosti Ljutomer; skupščina občinske zdravstvene skupnosti Ljutomer; skupščina občinske raziskovalne skupnosti Ljutomer; skupščina občinske telesnokulturne skupnosti Ljutomer; in skupščina občinske požarne skupnosti Ljutomer na sejah dne 28. 12. 1982 sprejela

ODLOK

O VIŠINI PRISPEVNIH STOPENJ ZA FINANCIRANJE PROGRAMOV SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI V OBČINI LJUTOMER ZA LETO 1983

1. člen

Delavci v TOZD in delovnih skupnostih, delovni ljudje, ki samostojno z osebnim delom opravljajo dejavnost z delovnimi sredstvi, ki so lastnina občanov in delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno opravljajo poklicno dejavnost ter delavci, ki so v delovnem razmerju z delovnimi ljudmi oziroma z drugimi zasebnimi delodajalci, ki niso pristopili k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov SIS družbenih dejavnosti za obdobje 1981—1985, so dolžni plačevati prispevke za financiranje programov SIS družbenih dejavnosti občine Ljutomer v letu 1983, ki so določeni s tem odlokom.

2. člen

Prispevke plačujejo zavezanci v skladu z Zakonom o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti (Ur. list SRS št. 33/82) pod naslednjimi pogoji:

I. BRUTO OD

A. Domicilni princip

1. Občinska izobraževalna skupnost	6,52 %
2. Občinska kulturna skupnost	0,35 %
3. Telesno-kulturna skupnost	0,22 %
a) republiški program 0,05 %	
4. Občinska skupnost otroškega varstva	1,58 %
5. Občinska skupnost socialnega skrbstva	1,06 %
B. Po delovnem mestu	
1. Občinska zdravstvena skupnost	0,80 %
(za nadomestilo OD v času nezmožnosti za delo)	
2. Občinska skupnost otroškega varstva	1,00 %

II. DOHODEK PO OSNOVI BRUTO OD

1. Občinska zdravstvena skupnost	
(za program zdravstvenega varstva)	10,05 %
2. Občinska skupnost za zaposlovanje	0,29 %
3. Občinska požarna skupnost	0,21 %

III. DOHODEK PO OSNOVI DOHODKA

1. Občinska raziskovalna skupnost 0,03 %

3. člen

Kmetje plačujejo prispevek za financiranje programa občinske zdravstvene skupnosti po naslednjih kriterijih in stopnjah:

— od katastrskega dohodka	43,00 %
— od drugih dohodkov kmetijskih zavezancev	20,00 %
— pavšalni prispevek na gospodinjstvo	1.973,00 din

4. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občinskih skupščin, uporablja pa se od 1. januarja 1983.

Številka: 402-1/81
Datum: 28. 12. 1982

Predsednik
skupščine občine Ljutomer
Emil KUJAR, l. r.

5

Na podlagi 26. člena zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih (Ur. l. SRS, št. 39/74 in 4/78) ter 194. člena statuta občine Gornja Radgona (Ur. objave, Pomurja, št. 41/81) je skupščina občine Gornja Radgona na sejah zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti ter družbenopolitičnega zbora, dne 27. decembra 1982 sprejela

ODLOK

o začasnem financiranju splošnih družbenih potreb v občini Gornja Radgona za prvo trimesečje 1983

1.

Do sprejetja proračuna občine Gornja Radgona za leto 1983, najdlje pa do 31. marca 1983, se bodo proračunske potrebe občine Gornja Radgona financirale na podlagi trimesečnega plana dohodka in izdatkov po splošnih določbah proračuna občine Gornja Radgona za leto 1982.

2.

Za začasno financiranje v I. trimesečju 1983 se sme uporabiti največ četrtine vseh prihodkov, ki so bili razporejeni po proračunu za leto 1982.

3.

Dohodki in izdatki, ki bodo realizirani na podlagi tega odloka, so sestavni del proračunskih dohodkov in odhodkov p proračuna občine za leto 1983.

4.

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah Pomurja, uporablja pa se od 1. januarja 1983.

Štev.: 400—13/82—03
G. Radgona, dne 27. 12. 1982

Predsednik
skupščine občine
Jože KOLBL

6

Na podlagi 2. odstavka 3. člena zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982—1985 (Ur. l. SRS, št. 3/82) in 194. člena statuta občine Gornja Radgona je skupščina občine na sejah zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti ter družbenopolitičnega zbora, dne 27. 12. 1982 sprejela

ODLOK

o spremembi odloka o posebnem občinskem davku iz osebnega dohodka delavcev za zagotavljanje sredstev za intervencije v proizvodnji hrane na območju občine Gornja Radgona

1. člen

Spremeni se 7. člen odloka (Ur. objave Pomurja št. 16/82) in se pravilno glasi: „Posebni davek iz osebnega dohodka delavcev se obračunava in vplačuje kakor je določeno v odloku o prispevkih in

davkih občanov v občini Gornja Radgona (Ur. objave Pomurja, št. 6/72, 4/73, 13/74, 4/73, 7/76, 26/77, 6/78, 6/79, 18/81 in 8/82).

2. člen

Ta odlok začne velati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah Pomurja.

Številka: 422--7/82
G. Radgona, dne 27. 12. 1982

Predsednik
skupščine občine
Jože KOLBL

7

Na podlagi določila 23. člena Zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih (Uradni list SRS, 39/74) in 265. člena Statuta občine Lendava (Uradne objave št. 37/81), je Skupščina občine Lendava na seji družbenopolitičnega zbora, zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 24. 12. 1982 sprejela

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine Lendava za leto 1982

1. člen

Odlok o proračunu občine Lendava za leto 1982 (Ur. objave 13/82) se v 2. členu spremeni in glasi:

„Skupni prihodki občinskega proračuna znašajo din 78.600.000 in se razporedijo:

— za dejavnost organov in organizacij DPS	77.986.000 din
— za sredstva, izločena na posebno partijo žiro računa proračuna	614.000 din

Pregled prihodkov občinskega proračuna in njihova razporeditev sta prikazani v bilanci, ki je sestavni del tega odloka.”

2. člen

Spremeni se drugi odstavek 3. člena tako, da glasi:

„Izven obsega proračunskih prihodkov se razporedi 4.200.000 din za blagovne rezerve kot namenska dopolnilna sredstva.”

3. člen

Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja, uporablja pa se od 1. januarja 1982.

Številka: 400--4/82--3
Datum: 27/12--1982

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Mirko Hajdinjak, l. r.

8

Na podlagi 26. člena Zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih (Ur. list SRS št. 39/74) in 265. člena Statuta občine Lendava (Ur. objave občin Pomurja) št. 37/81) je skupščina občine Lendava na seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora dne 24. 12. 1982 sprejela

ODLOK

o začasnem financiranju proračunskih potreb občine Lendava v I. tromesečju leta 1983

1. člen

Do sprejetja proračuna občine Lendava v letu 1983 se bodo začasno, najdlje pa do 31. marca 1983, financirale potrebe občine, za katere se sredstva zagotavljajo v proračunu občine, na podlagi tromesečnega načrta prihodkov ter njihove razporeditve in v skladu z določbami odloka o proračunu občine Lendava v letu 1982.

2. člen

Razporeditev sredstev proračuna iz 1. člena ne sme preseči 1/4-tine vseh razporejenih sredstev v proračunu občine Lendava za leto 1982.

3. člen

Načrt prihodkov in njihovo razporeditev za I. tromesečje 1983 sprejme Izvršni svet Skupščine občine v skladu s splošnimi določbami proračuna občine Lendava za leto 1982.

4. člen

Doseženi prihodki in njihova razporeditev ter uporaba na podlagi tega odloka so sestavni del proračuna občine Lendava za leto 1983.

5. člen

Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v uradnih objavah občin Pomurja, uporablja pa se od 1/1-1983.

Številka: 400-4/82
Datum: 27/12-1982

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Mirko HAJDINJAK, l. r.

9

Na podlagi 23. člena zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih (Uradni list SRS št. 39/74) in 180. člena statuta občine Ljutomer (Ur. objave občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 44/81) je skupščina občine Ljutomer na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 16. 12. 1982 sprejela

ODLOK

O ZAČASNEM FINANCIRANJU PRORAČUNSKIH POTREB OBČINE LJUTOMER V I. TROMESEČJU LETA 1983

1. člen

Do sprejetja proračuna občine Ljutomer za leto 1983 se bodo začasno, najdlje pa do 31. marca 1983 financirale potrebe občine, za katere se sredstva zagotavljajo v občinskem proračunu na podlagi 3-mesečnega načrta prihodkov ter njihove razporeditve in v skladu z določbami odloka o proračunu občine Ljutomer za leto 1982.

2. člen

Razporeditev sredstev proračuna iz 1. člena ne sme preseči četrtine vseh razporejenih sredstev v proračunu občine za leto 1982.

3. člen

Načrt prihodkov in njihovo razporeditev za I. tromesečje 1983 sprejme IS SO po splošnih določbah proračuna občine Ljutomer za leto 1982.

4. člen

Doseženi prihodki in njihova razporeditev ter uporaba na podlagi tega odloka so sestavni del proračuna občine Ljutomer za leto 1983.

5. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja, uporablja pa se od 1. januarja 1983.

Številka: 400-1/82
Datum: 16/12-1982

Predsednik
skupščine občine Ljutomer
Emil KUHAR, l. r.

10.

Na podlagi 23. člena Zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih (Ur. list SRS 39/74) in 181. člena Statuta občine Ljutomer (Ur. objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota, št. 44/81) je skupščina občine Ljutomer na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 16. 12. 1982 sprejela

ODLOK

O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ODLOKA O PRORAČUNU OBČINE LJUTOMER ZA LETO 1982

1. člen

V odloku o proračunu občine Ljutomer za leto 1982 (Ur. obj. 10/82) se drugi člen spremeni in glasi:

Skupni prihodki občinskega proračuna znašajo 77.978.110 din in se razporedijo:

— na splošno porabo v občini	74.017.707
— za tekočo proračunsko rezervo	158.427
— na odstopljene prihodke	3.296.084
— na posebno partijo žiro računa proračuna	505.892

Predlog prihodkov občinskega proračuna in njegova razporeditev sta prikazana v bilanci, ki je sestavni del splošnega dela občinskega proračuna.

2. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 400-1/82

Datum: 16. 12. 1982

Predsednik
skupščine občine Ljutomer
Emil KUCHAR, l. r.

11.

Na podlagi 265. in 369. člena Statuta občine Lendava (Ur. objave Pomurja, št. 37/81) ter 632. člena zakona o združenem delu (Ur. l. SFRJ, št. 53/76) ter 13. člena Zakona o sprejemanju začasnih ukrepov družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine (Ur. l. SRS, št. 32/80) je Skupščina občine Lendava na seji zboru združenega dela, dne 24. decembra 1982 in na seji družbenopolitičnega zbora, dne 24. decembra 1982 sprejela

sklep

o prenehanju začasnih ukrepov družbenega varstva DO „Gorenje-Varstroj“ TOZD VARIS Lendava

1.

V DO „Gorenje-Varstroj“ TOZD VARIS prenehajo z 31. decembrom 1982 začasni ukrepi družbenega varstva zato, ker so prenehali razlogi za uvedbo ukrepov.

2.

Začasnemu individualnemu poslovodnemu organu Štefanu ROB preneha mandat z 31. decembrom 1982.

3.

Ta sklep začne veljati z dnem sprejema in se objavi v Uradnih objavah Pomurja.

Številka: 428-2/81-2

Datum 24. 12. 1982

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Mirko Hajdinjak, l. r.

12

POPRAVEK

Sklepa o uvedbi samopriskevka za del območja KS Bogojina, naselje Bogojina, ki je bil objavljen v Uradnih objavah pomurskih občin, št. 31 z dne 23. decembra 1982.

Besedilo sklepa se dopolni z besedami: „o razpisu referendum . . .“ in se pravilno glasi:

SKLEP

o razpisu referendum o uvedbi samopriskevka za del območja KS Bogojina — naselje Bogojina.

Dosedanji 1. člen se črta in se nadomesti z novim členom, ki se glasi:

1. člen

Razpiše se referendum o uvedbi samopriskevka za del območja KS Bogojina — naselje Bogojina, ki bo dne 9. 1. 1983 v prostorih Osnovne šole v Bogojini.

V 2. členu sklepa se za besedo: „samopriskevki“ besedi: „se uvaja“, nadomestita z besedama: „bo uveden“.

7. člen sklepa se v celoti črta.

Dosedanji 8. člen postane 7. člen.

Za 7. členom se doda novi 8. člen, ki se glasi:

8. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo vsi volilni upravičenci, ki bivajo na območju krajevne skupnosti — naselja Bogojina.

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico, ki vsebuje naslednje besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST BOGOJINA
NASELJE BOGOJINA
Bogojina 9. 1. 1983

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu, dne 9. 1. 1983 o uvedbi krajevnega samopriskevka.

Samopriskevki bi znašali:

a) v denarju

— 3 % od neto osebnih dohodkov zaposlenih

— 10 % od katastrskega dohodka

— 1 % od pokojnin brez varstvenega dodatka

— 1.500 din letno od zaposlenih v tujini

b) v delu

— vsak gospodar gospodarstva 2 delovna dneva.

Nadomestilo v denarju za neizpolnjeno obveznost v delu znaša za delovni dan, ki traja 8 ur 500.— din.

glasujem

ZA

PROTI

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA, če se strinja z uvedbo samopriskevka oz. obkroži besedo PROTI, če se z vedbo samopriskevka ne strinja.

Bogojina, dne 6. 1. 1983

Predsednik sveta KS
Pavel HORVAT l. r.

13

Na podlagi 52. in 53. člena zakona o gozdovih (Ur. list SRS, št. 16/74), 14. člena Uredbe o urejanju posameznih razmerij iz zakona o gozdovih (Ur. list SRS, št. 8/75) in 167. člena Statuta občine Murska Sobota je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti dne 28/12-1982 sprejela

ODLOČBO

o razglasitvi gozdov s posebnim namenom.

I.

Za gozdove s posebnim namenom se razglasa naslednji gozd: Gozdno gospodarska enota »Vzhodno Goričko«, oddelek 36 a v k. o. Motvarjevci, parc. št. 2413 s skupno površino 3,35 ha.

II

Navedeni gozd upravlja in vzdržuje ABC Pomurka, Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota, ki izvaja tudi poseben režim gospodarjenja, ki velja za varovalne gozdove in gozdove s posebnim namenom.

III.

Ta odločba se objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

IV.

Proti tej odločbi ni pritožbe, možen pa je upravni spor.

Številka: 321-1/80-3

M. Sobota, dne 28/12-1982

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobota
Martin HORVAT, l. r.

14

POPRAVEK

sklepa o uvedbi krajevnega samopriskevka za območje krajevne skupnosti Radoslavci.

V sklepu o uvedbi krajevnega samopriskevka za območje krajevne skupnosti Radoslavci (Uradne objave, št. 23/82) se v uvodu doda naslednji tekst:

»Na podlagi 2. člena Zakona o samopriskevku (Ur. list SRS, št. 3/73) in izida referendum o uvedbi krajevnega samopriskevka z dne 11. 7. 1982 je skupščina krajevne skupnosti Radoslavci na seji dne 12. 7. 1982 sprejela . . .«

Predsednik Skupščine
KS Radoslavci
Franc TOMANIČ, l. r.

— samoupravni interesni skupnosti
za ekonomske odnose s tujino za leto 1983

- akcijski setveni programi
- programi samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje
- dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1983
- program izvajanja politike cen v občini Murska Sobota za leto 1983
- odlok o proračunu občine Murska Sobota za leto 1983
- bilanca zaposlovanja.

Štev.: 30-8/82-3

V M. Soboti, 29/12-1982

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobota
Martin HORVAT, l. r.

2

Na podlagi 167. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 12/80) in 9. člena Zakona o varnosti cestnega prometa (Ur. list SRS, št. 5/82) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 28. decembra 1982 sprejela

ODLOK

o ureditvi cestnega prometa v naseljih v občini Murska Sobota

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta odlok v naseljih na območju občine Murska Sobota ureja:

- prepovedi in omejitve prometa,
- parkiranje in ustavljanje,
- omejitve hitrosti,
- pionsko-prometno službo in
- posebne varnostne ukrepe.

Določbe, za katere je to v odloku izrecno navedeno, veljajo le za območje mesta Murska Sobota.

2. člen

Javne prometne površine v naseljih po tem odloku so:

Vse kategorizirane in nekategorizirane ceste, ulice, trgi, kolesarske steze, pločniki, parkirni prostori ter dovozne ceste k javnim, stanovanjskim in poslovnim objektom.

II. PREPOVEDI IN OMEJITVE PROMETA

1. Posebne prometne površine

3. člen

Na območju mesta Murska Sobota so prometne površine za pešce. To so posebej označene ulice in trgi, na katerih je promet z vozili na motorni pogon in kolesi omejen, oziroma prepovedan, pešci pa lahko uporabljajo celotno prometno površino.

4. člen

Posebne prometne površine namenjene pešcem, določi z odredbo izvršni svet skupščine občine Murska Sobota.

2. Tovarna vozila, skupine vozil in avtobusi.

5. člen

Znotraj ožjega središča mesta Murska Sobota je prepovedan promet za tovorna vozila, razen vozil s katerimi se opravlja oskrbovanje organizacij in občanov, katerih največja dovoljena teža ne presega 10.000 kg.

Območja ožjega središča mesta Murska Sobota po tem odloku obsega naslednje ulice:

Titovo Ulico, Ul. Štefana Kovača, iz smeri od Titove ul. do križišča z Mikloš Kuzmičovo, Zvezno ul. Ul. 17. oktobra, Ul. oktobrske revolucije, Ul. Nikole Tesle, Cvetkovo ulico, Staro ul. Vrtno ul. Mojsirsko ul., Kopitarjevo ul., Prežihovo ul., Ulico Štefana Kuzmiča, Kocljevo ul., Čopovo ul., Malo novo ul.,

Vogovo ul., Ulico Ant. Kardosa, Partizansko ul., Valticevo ul., Ulico St. Rozmana, Mladinsko ul., Trg zmage, Nas. J. Kerenčiča, Ulico ob progi, Partizansko ul., in Finžgarjevo ul.

Omejitve iz prvega in drugega odstavka tega člena ne veljajo za vozila komunalnih in gasilskih služb, ko opravljajo dela na območju ožjega središča mesta, vozila organov za notranje zadeve in oboroženih sil SFRJ ter vozila na katerih se kandidati za voznike učijo praktične vožnje oz. opravljajo vozniški izpit.

6. člen

Na javnih prometnih površinah na območju ožjega središča mesta Murska Sobota, določenega v 5. členu tega odloka, je med 7. in 10. uro dovoljen promet s tovornimi vozili z največjo dovoljeno težo nad 10.000 kg, za oskrbovanje organizacij in občanov na tem območju.

7. člen

V mestu Murska Sobota je prepovedan promet s skupino vozil, razen po ulicah:

Tišinski ul., Cankarjevi ul., Panonski ul., Ul. I. L. Ribarja, Ul. Štefana Kovača iz smeri Černelavci do križišča z Ul. Mikloš Kuzmiča, Ul. Mikloš Kuzmiča, Lendavski ul., iz smeri Martnjaci do križišča Ul. I. L. Ribarja, Bakovski ul., in Noršinski ul.

8. člen

V mestu Murska Sobota je promet z avtobusi prepovedan razen po ulicah iz 7. člena tega odloka ter Kidričevi ul., delu Gregorčičeve ulice, Ulici Arh. Novaka, del Titove ul., od križišča z Ulico A. Novaka do Kidričeve ul., Poljski ul., Bjedičevi ul., Košičevi ul., Borovnjakovi ul., Severjevi ul., Kroški ul., in Trstenjakovi ulici.

Omejitev iz prvega odstavka tega člena ne velja za avtobuse na katerih se kandidati za voznike učijo praktične vožnje, oz. opravljajo vozniški izpit in avtobus na turističnih vožnjah.

9. člen

Pristojni upravni organ za promet lahko izjemoma dovoli promet tovornim vozilom z največjo dovoljeno težo nad 10.000 kg, skupino vozil in avtobusom, na območju ulic 8. člena tega odloka.

3. Športne in druge prireditve na cesti.

10. člen

Organizator športne in druge prireditve na cesti mora vsako zaporo cest in preusmeritev prometa zaradi izvedbe športne in druge prireditve, pravočasno objaviti v sredstvih javnega obveščanja. V tej objavi mora biti točno navedena zapora cest, ter sprememba prometnega režima s skico preusmeritve prometa, čas trajanja prireditve in drugi pogoji pomembni za varnost prometa v času preusmeritve oz. zapore. Stroški objave in spremembe bremenijo organizatorja javne prireditve.

III. PARKIRANJE IN USTAVJANJE

11. člen

Na območju mesta Murska Sobota so za parkiranje vozil na motorni pogon namenjene naslednje vrste parkirnih površin:

- javne parkirne površine,
- rezervirane parkirne površine.

Javne parkirne površine so:

- površine, določene s prometnimi znaki,
- površine, kjer je parkiranje časovno omejeno in
- površine, kjer je parkiranje nadzorovano.

13. člen

Rezervirane parkirne površine so površine za potrebe organizacij združenega dela in drugih organizacij, skupnosti in fizičnih oseb v zvezi z njihovo dejavnostjo.

Parkirne površine iz prejšnjega odstavka določi občinski upravni organ prostojen za promet.

14. člen

Parkiranje tovornih vozil in avtobusov je dovoljeno le na javnih parkirnih površinah določenih za tovorna vozila in avtobuse.

Avtobusom s končno postajo v Murski Soboti je ob prihodu na avtobusno postajo dovoljen postanek v ustreznem boksu do 10 minut za izstop potnikov in prijavo prihoda avtobusa.

Avtobusom medkrajevnih prog je na avtobusni postaji v Murski Soboti dovoljen postanek v ustreznem boksu do največ 30 minut.

Avtobusi s končno postajo v Murski Soboti, ki imajo prekinitev vožnje več kot 30 minut in manj kot 2 uri, so lahko parkirani na rezervirani označeni parkirni površini na avtobusni postaji.

IV. OMEJITEV HITROSTI

16. člen

Izvršni svet skupščine občine Murska Sobota lahko na predlog krajevne skupnosti, sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ali organov za notranje zadeve, na posameznih območjih, naseljih ali mesta Murska Sobota določi, da je največja dovoljena hitrost manjša od 60 km na uro.

V. PIONIRSKA PROMETNA SLUŽBA

17. člen

Za večjo prometno varnost otrok, lahko organizirajo šole v sodelovanju z občinskimi sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, pionirsko prometno službo.

Pionirsko prometno službo izvajajo pionirji. Pionirska prometna služba ob prehodih za pešce ob neposredni bližini šol formira pod neposrednim vodstvom mentorja skupine otrok, ki organizirano prečkajo vozišče po zaznamovanem prehodu za pešce. Vozniki so dolžni upoštevati znake pionirjev-prometnikov, ki jih dajejo ob izvajanju pionirske prometne službe.

VI. POSEBNI VARNOSTNI UKREPI

18. člen

Zadeve s področja tehničnega urejanja prometa opravlja občinski upravni organ pristojen za promet. Pred posameznimi odločitvami se mora ta organ posvetovati z drugimi pristojnimi organi in organizacijami.

Občinski upravni organ pristojen za promet, lahko ustanovi prometno komisijo kot posvetovalni organ.

19. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem tega odloka opravljajo delavci organov za notranje zadeve, pristojni upravni organ za inšpekcijo cestnega prometa ter čuvaji reda in čistoče.

VII. KAZENSKE DOLOČBE

20. člen

Z denarno kaznijo od 3.000,00 din do 30.000,00 din se kaznuje za prekršek organizacije združenega dela, samoupravna interesna skupnost ali druga pravna oseba, ki ravna v nasprotju z določili 6. in 10. člena tega odloka.

Z denarno kaznijo od 400,00 din do 2.000,00 din se kaznuje tudi odgovorna oseba organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti ali druga pravna oseba, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka tega člena.

21. člen

Z denarno kaznijo od 1.000,00 din do 10.000,00 din se kaznuje za prekršek oseba, ki pri samostojnem opravljanju dejavnosti z osebnim delom s sredstvi, ki so lastnina občanov, osebno vozi svoje vozilo kot prevoznik, kot tudi kadar zaupa svoje vozilo v upravljanje drugi osebi, če ravna v nasprotju z določili iz 5., 6. in 7. člena tega odloka.

22. člen

Z denarno kaznijo 400,00 din do 2.000,00 din se kaznuje odgovorna oseba organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti ali druge pravne osebe za prekršek, če dovoli ravnanje v nasprotju z določilom 15. člena tega odloka.

23. člen

Z denarno kaznijo 200,00 din se kaznuje takoj na mestu za prekršek voznik avtobusa, ki ravna v nasprotju z 15. členom tega odloka.

Z denarno kaznijo 300,00 din se kaznuje takoj na mestu za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določili 3., 5., 6., 7., 8. in 14. člena tega odloka.

25. člen

Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v uradnih objavah pomurskih občin.

V Murski Soboti, dne 28. 12. 1982

Številka: 34-1/83-1

Predsednik
skupščine občine Murska Sobota
Martin HORVAT, i. r.

3

Na podlagi 2. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena (Ur. list SRS št. 13/77) in 180. člena statuta občine Ljutomer (Uradne objave občin Pomurja št. 44/81) je skupščina občine Ljutomer na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 28. 12. 1982 sprejela

ODLOK

O DOLOČITVI PRISPEVNE STOPNJE ZA KORISTNIKE KOMUNALNIH OBJEKTOV IN NAPRAV SKUPNE RABE, KI NISO PRISTOPILO K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O ZDRUŽEVANJU SREDSTEV ZA VZDRŽEVANJE IN OBNAVILANJE POSAMEZNIH KOMUNALNIH OBJEKTOV IN NAPRAV SKUPNE RABE ZA LETO 1983 NA OBMOČJU OBČINE LJUTOMER

1. člen

Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnosti ter delavci, ki z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo gospodarsko in negospodarsko dejavnost in se jim ugotavlja dohodek, pa niso pristopili k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za vzdrževanje in obnavljanje posameznih komunalnih objektov in naprav skupne rabe za leto 1983 na območju občine Ljutomer, plačujejo v skladu z 2. členom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena prispevek za financiranje vzdrževanja in obnavljanja posameznih komunalnih objektov in naprav skupne rabe za leto 1983 na območju občine Ljutomer.

2. člen

Prispevek se obračuna po stopnji 1 % od bruto osebnih dohodkov in se plačuje iz dohodka.

Osnova za obračun prispevka, ki ga po prejšnjem odstavku tega člena plačujejo delavci v TOZD, druge organizacije, zasebni delodajalci, zaposleni pri zasebnih delodajalcih in občani, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost in se jim ugotavlja dohodek, je osebni dohodek vključno z vsemi obveznostmi, ki se plačujejo od osebnega dohodka.

3. člen

Temeljne organizacije združenega dela in druge organizacije združenega dela ter delovne skupnosti plačujejo prispevek ob vsakem dvigu sredstev za izplačilo osebnih dohodkov.

Občani, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost in se jim ugotavlja dohodek, plačujejo prispevek od davčne osnove. Zasebni delodajalci in pri njih zaposleni delavci plačujejo prispevek v roku 7 dni po izplačilu osebnih dohodkov.

Sredstva iz tega člena se zbirajo na zbirnem računu skupščine občine Ljutomer:

— iz gospodarstva	51930-842-029-4218
— iz negospodarstva	51930-842-029-4223
— od zasebnih obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev ter občanov, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko in negospodarsko dejavnost	51930-842-029-4239.

Radijski in televizijski spored od 14. do 20. januarja

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
17.00 — AKTUALNO — 17. januarja, 17.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	17.00 — AKTUALNO — 17. januarja, 17.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	17.00 — AKTUALNO — 17. januarja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	17.00 — AKTUALNO — 18. januarja, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Iz domačega glasbenega arhiva, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	17.00 — AKTUALNO — 19. januarja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	17.00 — AKTUALNO — 20. januarja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA
9.00 Zimski spored za dijake: TV koledar, Hiša brez številke, antibiotiki proti mikrobom, ramba Klisa, Poročila. 10.05 Zimski spored za dijake (do 13.00). 17.20 Poročila. 17.25 Mači ansambl: Hentek in govori fanije. 17.55 Arabela, koslovaška nadaljevanja. 25. Obzornik. 18.40 Arhitekt: Oblikovanje arhitekturne sline. 10.05 Risanka. 19.20 Cik. 19.25 TV in radio nocoj. 26. Zrno do zrna. 19.30 TV evnik. 19.55 Vreme. 19.57 opagandna oddaja. 20.00 Tra: Logan, ameriški film. 21.35 celo tedna. 21.55 C. Desailly: OVE TIGROVE BRIGADE, dnji del francoske nanizanke. 25.00 Poročila.	8.30 Poročila. 8.35 Loskistik in oblak, sovjetska lutkovna serija. 8.55 Ciciban, dober dan: Veselo na delo! 9.10 Mali odred, otroška nanizanka TV Skopje. 9.40 Arabela, češkoslovaška otroška serija. 10.10 Vesolje: En glas v vesoljskem zboru. 11.10 Muzeji Makedonije: Naravoslovni muzej Makedonije v Skopju. 11.40 Praznični dnevi slovenske folklore: Večer ljudskih plesov. I. oddaja. 12.15 Dokumentarec meseca: Nihalo med smehom in solzami. ponovitev. 12.45 Propagandna oddaja. 12.50 Wengen: Smuk za moške, prenos, 1. 14.15/30. 15.20 Poročila. 15.25 Flipper (dol. nast). ameriški film. 16.55 PJ v košarki: Jugopalstika—CZ, prenos v odmoru Propagandna oddaja. 18.30 Sebastijanova babica: Kdo je ukradel torto, risanka. 18.45 Muppet show: Alan Arkin. 19.10 Risanka. 19.20 Cik. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Sobota TV križanka. 21.30 Propagandna oddaja. 21.35 Nočni kino: Narednik, ameriški film. 23.05 Poročila. Oddajniki II. TV mreže: 17.00 Otroška predstava. 18.00 O. David: PESEM, ponovitev TV nadaljevanke. 19.00 Bokejska mornarica, narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 TV kaset: Jadranka Siojakovič. 20.30 Poezija. 21.05 Poročila. 21.10 Človek in čas, dokumentarna oddaja. 21.40 Športna sobota. 22.10 Povsem osebno, dokumentarna serija (do 22.55).	8.25 Poročila. 8.30 Živ žav, otroška matineja. 9.20 Propagandna oddaja. 9.25 Schruns: Slalom za ženske, prenos 1. teka. 9.50 Propagandna oddaja. 9.55 Wengen: Slalom za moške, prenos, 1. teka. 11.20 Propagandna oddaja. 11.25 Schruns: Slalom za ženske, prenos 2. teka. 12.20 Propagandna oddaja. 12.25 Wengen: Slalom za moške, prenos 2. teka. 13.30/45 625 — oddaja za stik z gledalci (do 13.50). 15.00 Poročila. 15.05 TV kaset: Moni Kovarčič, zabavno glasbena odd. TV Skopje. 15.30 Hatari, ameriški film. 17.55 Naš kraj: Boršt. 18.10 Športna poročila. 18.35 Slovenci v zamejstvu. 18.55 Ne prezrite. 19.10 Risanka. 19.20 Cikcak. 19.23 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 M. Kovarčič. Zafranovič: Okupacija v 26 slikah, nadaljevanje. 21.05 Športni pregled. 21.35 Živeti z naravo, dokumentarna serija TV Sarajevo. 22.20 Poročila. Oddajniki II. TV mreže: 18.30 Kulturne zakladnice, dokumentarna serija. 19.15 Vreme in počitek. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Glasbena oddaja. 20.45 Včeraj, danes, jutri. 21.05 Slovo od miru, nadaljevanje (do 22.30).	9.00 Zimski spored za dijake: TV koledar, Živi svet v Jadranu, Džsko Trifunović, Risanka, Poročila. 10.05 Zimski spored za dijake (do 13.00). 17.20 Poročila. 17.25 Mali odred, otroška nanizanka TV Skopje. 17.55 Človekovo telo: Koža, ranljivi varovalni oklep. 18.25 Obzornik. 18.45 Glasba za mlade. 19.15 Risanka. 19.20 Cikcak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 K. Š. Dalski: Dekreti, drama TV Zagreb. 21.00 Schuman in Brahms, glasbena oddaja. 21.55 Poročila. Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik. 17.45 Zom in Puk, lutkovna serija. 18.00 Igračkanje, otroška serija. 18.15 Potopisi — kaži-poti: Od Učke do Savudrije. 18.45 Arioso, operna glasba. 19.00 Športna oddaja. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Znanost in mi. 20.45 Zagrebška panorama. 21.05 Bolnišnica na koncu mesta, češkoslovaška nadaljevanje (do 22.00).	9.00 Zimski spored za dijake: TV koledar, Na Sutjeski, Vse to je naredila človeška roka — poljudnoznanstveni film, Risanka, Poročila. 10.05 Zimski spored za dijake (do 13.00). 17.30 Poročila. 17.35 Zverinice iz Režije: Volk brani kokoši pred lisico. 17.55 Ljudska glasbila in godci na Slovenskem: Cimbale. 18.25 Koroški obzornik. 18.40 Mali svet, otroška oddaja TV Zagreb. 19.10 Risanka. 19.20 Cikcak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 D. H. Lawrence: Sinovi in ljubimci, angleška nadaljevanje. 20.55 Aktualno. 21.55 Poročila. Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik. 17.45 Mali svet, otroška oddaja. 18.15 Čas knjige. 18.45 Teleskop 81, zabavno glasbena oddaja. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Narodna glasba. 20.30 En avtor — en film: V. Basara — OPA OPA. 20.50 Zagrebška panorama. 21.05 Čas podvigov, dokumentarna oddaja (do 21.50).	9.00 Zimski spored za dijake: TV koledar, Uganke, S. Čolnom po Aljaski — poljudnoznanstveni film, Poročila. 10.05 Zimski spored za dijake (do 13.00). 17.40 Poročila. 17.45 Ciciban, dober dan: Bela vrana. 18.00 Naša pesem — „Štjerci“. 18.25 Obalnokraški obzornik. 18.40 Mostovi, oddaja za italijansko in madžarskonarodnostnospkupnost. 19.10 Risanka. 19.20 Cikcak. 19.24 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 35 mm — filmska delavnica. 22.05 Poročila. Oddajniki II. TV mreže: 16.00 Odbojka za pokal prvakov evropskih dežel — Mladost: Parma — prenos (slov. kom.). 18.00 Premor. 18.15 Zima, smučanje, izobraževalna oddaja. 18.45 Narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Album (do 22.00).	9.00 Zimski spored za dijake: TV koledar, L. Paljetak: „Miševi i mačke naglavake“. V iskanju preteklosti — poljudnoznanstveni film, Poročila. 10.05 Zimski spored za dijake (do 13.00). 17.20 Poročila. 17.25 Vesolje: Harmonija svetov, avstralska poljudnoznanstvena serija. 18.25 Podravske obzornik. 18.40 Odramba in samozasčita. 19.10 Risanka. 19.20 Cikcak. 19.24 TV in radio nocoj. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Tednik. 21.00 Zvoki godal: Violina in njene izrazne možnosti. 21.35 V znamenju. Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik. 17.45 Učitelj, otroška serija. 18.15 Prehrana v naravi, dokumentarna serija. 18.45 Mali-veliki svet, zabavno glasbena oddaja. 19.30 TV dnevnik. 20.00 F. M. Dostojevski-Wajda: Nastasja Filipovna, predstava Teatra Stary iz Krakowa. 21.15 Zagrebška panorama. 21.30 Panorama, kulturna oddaja (do 22.00). Opomba: Zagreb. Košarka za pokal evropskih prvakov Cibona:CSKA
TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB
Prvi program 9.00 TV v šoli. 17.40 Poročila. 17.45 Palčki ne vedo. 18.15 TV koledar. 18.25 Kronika občin Rijeke. 18.45 bramba in zaščita. 19.15 risanka. 19.30 Dnevnik. 19.00 Sinovi in ljubimci. 1.00 Skupina Hazard. 21.45 evnik. 22.00 V petek ob 2.00	Prvi program 9.00 TV v šoli. 12.50 SP v smučanju. 15.05 Studio 071. 15.35 Poročila. 15.40 TV koledar. 15.30 Petrova mladost. 16.55 Košarka: Jugoplastika—Crvena zvezda. 18.30 Arioso. 18.45 Nevrščeno — vest človeštva. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Nočna gibanja. 21.45 Dnevnik. 22.00 Most generacij. 23.30 Poročila	Prvi program 10.30 Nedeljsko dopoldne za mladino. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.00 Izobraževalni filmi. 14.00 Narodna glasba. 14.30 Freske Jugoslavije. 15.00 Panika in New Orleansu (film). 16.35 Pretežno vedro. 18.55 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Mrtvi se ne vračajo. 21.05 Športni pregled. 21.35 Potopisi. 22.05 Dnevnik	Prvi program 9.00 TV v šoli. 17.40 Poročila. 17.45 Zom in Puk. 18.00 Igrice. 18.15 TV koledar. 18.25 Kronika občin Gospiča. 18.45 Glasba za mlade. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Hildegard (dramla). 21.20 Meridiani. 21.50 Dnevnik	Prvi program 9.00 Jutrarnja poročila. 9.05 TV v šoli. 10.30 Vas pod nehom (film). 12.05 Moja najljubša zgodba. 12.15 Sport v ponedeljek. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Eci, peci, pec. 17.25 Oddaja z miško. 17.55 Španček Zaspancek. 18.00 Dick Turpin. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Teleobjektiv. 21.05 Literarna revija. 21.50 Kronika nekega trpljenja	PRVI PROGRAM 9.00 Jutrarnja poročila. 9.05 TV v šoli. 10.35 Dvorski norec (film). 12.10 Teleobjektiv. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Pabilo na praznovanje. 17.30 Čebelica Maja. 17.55 Španček Zaspancek. 18.00 Policijska postaja I. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Prijetna družba (film). 22.05 Zrcalne slike. 22.20 Sport	PRVI PROGRAM 9.00 Jutrarnja poročila. 9.05 TV v šoli. 10.30 Kaj vse ženska tako dela (film). 12.15 Klub seniorjev. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Eci, peci, pec. 17.30 Dobro glej. 17.30 Minikins. 18.00 TV kuhinja. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Prekletstvo otoka (film). 21.10 Glasbeno združenje. 22.00 Vederni šport. DRUGI PROGRAM 16.45 Iz parlamenta. 18.00 Dežela in ljudje. 18.30 Lou Grant. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Kulturni žurnal v sredo. 21.00 Prelistano. 21.50 10 pred 10. 22.20 Umetnine
TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA
PRVI PROGRAM 9.00 Jutrarnja poročila. 9.05 V v šoli. 10.30 Angel z harfo (film). 12.05 Veselje z zabavo. 1.15 Mati (dok. film). 13.00 poldanska redakcija. 17.00 Eci, peci, pec. 17.25 Halo Spenser. 17.55 Španček Zaspancek. 18.00 Pan-optikum. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Akti Y — nereseno. 21.20 Siedied & Roy. 22.15 Šport. 22.25 Nočni studio. 23.25 Akti XY — črešeno	PRVI PROGRAM 9.00 Jutrarnja poročila. 9.05 TV v šoli. Mladinski koncert. 11.10 Trizob (balet). 11.55 Nočni studio. 13.00 Opoldanska redakcija. 15.25 Vas pod nehom (film). 17.00 Rezlajmo skupaj. 17.30 Flipper. 17.55 Španček Zaspancek. 18.00 Tedenski TV spored. 18.25 Dober večer v soboto. 19.50 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Na Zdjaj, gremo. 22.05 Sport. 22.25 Koncert Franka Sinatre. DRUGI PROGRAM 11.55 Sport: Smučanje. 16.00 Politika v petek. 17.00 Kondorjev let. 17.45 Kdo me hoče. 18.00 Tedenski TV spored. 18.25 Sport. 19.00 Filmske novosti. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Profesor Bernhardt (drama). 23.40 Religija. 23.45 Umor v nebotičniku (film).	PRVI PROGRAM 17.10 Ujetnik (TV film). 17.40 Čeladek. 17.45 Klub seniorjev. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Izdelovalec dežja — komedija. 21.50 Slovenska literatura na Koroškem. 22.50 Šport. DRUGI PROGRAM 8.55 Sport: SP v smučanju. 17.00 Preziti. 17.45 Ali poznate melodijo. 18.30 Okay. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Obrnjeno na glavo (film). 21.45 Sto umetnin. 21.55 Uporniki iz Liang Shan Poja. 22.40 Mala nočna glasba	PRVI PROGRAM 9.00 Jutrarnja poročila. 9.05 TV v šoli. 10.30 Diamanti kralja Salomona (film). 12.10 Panorama. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Eci, peci, pec. 17.25 Dobro glej. 17.30 Pet prijateljev. 17.55 Španček Zaspancek. 18.00 Kanadsko živalstvo. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport v ponedeljek. 21.00 Ali ste videli? 21.05 Profesionalci (nadaljevanje). 21.55 Večerni šport	PRVI PROGRAM 9.00 Jutrarnja poročila. 9.05 TV v šoli. 10.30 Vas pod nehom (film). 12.05 Moja najljubša zgodba. 12.15 Sport v ponedeljek. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Eci, peci, pec. 17.25 Oddaja z miško. 17.55 Španček Zaspancek. 18.00 Dick Turpin. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Teleobjektiv. 21.05 Literarna revija. 21.50 Kronika nekega trpljenja	PRVI PROGRAM 9.00 Jutrarnja poročila. 9.05 TV v šoli. 10.35 Dvorski norec (film). 12.10 Teleobjektiv. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Pabilo na praznovanje. 17.30 Čebelica Maja. 17.55 Španček Zaspancek. 18.00 Policijska postaja I. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Prijetna družba (film). 22.05 Zrcalne slike. 22.20 Sport	PRVI PROGRAM 9.00 Jutrarnja poročila. 9.05 TV v šoli. 10.30 Kaj vse ženska tako dela (film). 12.15 Klub seniorjev. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Eci, peci, pec. 17.30 Dobro glej. 17.30 Minikins. 18.00 TV kuhinja. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Prekletstvo otoka (film). 21.10 Glasbeno združenje. 22.00 Vederni šport. DRUGI PROGRAM 16.45 Iz parlamenta. 17.45 TV v šoli. 18.00 Popotovanje po Avstriji. 18.30 Lou Grant. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Kako so peli v starih časih. 21.50 10 pred 10. 22.20 Klub 2.
TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA
8.05 in 13.45 Šolska TV. 15.55 epotica s čelado. TV film. 7.20 Panonska kronika. studio ees. 17.55 Okno. reportaže. 3.55 TV ogledalo: o rubriki kno. 19.30 TV dnevnik. 20.00 eledi ste, spored po želji gledalv. 21.20 Randevu v petek. 22.05 portadni spored. 22.20 TV evnik. 22.30 Budimpeštanska ilogija; E. Veszi: Odprta hiša. V igra.	8.05 Šolska TV. 8.40 Ponovitev: Naš ekran. Skrivnosti Zemlje. Spored za otroke. 13.40 Človekova glasba. 13.45 Filatelija. 14.45 Za otroke. 16.40 Gostovanje v Španiji. 17.15 Telerama. 18.00 Energija. 1. del. 19.30 TVD. 20.00 Hotel Royal. nemška kriminalka. 21.35 Jazz: Benko Dixieland Band. 22.05 TV dnevnik. 22.15 Zabriske point, ameriški film (Antonio).	8.00 Šola za vsakogar. 9.00 Spored za otroke. 14.25 Priporočamo naše sporede. 14.50 Uzbekistan. 5. del. 15.30 V nedeljo popoldne. 17.15 Nedeljska glasba. 18.00 Delta, znanstveni magazin. 19.00 Teden. 20.00 Zaprti skupaj na vlaku. angleški TV film. 21.25 Sport. 21.35 Dokumentarni film o Zoltanu Kodalyu. 2. del. 22.15 TV dnevnik.	8.05 in 14.15 Šolska TV. 16.35 Tiziano — slikar kraljev. kralj slikarjev. 17.20 Dorog poleti in pozimi. 17.45 Športni muzej: Coubertin. 18.10 Pesem don. 18.35 Spored studia Szeged. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Linija Onedin, nadaljevanje. 20.50 Študio 83, kulturni tednik televizije. 21.50 Namenjam za koriščenje v gospodarstvu. 22.30 TV dnevnik.	8.05 in 14.15 Šolska TV. 16.35 Tiziano — slikar kraljev. kralj slikarjev. 17.20 Dorog poleti in pozimi. 17.45 Športni muzej: Coubertin. 18.10 Pesem don. 18.35 Spored studia Szeged. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Linija Onedin, nadaljevanje. 20.50 Študio 83, kulturni tednik televizije. 21.50 Namenjam za koriščenje v gospodarstvu. 22.30 TV dnevnik.	8.05 in 14.15 Šolska TV. 16.35 Tiziano — slikar kraljev. kralj slikarjev. 17.20 Dorog poleti in pozimi. 17.45 Športni muzej: Coubertin. 18.10 Pesem don. 18.35 Spored studia Szeged. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Linija Onedin, nadaljevanje. 20.50 Študio 83, kulturni tednik televizije. 21.50 Namenjam za koriščenje v gospodarstvu. 22.30 TV dnevnik.	8.05 in 14.00 Šolska TV. 16.30 Pod nogami sneg, češki film. 17.45 TV borza. 18.00 Telesport. 18.25 Lastniški odnosi. dokumentarni film. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Kratki filmi iz širnega sveta: Gledališče Mansude. korojski kratak film. 20.25 Očiščeana reka. poljudnoznanstveni film. 21.10 66, gost: M. Putai, podpredsednik planskega urada. 22.10 TVD.
TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER
13.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku. Videotele. 16.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku. Videotele. 17.00 — Z nami pred kamero — Oddaja v živo — vodi Stancich Silvio. 17.05 — TVD novice. 17.10 — TV šola. 17.45 — Celovečerni film — ponovitev. 19.30 — TVD stičišče. 20.15 — Serijski film. 20.45 — Italija z neba — dokum. oddaja. 21.25 — Turistični vodič — V sodelovanju s Kompasom Jugoslavija. 21.35 — TVD — danes. 21.50 — TH Collaborators — serijski film. — Doktor. rad bi bil lepši — Lepotna kirurgija.	16.45 — Z nami pred kamero — Oddaja v živo — Vodi Aurelio Juri. 16.50 — TVD — Novice. 16.55 — Košarka: Jugovislovensko prvenstvo. 18.30 — Smučanje: Wengen — spust moški — svet. prvenstvo. 19.30 — TVD — stičišče. 20.15 — Mladji policaji — serijski film. 21.15 — TVD — danes. 21.30 — Gospa Ministrica — TV drama — II. del.	17.00 — Z nami pred kamero — Oddaja v živo — vodi Aurelio Juri. 17.15 — Smučanje: Svet. prvenstvo. 19.30 — Stičišče — Tednik TVD. 20.15 — Arizona — celov. film. igrajo: Joan Arthur, William Holden. režija: Wesley Ruggles. 22.00 — Sedem dni. 22.15 — Folklorni ansambel Tanec.	13.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku. Videotele. 16.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku. Videotele. 17.00 — Z nami pred kamero — Oddaja v živo — vodi Stancich Silvio. 17.05 — TVD novice. 17.10 — TV šola. 17.45 — Celovečerni film — ponovitev. 19.30 — TVD stičišče. 20.15 — Serijski film. 20.45 — Italija z neba — dokum. oddaja. 21.25 — Turistični vodič — V sodelovanju s Kompasom Jugoslavija. 21.35 — TVD — danes. 21.50 — TH Collaborators — serijski film. — Doktor. rad bi bil lepši — Lepotna kirurgija.	13.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku. Videotele. 16.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku. Videotele. 17.00 — Z nami pred kamero — Oddaja v živo — vodi Stancich Silvio. 17.05 — TVD novice. 17.10 — TV šola. 17.45 — Celovečerni film — ponovitev. 19.30 — TVD stičišče. 20.15 — Serijski film. 20.45 — Italija z neba — dokum. oddaja iz serije Mesta. 21.15 — Turistični vodič — V sodelovanju s Kompasom Jugoslavija. 21.25 — TVD — danes. 21.40 — The Collaborators — serijski film.	13.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku. Videotele. 16.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku. Videotele. 17.00 — Z nami pred kamero — Oddaja v živo — vodi Stancich Silvio. 17.05 — TVD novice. 17.10 — TV šola. 17.45 — Celov. film — ponovitev. 19.30 — TVD — stičišče. 20.15 — New York — dokum. oddaja iz serije Mesta. 21.15 — Turistični vodič — V sodelovanju s Kompasom Jugoslavija. 21.25 — TVD — danes. 21.40 — Kdo pozna umetnost?	13.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku. Videotele. 16.30 — Odprta meja — oddaja v slov. jeziku. Videotele. 17.00 — Z nami pred kamero — Oddaja v živo — vodi Stancich Silvio. 16.40 — Košarka: Zagreb — Cibona:CSKA/Moskva. 18.30 — Italija z neba — dokum. oddaja. 19.30 — TVD — stičišče. 20.15 — Visoki pritisk — zabav. glas. oddaja. 21.15 — Turistični vodič — V sodelovanju s Kompasom Jugoslavija. 21.25 — TVD — danes. 21.40 — Kdo pozna umetnost?

tedenski koledar

PETEK, 14. januar — Srečko SOBOTA, 15. januar — Pavel NEDELJA, 16. januar — Marcel PONEDELJEK, 17. januar — Anton TOREK, 18. januar — Suzana SREDA, 19. januar — Marij ČETREK, 20. januar — Boštjan

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
14. januarja ob 15.30 uri ameriška barvna risanka: „ROBIN HOOD“ ter ob 17. in 19. uri zahodnonemški barvni televizijski film: „SEKS KLINIKA“;
16. januarja ob 15. uri ameriška barvna risanka: „ROBIN HOOD“ ter ob 17. in 19. uri zahodnonemški barvni televizijski film: „SEKS KLINIKA“;
17. in 18. januarja ob 17. in 19. uri jugoslovanski barvni televizijski film: „BANOVIC STRAHINJA“;
19. in 20. januarja ob 17. in 19. uri ameriški barvni televizijski film: „VARUH DIVJINE“.

ČRENŠOVCI

15. januarja ob 19. uri in 15. januarja ob 15. uri barvni film: „MADAM IN NJENE NEČAKINJE“;
20. in 21. januarja ob 19. uri barvni film: „SEKS V 100 LEKCIJAH“. Ogled filma mladini do 15. leta starosti ni dovoljen.

GORNJA RADGONA

14. januarja ob 17. in 19. uri ter 15. januarja ob 19. uri italijanski film: „ZATOČIŠČE IZGUBLJENIH“;
16. januarja ob 17. in 19. uri ameriški film: „BITKA MED ZVEZDAMI“;
19. januarja ob 19. uri italijanski film: „LOVEC MORSKIH PSOV“.

prodam

PEČ EMO CENTRAL za centralno ogrevanje, novo, prodam. Telefon (069) 70-097. M-71
KOSO OLT (priključek odzadaj) ugodno prodam. Obal, Sodšinci 17. M-72
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, dobro ohranjen, poceni prodam. Telefon 21-259 ali 21-878. M-73
VOLKSWAGEN 1300, letnik 1966 z zamenjanim motorjem, registrirano do julija, ugodno prodam. Krog 12. M-75
OTROŠKO POSTELJO Z VLOŽKOM in otroški športni voziček prodam. Telefon 22-811. M-76
MLADO KRAVO s telerom prodam. Dolnja Bistrica 115, p. Črenšovci. M-77
KRAVO, staro pet let, brejo tri mesece, prodam. Štefan Baligač, Gregorčičeva 31, Beltinci. M-78
DELE ZA AUSTIN 1300 PRODAM. Telefon 22-811. M-76 a
STAREJŠO HIŠO z gradbenim dovoljenjem in 60 arov zemlje prodam. Informacije: Lutverci 48, p. Apače. M-79
ŠIVALNI STROJ BAGAT, skoraj nov prodam. Naslov v upravi lista. M-83
JAVA BABETA MS 3, nov avtomatik, prodam. Gradišče 48/a, p. Tišina. M-82
TELICO, brejo osem mesecev, prodam. Andrejek, Lucova 30. M-85
POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO PRODAM. Škalič, Moravci 5, p. Martjanci. M-86
OSEBNI AVTO OPEL CUPPE PRODAM. Filovci 48. M-87
NOVA OKNA 140 x 180 ugodno prodam. Telefon 23-738 ali 21-274. M-89
VISOKOTLAČNO STISKALNICO za slamo in seno prodam. Sodšinci 40. M-38
NSU PRODAM — tudi po delih. Domanjševci 135, p. Križevci v Prekmurju. M-40
ZASTAVO 750, letnik 1969, prodam za 15.000 din. Ogled vsak dan po 16. uri. Martjanci 59/A. M-41

OMARO ZA DNEVNO SOBO, novo, in kombi peč za kopalnico, po ugodni ceni prodam. Klemenčič, Bunčani. M-42
OSEBNI AVTO AMI-8 BREAK in osebni avtomobil WARTBURG KARAVAN prodam. Nemčavci 1/B. M-43
ZASTAVO 101, prevoženih 52.000 km, registrirano do oktobra 1983, prodam. Informacije po 16. uri ali Moravci 38, telefon 72-260. M-45
TERENSKO VOZILLO JEEP, motor 1300 ccm, v voznem stanju, prodam. Naslov v upravi lista. M-46
TRAKTOR STEYR 18 KS, z vsemi priključki prodam. Franc Raduha, Banovci št. 29. M-48
DRVA (še drevje za podiranje) prodam. Naslov v upravi lista. M-49

ŠKODO 100 S, letnik 1976, registrirano do septembra, in audi 60, po delih, prodam. Telefon 069 77-020. M-51
CISTERNO ZA GNOJNICO, 1700 l, prodam. Nedelica 49, p. Turnišče. M-52
MALE PUJSKE PRODAM. Petančič 7. M-56
TRAKTOR HANOMAG, 32 KS, s hidravlično koso prodam. Florijan Grobnik, Lešane 21, p. Apače. M-4666
STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem in Zenkovi prodam. Okrog hiše je precej zemlje za ureditev lepega vrta in sadijnjaka. K hiši spada tudi obdelovalna zemlja. Ponudbo pošljite na naslov: Geza Morčič, Hrvatini 180, 66280 Ankaran.

MOPED APN 4, letnik 1982, po ugodni ceni prodam. Jože Balazic, Gajševci 6/B, 69242 Križevci pri Ljutomeru. IN-2
ŽITNI KOMBajn s stiskalnico, primeren za hribovita območja, v zelo dobrem stanju prodam. Drago Kosi, Žerovinci 16, p. Ivanjki. IN-1
ZASTAVO 125 P PRODAM. Cena po dogovoru. Milan Marinič, Kidričovo naselje 6, Radenci. M-59
TRAKTOR URSUS S KABINO, prevoženih 125 delovnih ur, nujno prodam. Ogled in prodaja v soboto in nedeljo. Branko Ferencak, Kobilje 9/A, p. Dobrovnik. M-62
TRI GRADBENE PARCELE V LUTJI PRODAM. Lipovci 157, p. Beltinci. M-63
MALE PUJSKE PRODAM. Škraban, Stirkovci 25, p. Bodonci. M-64
TELEVIZOR črno-beli prodam. Informacije od 18.—20. ure po telefonu 23-145. M-68
STILNO KOTNO SEDEŽNO GARNITURO s foteljama, skoraj novo, prodam. Informacije na upravi lista pri Štefanu Celecu. M-5C

Zdravilišče Radenska Radenci, n. sol. o., TOZD JERUZALEM LJUTOMER
Komisija za delovna razmerja delavcev

objavlja prosta dela in naloge:

1. KV natakarka
2. Delavca za pomoč v strežbi

Pogoji: 1. končana gostinska šola — odd. za natakarka
2. PK natakarkar — natakarski pomočnik ali končana osnovna šola

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas, poskusno delo traja 3 mesece.

Rok prijave je 15 dni po objavi, oziroma do zasedbe. Stanovanja ni na razpolago. Prijave pošljite na naslov: Radenska TOZD Jeruzalem, Ljutomer, komisiji za delovna razmerja delavcev

Osnovna šola Branko Bernot — Aljaž Križevci pri Ljutomeru

razpisuje

prosta dela in naloge

- predmetnega učitelja zemljepisa — zgodovine za določen čas (nadomeščanje v času porodniškega dopusta). Nastop dela 17. 2. 1983
- vzgojiteljice ali medicinske sestre otroške smeri za določen čas za nadomeščanje v času porodniškega dopusta. Nastop dela 17. 2. 1983.

Objavljamo

prosta računovodsko-administrativna opravila za 2-krat tedensko po 8 ur za določen čas. Pogoji: ekonomsko-administrativni tehnik. Nastop dela 17. 2. 1982.

Dragima Jožetu Špilaku iz Otovca in njegovi izvoljenki Ivanki želijo na novi življenjski poti vse najboljše, veliko medsebojnega razumevanja in trajne ljubezni — sestra Dragica z možem Boris in Milena, mama, oče, brat Milan z ženo in brat Vilko.

Karlu Kočarju iz Kupšince, ki je na odsluženju vojaškega roka v Djakovu, iskreno čestitajo za 20. rojstni dan in želijo zdravje, srečo in dobro počutje med tovariši vojaki, ter da bi se mu izpolnili vsi življenjski upi — njegovi domači. Lepim željam se pridružuje družina Sočič. Aleš in Maja pa mu pošiljata 20 poljubčkov.

PRALNI STROJ GORENJE in otroško posteljo prodam. Naslov na upravi lista ali telefon 23-572. M-58
VINOGRAD V ČENTIBI (23 arov) s kletjo prodam. Informacije: Čentiba 56. Le-5
GS 1220, letnik 1974, rahlo karamboliran, neregistriran, prodam najboljšemu ponudniku. Naslov v upravi lista. IN-7
RENAULT 6 TL prodam po delih. Informacije od 7. do 15. ure po telefonu (069) 81-850 (Žerdin). IN-6

LADO 1500 SL PRODAM. Informacije: Ulica 17. oktobra 19, M. Sobota. M-99

ZASTAVO 101, letnik 1976, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Stara ulica 1, stanovanje 33, M. Sobota. M-100
IMV 1600 SUPER, v voznem stanju, motor generalno obnovljen, po ugodni ceni naprodaj. Ludvik Celc, G. Slavečič 47, p. Kuzma. M-101

MEŠANI GOZD v treh parcelah, po izbiri enega, prodam. Aleksander Smodiš, Stanjevi 77, p. Petrovci. M-103

KORUZO NA STORŽIH PRODAM. Bogojina 124. M-105
ŠIVALNI STROJ SINGER in moške delovne škornje št. 45 prodam. Ema Janko, Andrejci 36. M-107
POHIŠTVO ZA SPALNICO, bele barve, prodam. Informacije: Kovina, M. Sobota. M-108

ZASTAVA 101, letnik 1976, dobro ohranjena, naprodaj. Štefan Kuhar, Moravci 74, telefon 72-221. M-110

MALE PUJSKE PRODAM. Gradišče 4, p. Tišina. M-111
ELEKTROMOTOR ELEKTROKOVINA MARIBOR NAPRODAJ. Mekš, Nuskova 3, p. Rogošci. M-112
KOTNO SEDEŽNO GARNITURO, raztegljivo, z dvema ležiščema in sobne elemente prodam. Hedvika Ilič, Staneta Rozmana 14/V1, Murska Sobota. M-90
SVINJO ZA ZAKOL (200 kg) prodam. Rankovci 48, p. Tišina. M-91
KRAVO, dobro mlekarico, vozno, brejo šest mesecev, zaradi bolezni lastnika prodam. Štefan Gomboc, Vučja gomila 20. M-92

ZASTAVO 101, letnik 1975, nevozno, ugodno prodam. Domajinci 6, p. Cankova. M-93

MLADO KRAVO, brejo sedem mesecev, prodam. Hotiza 158/B. M-94

FIAT 126, letnik 1982, in opel rekord karavan po ugodni ceni prodam. Beznovci 46. M-95

FERGUSON 35 s priključki prodam. Križevci 148 ali telefon 21-153 DINOS. M-96

PRIKOLICO ZA ŽIVINO PRODAM. Naslov v upravi lista. M-97

TRAJNOGOREČO PEČ na trda goriva poceni prodam. Kamenščak 46/A, p. Ljutomer. M-113

MALE PUJSKE PRODAM. Krog 72. M-114

ZASTAVO 750 LC, letnik 1979, prodam. Noršinci 62, p. Martjanci. M-115

ZADNJE ROBNIKE ZA BLATNIK, nove, za opel rekord, letnik 1968-1972, prodam. Milan Kolbl, Babinci 12, p. Ljutomer. M-116

ZASTAVO 101 PRODAM. Cena 40.000 din. Telefon 22-404. M-118

KAVČ s foteljama in divan, v dobrem stanju, prodam. Čopova 9. M-119

AKUMULATOR 12 V, 225 A, 45 AH TYPEL L2, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-121

FIAT 750, karamboliran, prodam — lahko tudi po delih. Traubarjev drevored 4, M. Sobota. M-123

ŠKODO 100 L, moped na štiri predstave, skoraj nov, in JAWO 350 prodam. Predanovci 11, p. Puconci. M-126

TELICO s telerom ali mlado kravo, brejo sedem mesecev, prodam. Geza Fartej, Bokrač 29. M-124
ZASTAVO 101, letnik 1973, zelo dobro ohranjeno, ugodno prodam. Marija Bobnar, Hermanci 22, p. Miklavž pri Ormožu. M-127
OPEL KADET PRODAM. Informacije: Trgovina Jeklotehna M. Sobota. M-128
LADA 1600, letnik 1978, naprodaj. Štefan Vogrin, Bogojina 51, telefon 76-233. M-129
AMI 3 PRODAM — tudi po delih. Murski Črnci 27. M-130
MINI MORIS 1000, registriran, letnik 1971, prodam za rezervne dele. Mihalič, Stročja vas 62, p. Ljutomer. IN-9

kupim

HARMONIKO MELODIJA, 60 ali 80-basno, kupim. Telefon 22-486. M-37

JUGO 45, novejši letnik, kupim. Plačam takoj. Kocljevo naselje 1, Beltinci. M-60

PEČ NA ŽAGOVINO, rabljeno ali novo, kupim. Mohorič, Stančinci 19, p. Cerkvenjak. M-61

NIZKOTLAČNO BALIRKO ZA SENO KUPIM. Naslov v upravi lista. M-70

sobe

SOBO in dvosobno stanovanje v Murski Soboti oddam. Informacije po 15. uri: Lendavska 13. M-39

OPREMLJENO SOBO S POSEBNIM VHODOM oddam. Partizanska 50, telefon 22-037. M-106

OPREMLJENO SOBO z dvema posteljama oddam samskima. Marija Zrim, Daneta Šumenjaka 3, M. Sobota. M-120

OPREMLJENO HIŠO v Murski Soboti dam v najem. Vprašati: Borovnjakova 2/A, M. Sobota. M-55

DVE PRAZNI SOBI DAM V NAJEM. Naslov v upravi lista. M-65

ENOSOBNO STANOVANJE v M. Soboti ZAMENJAM ZA VEČJE. Naslov v upravi lista. M-67

SOSTANOVANKO V OPREMLJENO SOBO ISČEM. Naslov v upravi lista. M-69

STANOVANJSKO HIŠO z vrto in sadovnjakom v bližini Murske Sobotice dam v najem. Ponudbe na upravo lista pod „STANOVA NJE“. M-57

zaposlitve

MIZARKEGA POMOCNIKA s pohištvene izdelke takoj sprejem. Jože Zver, Veščica 13, M. Sobota, telefon 21-402. M-48
KV ZIDAR ISČE ZAPOSLENI. Naslov v upravi lista. M-104
VEČ KV ZIDARJEV, delavce i delavca z opravljenim šoferskim izpitom za C kategorijo zaposlim januarju 1983 za dela na morja. Pismene ponudbe z opisom delovanja zaposlitve pošljite na naslov: Košar, Avsečeva 21, Ljubljana, po telefonu 061 447-155. M-MM
DEKLE ZA POMOČ V KUHINJI ISČEM. Hrana in stanovanje hiši. Gostilna Pristavec, Polje 11, p. Bohinjska Bistrica ali telefon 064 76-356. M-132

razno

UPOKOJENEC, staro do 60 let, nevezano, dobro gospodinjstvo, ima tudi veselje do majhnega vrta, veselo narave, nekadilko, nealkoholičarko isčem. V primeru pismene ponudbe zaželjena novaša fotografija. Stanovanje preskrbljeno, ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista. M-44

OBVESTILO! Obveščam javnost, da sem z novim letom odprla šiviljsko delavnico. Cenjenim strankam se za obisk priporočam. Štefka Koščak, kloš Kuzmiča 35, telefon 23-039. M-50

INŠTRUKTORJA SLOVENSKEGA JEZIKA za srednje šole isčem. Plačam po dogovoru. Naslov v upravi lista. M-98

KRAVO, dobro mlekarico, v najem v rejo. Naslov v upravi lista. M-109

Slikopleskar Anton Varga, Gorič Kraljevec 24, 42316 Vratišnje obvešča javnost, da opravlja DE MIT FASADE s stiroporom. Informacije: Obrtna zadruga Pivkija, oddelek kooperacije 81-209 ali 81-028. Le-17

Irmo Katona

roj. Horvat
iz M. Soboti

Ne solze ne čas ne ublažijo naše bolečine ob krutem spoznanju, da te ni več med nami in da te nikoli več ne bo. Tvoja mnogo prerana smrt je pustila v naših srcih veliko praznino in globoko rano, a tvoj dragi lik ostane v naših mislih in srcih do konca dni. Hvala vsem, ki se je še spominjate in obiskujete njen grob.

Žaljujoči: sestra Jolanka in Vilma z družinama ter nečakinja Irena z možem Dragom

Ni več tvojega smehljaja, pozdrava ne ne toplega pogleda...

V SPOMIN

1. januarja mineva osem let, odkar je neusmiljena usoda mnogo prezgodaj iztrgala izmed nas drago sestro in teto

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je po kratki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, boter in svak

Ludvik Bencak

z Vaneče

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in dobrim sosedom, duhovniku, pevcem, in govornici za poslovljne besede.

Vaneča, 14. 12. 1982

Žaljujoči: žena Marija, sin Bela ter Darinka z Robertom in Simonom

V SPOMIN

16. januarja minevajo tri leta, polna žalosti, odkar nas je tragično, za vedno zapustil dragi sin, brat in vnuk

Štefan Šoštarec

z Gorice

Žalosti in bolečine je polno naše življenje, odkar te ni več med nami. Zelo te pogrešamo, mnogo prezgodaj si nas zapustil. Praznina za teboj je velika, a spomin na tebe v naših srcih in mislih ne bo nikoli ugasnil.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov prerani grob, mu prinašate cvetje in na njem prižigate sveče.

VSI, KI SMO TE IMELI RADI

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Dušan Lopar, Feri Maučec (šport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Gontar Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I — Telefon: novinarji 21-231, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo, 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročeni rokopiisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 375,00 din, polletna 188,00 din, letna naročnina za inozemstvo 875,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 500,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 10,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

V SPOMIN

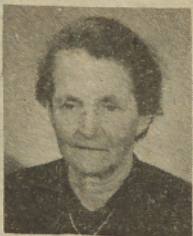
Mineva eno leto, odkar smo v tiho gomilo položili našega komaj petletnega

Leona Čizmašijo

Ti si umrl, bolečino in rano si odprl. Bolečina se bo ublažila, vendar se rana ne bo nikoli zacelila.

Nagelj bel na tvojem preranem grobu naj pove, kar ne morejo povedati solze. Hvala vsem, ki prinašate cvetje in prižigate sveče na njegovem preranem in poslednjem domu.

ŽALUJOČI: VSI TVOJI

ZAHVALA

Ob težki in nenadomestljivi izgubi naše drage mame, babice in prababice

Franciške Ozmec

s Hrašenskega vrha

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in šopke in jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, sodelavcem SEITZ III. Radenska in kolektivu Gorenje-Elrad.

Neutolažljivi: VSI NJENI

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je nepričakovano zapustila dobra žena, mama in stara mama

Ema Dervarič

roj. Potočnjek

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so jo v velikem številu spremljali na njeni zadnji poti, ji darovali številne vence, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS Zenkovci za poslovične besede in sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali.

Zenkovci, 26. decembra 1982

Žaluojači: mož Franc, sin Kalman z ženo Emo, vnuk Drago ter vnukinja Nada z možem Marjanom in malo Ksenijo

V SPOMIN

6. decembra sta minili dve leti bridkega žalovanja, odkar se je brez slovesa v 18. letu pretrgala nit življenja našemu dragemu sinu in bratu

Frančku Ješovniku

iz Komarnice I
pri Cerkvenjaku

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo botri in botru Kozarjevima, ter družinam Rakovec, Kuri in Grdja za vso pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu.

Žaluojači: mama, ata, brata Slavko in Jože ter teta Bazilija

OSMR TNICA

Umrli nam je dragi mož, oče in dedek

Franček Murkovič

iz Žihlave

Od njega smo se poslovili 31. decembra 1982 v Vidmu ob Ščavnici.

Žihlava, 31. 12. 1982

Žaluojači: žena Marija, sin Franček in hčerka Marija z družino

**NAROČNIKI VESTNIKA
IMAJO PRI MALIH OGLASIH IN ZAHVALAH
20 ODSOTKOV POPUSTA**

ZAHVALA

Neizprosna bolezen nam je v 62. letu starosti vzela draga in srčno dobrega moža, očeta, sina, dedka in brata

Alojza Zvera

gostilničarja v pokoju
iz Dokležovja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za vso pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih.

Posebna zahvala zdravniškemu in medicinskemu osebju pljučnega in ušesnega oddelka bolnišnice v M. Soboti za pomoč v času bolezni.

Prisrčna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku za poslovične besede ob odprtem grobu, sodelavcem Tehnoprometa DO Potrošnik M. Soboti. Avtoradgona PE M. Soboti, hotela Grozd G. Radgona ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Vsem še enkrat — prisrčna zahvala!

Žaluojači: žena Katica, sin Branko z družino, hčerki Marica in Lojzka z družinama, mama, bratje in ostalo sorodstvo

*Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel,
ognja prepoln, poln sil,
neizrabljen k pokoju bom legel.*

(S. Kosovel)

ZAHVALA

Nepričakovano, tiho in brez slovesa, nas je v 28. letu starosti zapustil dragi sin

Franc Šebjan

iz Šalovec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so našega dragega sina v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti in njegov prerani grob prekrili z venci in cvetjem. Hvala vsem gasilskim društvom, posebno domačemu, mladincem in mladinkam iz Budinec, vsem govornikom: tov. Janku iz KS, tov. Horvatu iz GD in tov. Mariji iz MA. Hvala g. župniku, pevcem in vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in z nami delili kruto resnico, da našega dragega sina ni več med nami. Posebna zahvala vsem sosedom, sorodnikom in botrini.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Šalovci, Töbring, Dolenci, Markovci, Budinci, Gófis, Winnipeg, 26. 12. 1982

Žaluojači: mama, oče in vsi njegovi

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustila naša nadvse draga mama in stara mama

Terezija Benčec

roj. Temlin

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali in izrekli sožalje, ji darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala g. duhovniku za pogrebne svečanosti in pevcem za odpete žalostinke, gasilcem in predstavniku KS za poslovične besede.

Moravci, 23. 12. 1982

Žaluojači: hčerke Irena, Margita in Šarika z družinami

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 63. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

Viktorija Gjerek

roj. Horvat
iz Filovec

Prisrčna hvala vsem dobrim sosedom, sorodnikom in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in našo mamo pospremili na zadnji poti.

Posebna hvala dr. Horvatu in zdravstvenem osebju internega oddelka, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, tov. Malačiču za poslovične besede ob grobu in sodelavcem Moravskih toplic.

Filovci, 3. 1. 1983

Žaluojači: hčerka Marija, sin Franc z družino, vnukinja Marija z družino in vnukinja Majda

Glasbeni magazin v „živo“

Poslušalci radia Ljubljana verjetno poznajo glasbeno oddajo Torkov glasbeni magazin, ki je na sporedu vsak torek ob devetih na drugem radijskem programu. V oddaji so predstavljeni najnovejši »dosežki« slovenske pop-rock glasbe. Predstavljajo se skupine ali posamezniki, vrtijo njihove skladbe in tako lahko dobimo poslušalci pregled, kaj se na tem področju pri nas dogaja.

Letos pa so v redakciji Torkovega glasbenega magazina uvedli novost. Vsak mesec enkrat gre ekipa TGM na teren in posname oddajo v živo. In tako so prišli 22. decembra tudi v Radence, v kavarno Park.

Bistvo oddaje je bilo, da predstavi glasbeno dogajanje naše regije širšemu krogu poslušalcev. V Radencih sta sodelovali dve skupini in kantavtorja, kot gost pa je nastopil znani »starosta« slovenskih rockerjev Tomaž Domicelj.

Od skupin se je najprej predstavila skupina Kri iz Bakocev. Predstavili so dve skladbi (Cigav otrok sem jaz in Časni vlak) in s tem so fantje najavili novo smer v svoji glasbi — boogie. Večina poslušalcev jih pozna predvsem po njihovih lahkih pop skladbah (Manuela, MDA, Goričko, Prekmurje...), pa tudi precej plesov imajo za seboj. Trenutno igrajo »za kruha« v kavarni v Radencih.

Druga sta nastopila Rudi in Pupa. Tudi ta dva kantavtorja nista neznana. Predstavila sta dve skladbi, prirebo tuje in eno svojo skladbo.

Skupina Inspiracija iz Murske Sobotice je romska skupina. Značilnost je, da skladbe prepevajo v romskem jeziku. Tudi oni so v oddaji predstavili dve skladbi, in sicer priredbo znane Djelem, djelem in svojo Priznaj mi. Občinstvo so navdušili s svojim hard rockom in zelo profesionalnim nastopom.

Kot gost je nastopal Tomaž Domicelj s prijatelji. Ti »prijatelji« niso nič drugega, kot znani slovenski rock glasbeniki (Dani, Gančev, Zoran Črnković, Draga Gajić in Čarli Novak). Domicelj je predstavil nekaj skladb iz svojega zadnjega albuma in tako zaključil oddajo, ki jo je vodila Miša Mošk.

Oddaja bo na sporedu 18. januarja ob 20. uri na II. programu ljubljanskega radia.

A. Kranjc

AKTUALNO V TELESNI KULTURI

KAZNIVIH DEJANJ NI, LE POMANJKLJIVOSTI

V naši družbi je stekla široka akcija o ugotavljanju in odpravljanju nepravilnosti v telesni kulturi, ki jo izvaja služba družbenega knjigovodstva. Že uvodoma pa je potrebno reči, da v tem družbenem trenutku ne gre za kakšno posebno razčiščenje zgolj na področju telesne kulture, pač pa za proces, ki naj pripelje v vseh sferah družbenega dela in življenja do spoštovanja ustavnosti in zakonitosti. Stevilčnost prekrškov, njihova narava in ljudje, ki stoje direktno ali indirektno izza vsega tega, in to že leta, terjajo celotno družbeno akcijo, ki ne bo »zajela« le ugotavljanja pravne in moralne odgovornosti, temveč mora biti usmerjena v spreminjanje razmer v telesni kulturi. Prav tu pa čaka komuniste in druge delavce v telesni kulturi, pa tudi druge, odgovorna naloga. Dejstvo je namreč, da vrsta odstopanj izvira iz sistemsko nedorečenih, včasih tudi nespoštovanih stališč, saj se zdi, da so mnogim prav take razmere ustrezale. To še posebej velja za področje stimulacije in nagrajevanja vrhunskih športnikov. Ob tem pa je tudi potrebno ugotoviti, da v telesni kulturi niso delali prekrškov športniki, pač pa predvsem ljudje, ki so vodili klube. Podpora za posamezne prekrške je prihajala od ljudi, ki so imeli tako družbeno pomoč in ugled, da so tako podporo dajali. V Sloveniji je bilo od leta 1970 dalje sprejeta v socialistični zvezi in zvezi komunistov vrsta stališč, ki so še danes aktualna in terjajo odločnejše premike v telesni kulturi. Pri uresničevanju

teh usmeritev in stališč pa so bili doseženi le delni rezultati, in to na področju množične športne rekreacije.

O tej družbeni akciji je na zadnji seji razpravljalo tudi predsedstvo ZTKO občine Murska Sobota in ugotovljalo, da se v soboški občini nismo soočali s takimi negativnimi pojavi v telesni kulturi kot ponekod drugod, ker nimamo takega vrhunškega športa, kot so nogomet in še nekatere druge zvrsti, ki so bile posebej stimulirane. Podobno pa je tudi v ostalih pomurskih občinah. Vseeno pa bi bilo dobro, če bi se v akcijo vključile vse telesno-kulturne organizacije, zlasti samoupravni organi in samoupravne kontrole.

V akcijo ugotavljanja nepravilnosti v telesni kulturi se je vključila tudi Služba družbenega knjigovodstva v Murski Soboti in doslej pregledala več telesnokulturnih organizacij v Pomurju. Treba je namreč reči, da so s prvim januarjem 1978 vsa društva dolžna voditi knjigovodstvo po določilih zakona o svojem poslovanju. Dosedanji pregledi službe družbenega knjigovodstva so namreč pokazali, da v Pomurju ni bilo ugotovljenih kaznivih dejanj v poslovanju telesnokulturnih organizacij, so pa bile ugotovljene nekatere pomanjkljivosti. Tako nekatere telesnokulturne organizacije nepravilno vodijo knjigovodsko poslovanje ali ga sploh ne vodijo in vodijo samo blagajniško knjigo dohodkov in izdatkov. Ponekod je zelo pomanjkljiva evidenca imovine društva ali

organizacije. Marsikje nimajo evidence o prodanih vstopnicah, ki so vrednostni papir. Prav tako ni prave evidence o prodaji alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Ni internih aktov glede hranarine, ki jo dobivajo igralci, niti o prevoznih stroških, ki jih dobivajo funkcionarji kot kilometrino. Čeprav v Pomurju doslej ni bilo ugotovljenih kaznivih dejanj, bo v prihodnje potrebno odpraviti tudi navedene pomanjkljivosti, kajti v prihodnje bo kršitelj predlagan za kaznovanje, kajti društva razpolagajo z družbenimi sredstvi.

Ob tem zapisu pa je potrebno opozoriti, da je sprejet zakon o knjigovodstvu za vodenje poslovanja v družstvih zelo drastičen in nesprejemljiv za vse kategorije društev. Dejstvo je namreč, da morajo enako knjigovodstvo o poslovanju voditi majhna amaterska društva na podeželju, ki so praktično brez kadrov, kot velika društva, kot je na primer nogometni klub Crvena zvezda, ki ima veliko število zaposlenih in razpolaga z milijardami. Zato bi bilo nujno potrebno, da bi se majhnim klubom ali društvom omogočilo vodenje poenostavljene knjigovodstva, kajti nemogoče je zahtevati od ljudi, teh pa je v posameznih klubih zelo malo, da bi poleg organizacijskega in strokovnega dela vodili še zahtevno knjigovodstvo. Vsekakor pa je v slehernem klubu in organizaciji potrebno voditi ustrezno evidenco, iz katere je razvidno finančno poslovanje, kajti gre za družbena sredstva.

Feri Maučec

GORNJA RADGONA

Dom gasilcev in civilne zaščite — pomembna pridobitev

Radgonski gasilci so vrsto let domovali v starih in nemernih prostorih, ki so jih morali porušiti, ter se leta 1979 za pripravljanje na gradnjo novih. Potem, ko so Radgončani namen izglasovali samoprispevek, so zastavili široko akcijo sodelovanju pritegnili tudi nekatere sovlagatelje. Žal pa uspeli pritegniti združenega dela v takšni meri, kot so predvali, zato računajo, da bodo deležni njegove materialne pomoči pri dokončni ureditvi objekta in opremljanju.

Novi dom gasilcev in civilne zaščite v Gornji Radgoni, ki je bil dograjen ob koncu lanskega leta, je za Gornjo Radgono in za vso radgonsko občino velika pridobitev. Poleg ustreznega deleža samoprispevka so sredstva prispevali še skupščina občine Gornja Radgona za del ob-

ske zveze Gornja Radgona Petra Fridaua pa jih čaka zahtevna naloga usposobljenosti občinskega centra za zvezo domov gasilcev in civilne zaščite je namreč predvideno, bodo urejene osrednja in moperedajna postaja radijske zvez kakor tudi vse ostale like zvez, s katerimi gasilci

jekta, ki bo namenjen civilni zaščiti, samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požari, kreditna sredstva pa sta prispevali zavarovalnica Triglav in samoupravna stanovarska skupnost. Pomemben delež pri gradnji doma gasilcev in civilne zaščite v Gornji Radgoni pa so prispevali občani v lesu za ostrežje in s prostovoljnimi delom. Dom je stal okrog 20 milijonov dinarjev, z vloženim prostovoljnimi delom in materialom pa je njegova vrednost mnogo večja. Da bi objekt lahko dokončno rabil svojemu namenu, bi bilo potrebno zagotoviti še okrog tri milijone dinarjev. Potrebno je namreč še dokončno urediti pritlikline in okolico. Sicer pa je objekt zgrajen tako daleč, da v njem lahko začne delovati servisna delavnica za polnjenje gasilskih aparatov in za druge storitve s področja požarnega varstva, pri čemer so tudi angažirali večino delovnih organizacij in drugih koristnikov iz radgonske občine. Z zgraditvijo novega doma gasilcev in civilne zaščite jim je v Gornji Radgoni tudi uspelo aktivirati člane gasilskega društva, kjer se je aktivnost zelo zmanjšala, kar pa je tudi razumljivo, saj so praktično bili brez strehe. Sedaj pa je delo v gasilskem društvu zelo oživelo, v svoje vrste so tudi pritegnili številne mlade gasilce, ki redno obiskujejo dom in uspešno delajo v gasilski organizaciji. Trenutno imajo v društvu tudi 40 pionirjev. Sicer pa bo dom omogočal strokovno usposabljanje vseh profilov gasilskih kadrov in tudi civilne zaščite. Še v tem mesecu bodo v domu začele delovati pisarna občinske gasilske zveze in samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požari, ki je že doslej sredstva namen programsko usmerjen

razpolaga, oziroma naj razpolagalo. Pri tem računajo tudi na amatersko pomoč tovrstnih strokovnjakov občini. Tako bodo tudi urejeni celotni sistem alarmiranja radijske zveze predvsem krajevnimi centri v občini, tem pa tudi prispevali delež večjemu požarnemu varstvu

Prav tako čaka radgonski gasilci še pomembno delo pri ureditvi okolice in dovoza na cesto, kar bo zahtevalo dodatna finančna sredstva, ki jih gasilstvo nima. Zato morali doseči soglasje s potrebnimi komunalnimi in cestnimi organizacijami, hkrati pa pri tem pričakuje tudi materialno pomoč drugih organizacij, ki doslej niso prispevale svojega deleža k gradnji doma gasilcev in civilne zaščite. Čeprav so doslej člani gasilske organizacije opravili veliko prostovoljnega dela, pa brez njihove pripravljenosti, da se napotijo pomagajo s tako obliko pomoči, ne bo šlo. Računajo tudi na podporo in pomoč samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požari, ki je že doslej sredstva namen programsko usmerjen

Feri Maučec

Goljufija, vredna pol milijarde dolarjev

Pred velikim senatom enote temeljnega sodišča v Murski Soboti, ki mu predseduje sodnica Marija Grah, že od prejšnjega torka poteka obravnava zoper Stefana Kepeja, rojenega pred 41 leti v Pincih pri Lendavi, avstrijskega državljanca, lastnika firme Hwar, ter proti Branku Kosanoviču, 55-letnemu zagrebškemu komercialistu, ki sta že od aprila lani v priporu. Medtem pa tretjemu obtožencu Adolfu Zarflu, 36-letnemu avstrijskemu državljanu, predstavniku južnoameriških finančnih ustanov, sodišče sodi v odstotnosti, ker našim pravosodnim organom ni dosegljiv.

Zajetna obtožnica javnega tožilca jih bremeni kaznivega dejanja grabeža, poskusov goljufije, pomoči pri teh dejanjih, Kepeja pa še nedovoljene trgovine.

Kepe je na zagrebškem velesejnu spoznal Kosanoviča in kot lastnik omenjene firme, ki se je ukvarjala s prodajo igralnih aparatov, ga je imenoval za svojega komercialnega svetovaleca v Jugoslaviji. Takoj za tem sta z delovno organizacijo Tekstil-eksport-import sklenila okvirno pogodbo za izvoz ženske in moške konfekcije v vrednosti 1.100.000 ameriških dolarjev. Za obvezno zavarovanje plačila Kepe ni predložil garancije avstrijske finančne ustanove, kot je to obljubljal, ampak garancijo banke Intercredito de Venezuela iz Caracasa. Garancijo mu je prisrbel Zarfl. V Tekstilu so ob pomoči zagrebške in neke švicarske banke ugotovili, da ga-

rancija ni veljavna in po izjavah prič dobili negativne informacije o ljudeh, ki so podpisniki garancije. Čeprav so delovne organizacije izbrano blago že pripravile za izvoz, so dobavo takoj ustavile.

Medtem pa je Kosanovič že iskal nove partnerje. Tako je prišel do Avtotehne v Zagrebu, ki naj bi ta posel prevzela in izvažala proizvode petih hrvaških tekstilnih proizvajalcev, oziroma že pripravljeno blago. Sočasno pa so se Kepe, Zarfl in Kosanovič dogovarjali z Avtotehno za izvoz opreme v vrednosti 100.000.000 ameriških dolarjev. Za zavarovanje plačila je Kepe predložil garancijo Finanser S. A. iz Paname v vrednosti 500.000.000 ameriških dolarjev, ne pa v vrednosti izvoženega blaga.

»Kazrvalo se mi je od vsote, saj je to več kot polovica vsega izvoza v enem letu na Hrva-

škem,« je povedala ena od prič.

Toda prek Ljubljanske banke so kmalu ugotovili, da družba, ki je izdala garancije, sploh ne obstoja in tako tudi ta kupčija ni bila uresničena. Po seznamu, katerega je prinesel Zarfl, naj bi v Jugoslaviji kupili avtobuse, buldožerje, kontejnerje, opremo za bolnice in še kaj. Zaradi te zadeve jih obtožnica bremeni poskusa kaznivega dejanja goljufije.

Stefan Kepe je tudi obtožen, da se je na območju Jugoslavije neupravičeno in v večjem obsegu ukvarjal z nedovoljeno trgovino. Čeprav ni imel te pravice, je trem kupcem prodal sedem igralnih avtomatov. S tem naj bi storil kaznivo dejanje nedovoljene trgovine.

Štiri dni je potekala obravnava v zvezi z garancijami, zvrstilo se je mnogo prič iz prizadetih delovnih organizacij in oseb, ki so ugotavljale veljavnost garancij. Na zaslišanju je prvoobtoženi Kepe zanikal trditve, da bi kaj vedel o neveljavnosti garancij in poudaril, da je želel z Jugoslavijo pošteno trgovati, saj je (u rojen, za avstrijsko državljanstvo pa je zaprosil le zato, ker je tako lahko odprl trgovino. Nameraval je celo ustanoviti mešano firmo,

kjer bi prodajal jugoslovansko blago in v ta namen je vložil že večjo vsoto za preureditev lokala. Po njegovem posel ni propadel zaradi lažnih garancij, ampak je venezuelska banka menila, da so naši proizvodi predragi. Omenjal je nekega doktorja Volfa, ki ga je osebnostno srečal le enkrat, pogovarjal pa se je z njim večkrat po telefonu in ta mu je zagotovil, da so te garancije v redu.

Kosanovič je svojo izjavo na sodišču spremenil, in ko so mu prebrali zapisnik z zaslišanja, ki je bilo dne 20. 8. 1982, je izjavil, da je priznal velik del navedb obtožnice in potrdil vse, kar je na magnetofonskem traku, ker je bil zelo bolan in je želel čimprej v bolnišnico, kar mu je preiskovalec tudi obljubil. V petek je sodišče pregledalo sodne spise, toda po posvetu senata je sodnica zavrnila ponovno prebiranje prepisa magnetofonskega traku, ki ga je dobila UNZ v Mariboru od anonimnega pošiljatelja in ki naj bi bil posnet na sestanku obtožene trojice v mariborskem hotelu Orel.

Zaradi bolezni drugoobtožnega Branka Kosanoviča je sodišče obravnavo do nadaljnjega preložilo.

—ep

inles kombiva